

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av konsumentskyddslagen och registrering av vissa kreditgivare samt vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en revidering av 7 kap. om konsumentkrediter i konsumentskyddslagen. Dessutom föreslås vissa ändringar i lagen om avbetalningsköp och kreditupplysningslagen. Genom ändringarna genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om konsumentkreditavtal.

Direktivet om konsumentkreditavtal innehåller många undantag i fråga om tillämpningsområdet, medan det gällande 7 kap. i konsumentskyddslagen i princip tillämpas på alla krediter som näringsidkare erbjuder konsumenterna. Enligt förslaget förblir tillämpningsområdet för 7 kap. även i fortsättningen brett och därmed bredare än direktivets tillämpningsområde. Med avvikelse från direktivet tillämpas kapitlet också t.ex. på bostadslån och krediter på under 200 euro. Det finska begreppet "kulutusluotto" som används i det gällande kapitlet ersätts med begreppet "kuluttajaluotto" (på svenska konsumentkredit).

För att underlätta jämförelser ska kreditgivaren innan ett kreditavtal ingås ge konsumenten centrala uppgifter om krediten på blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation". I fråga om bland annat bostadskrediter kan kreditgivaren emellertid också välja att lämna uppgifterna i någon annan varaktig form. Det görs också ändringar i sättet att beräkna den effektiva räntan för krediten samt i bestämmelserna om möjlighet att frånträda ett kreditavtal och förtida återbetalning av krediter. Till kapitlet fogas dessutom bestämmelser om god kreditgivningssed, kreditgivarens skyldighet att pröva konsumentens kreditvärdighet samt skyldighet att ge information medan kreditavtalet gäller.

Med anledning av den nationella kredit-

marknadens utveckling föreslås det också att det stiftas en lag om registrering av vissa kreditgivare, enligt vilken endast kreditgivare i kreditgivarregistret får tillhandahålla konsumentkrediter. Enligt förslaget ska regionförvaltningsverket i Södra Finland fungera som register- och tillsynsmyndighet. Till denna del hänför sig propositionen inte till direktivet, utan det är fråga om en rent nationell reglering. Den nya lagen tillämpas med vissa undantag på sådana kreditgivare som tillhandahåller konsumentkrediter och som inte omfattas av Finansinspektionens tillsyn, t.ex. snabblåneföretag och finansbolag. Villkor för registreringen är bl.a. att den som gör anmälan är tillförlitlig och har tillräcklig kännedom om kreditverksamhet.

Också i lagen om pantlåneinrättningar och i bestämmelserna om tidigareläggande av förfallodag i 7 kap. i konsumentskyddslagen och bestämmelserna om försäljning av pant i 10 kap. i handelsbalken föreslås vissa ändringar. Dessutom föreslås det att straffstadgandena i 11 kap. i konsumentskyddslagen upphävs. Inte heller till denna del hänför sig propositionen till direktivet, utan regleringen är nationell.

Lagarna är avsedda att träda i kraft cirka tre månader efter det att de har godkänts och blivit stadfästa. Ändringarna i de avtalsrättsliga bestämmelserna inverkar i regel endast på avtal som ingås efter att lagarna trätt i kraft. Näringsidkare som när lagen om registrering av vissa kreditgivare träder i kraft utövar verksamhet som enligt lagen förutsätter registrering får fortsätta med sin verksamhet tills beslut om införande i registret har fattats, om registeranmälan görs inom sex månader från ikraftträdandet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	5
1 INLEDNING.....	5
2 DIREKTIVET OM KONSUMENTKREDITAVTAL	5
2.1 Allmänt.....	5
2.2 Direktivets innehåll	6
Tillämpningsområde.....	6
Standardinformation i reklam.....	6
Information som ska lämnas innan ett avtal ingås.....	6
Skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet.....	7
Information som ska ges i kreditavtal och skyldighet att ge information under kreditavtalets löptid	7
Avslutande av ett kreditavtal.....	7
Kombinerade kreditavtal	8
Överlåtelse av rättigheter.....	8
Beräkning av den effektiva räntan.....	8
Bestämmelser om kreditgivare och kreditförmedlare	8
3 NULÄGE	9
3.1 Lagstiftning och rättspraxis.....	9
7 kap. i konsumentskyddslagen (Konsumentkrediter)	9
Annan lagstiftning om konsumentkrediter	10
Bestämmelserna om pant i handelsbalken.....	11
3.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet	11
3.3 Myndighetsanvisningar och självreglering	11
3.4 Bedömning av nuläget	12
4 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	12
4.1 Allmänt.....	12
4.2 Förslag som hänför sig till genomförandet av direktivet	13
Nationell prövningsrätt.....	13
Tillämpningsområde.....	13
Information som ska lämnas i reklam för konsumentkrediter	14
Information som ska lämnas innan ett kreditavtal ingås	14
Beräkning av den effektiva räntan.....	15
Skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet.....	15
God kreditgivningssed.....	15
Utövande av ångerrätt	16
Informationsskyldighet medan kreditavtalet gäller	17
Förtidsåterbetalning av krediter.....	17
Kreditgivarens rätt att dra in konsumentens rätt till en fortlöpande kredit.....	18
4.3 Registrering av kreditgivare	18
4.4 Andra förslag.....	19
Avbetalningsköp.....	19
Tidigareläggande av förfallodagen för en kredit	19
Beaktande av pantägarrens intresse då en pant säljs.....	20

	Straffbestämmelserna i konsumentskyddslagen	20
4.5	Bestämmelser i direktivet som inte förutsätter ändringar i lagstiftningen	20
5	PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	21
5.1	Konsekvenser för statsekonomin och myndigheterna	21
5.2	Konsekvenser för konsumenterna och kreditgivarna	22
6	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	23
6.1	Beredning	23
6.2	Utlåtanden och fortsatt beredning	23
7	SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	24
	DETALJMOTIVERING	25
1	LAGFÖRSLAG	25
1.1	Konsumentskyddslagen	25
	6 a kap. Distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument	25
	7 kap. Konsumentkrediter	25
	Allmänna bestämmelser	25
	Informationsskyldighet	30
	Kreditgivarens skyldighet att handla ansvarsfullt	33
	Ingående av kreditavtal och överlämnande av medel	37
	Utövande av ångerrätt	37
	Konsumentens rätt till information medan kreditavtalet gäller	39
	Återbetalning av en kredit och avslutande av ett kreditavtal	40
	Ansvarsbestämmelser	44
	Bestämmelser om olika typer av krediter	44
	Vissa skyldigheter för kreditförmedlare	46
	Tillsyn	46
1.2	Lagen om registrering av vissa kreditgivare	46
1.3	Lagen om pantlåneinrättningar	54
	1 kap. Allmänna stadganden	54
1.4	Lag om avbetalningsköp	55
1.5	Strafflagen	56
	30 kap. Om näringsbrott	56
1.6	Kreditupplysningslagen	56
1.7	Handelsbalken	57
	10 kap. Om pant	57
1.8	Lag om gränsöverskridande förbudsförfarande	59
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	59
3	IKRAFTTRÄDANDE	60
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	61
	LAGFÖRSLAG	63
	1. Lag om ändring av konsumentskyddslagen	63
	2. Lag om registrering av vissa kreditgivare	77
	3. Lag om ändring av lagen om pantlåneinrättningar	81
	4. Lag om ändring av lagen om avbetalningsköp	82
	5. Lag om ändring av 30 kap. 3 § i strafflagen	84
	6. Lag om ändring av 29 § i kreditupplysningslagen	84
	7. Lag om ändring av 10 kap. 2 § i handelsbalken	85
	8. Lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande	86
	BILAGA	88
	PARALLELLTEXT	88

3. Lag om ändring av lagen om pantlåneinrättningar	88
4. Lag om ändring av lagen om avbetalningsköp	91
5. Lag om ändring av 30 kap. 3 § i strafflagen	96
6. Lag om ändring av 29 § i kreditupplysningslagen	97
7. Lag om ändring av 10 kap. 2 § i handelsbalken	98
8. Lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande	99
FÖRORDNINGSUTKAST	102
Statsrådets förordning om den information som ska lämnas till en konsument om ett kreditavtal	102
FÖRORDNINGSUTKAST	114
Statsrådets förordning om information som ska lämnas i ett avbetalningsavtal ...	114
FÖRORDNINGSUTKAST	115
Justitieministeriets förordning om hur den effektiva räntan ska beräknas och om de antaganden som ska användas för detta	115

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Kredittagning har blivit betydligt vanligare under de senaste årtiondena och en ökning har kunnat konstateras också under de allra senaste åren. Enligt statistikcentralens kreditstocksstatistik var hushållens kreditstock under det första kvartalet av år 2004 under 55 miljarder euro, varav andelen bostadskrediter och krediter som beviljats för fritidsbostäder var aningen över 38 miljarder euro och andelen konsumentkrediter och studielån aningen över 8 miljarder euro. I slutet av september 2009 hade hushållen redan krediter till ett belopp av 97 miljarder euro, varav andelen bostadskrediter och krediter som beviljats för fritidsbostäder var knappt 73 miljarder euro och andelen konsumentkrediter och studielån knappt 15 miljarder euro.

Utbudet av krediter har också blivit mångsidigare, och hela tiden kommer allt fler aktörer som beviljar krediter ut på marknaden. Krediter som riktas till konsumenter, dvs. konsumentkrediter, beviljas förutom bankerna också av t.ex. finansbolag, kreditkortsbolag och snabblåneföretag. Också sätten att ansöka om kredit har blivit mångsidigare, eftersom man i dag förutom genom att besöka kreditgivarens kontor även kan ansöka om kredit t.ex. på internet och med ett textmeddelande. Detta underlättar ansökan om kredit också hos företag som är belägna utomlands.

Konsumentkrediterna har i allt större utsträckning också orsakat skuldproblem. Enligt uppgifterna i Suomen Asiakastieto Oy:s kreditupplysningsregister ökade domarna om indrivning mot privatpersoner i gruppen konto- och engångskrediter och finansbolagsfordringar från drygt 20 000 domar till knappt 80 000 domar under åren 2005—2008. Enligt Suomen Asiakastieto Oy:s nyare statistik meddelades över 58 000 domar om indrivning mot privatpersoner i gruppen konto- och engångskrediter enbart i januari-juni 2009, medan motsvarande siffra för det föregående året var över 34 000. Av de domar

som meddelats i januari-juni 2009 gällde cirka 26 700 fordringar på under 300 euro, dvs. främst snabbkrediter, medan den motsvarande siffran för januari-juni 2008 var cirka 15 500 sådana domar.

2 Direktivet om konsumentkreditavtal

2.1 Allmänt

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (konsumentkreditdirektivet) gavs den 23 april 2008.

Syftet med direktivet är att göra det möjligt att skapa en öppnare och effektivare konsumentkreditmarknad samt att garantera en konsumentskyddsnivå enligt vilken fri rörlighet för krediter kan förverkligas på bästa möjliga sätt med tanke på kreditgivarna och konsumenterna. Genom direktivet ersätts rådets gällande direktiv 87/102/EEG som gavs 1986 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter.

Uppkomsten av en fungerande inre marknad för konsumentkrediter har ansetts viktig i Europeiska unionen, varför det har ansetts nödvändigt att förenhetliga lagstiftningen om konsumentkrediter. Till skillnad från det tidigare direktivet om konsumentkrediter är direktivet också i huvudsak en totalharmoniserande rättsakt, vilket innebär att medlemsstaterna inte får utfärda eller hålla i kraft bestämmelser som avviker från direktivet om frågor som har harmoniserats genom direktivet. På grund av de många undantagen i direktivet gällande bl.a. tillämpningsområdet har medlemsstaterna dock också i fortsättningen nationell prövningsrätt i fråga om regleringen av krediter.

Medlemsstaterna ska genomföra direktivet före den 11 juni 2010 och tillämpa bestämmelserna från och med den 11 juni 2010.

2.2 Direktivets innehåll

Tillämpningsområde

Det nya konsumentkreditdirektivet gäller främst alla kreditavtal genom vilka en kreditgivare i sin yrkes- eller näringsverksamhet beviljar konsumenter kredit. Artikel 2.2 i direktivet innehåller dock ett stort antal undantag från tillämpningsområdet. De viktigaste undantagen är

- krediter som är avsedda för att förvärva eller behålla äganderätt till mark eller en befintlig eller planerad byggnad,
- krediter som har en fastighet, bostadsaktie eller hyresrätt som säkerhet,
- krediter som avser ett sammanlagt kreditbelopp på under 200 euro eller över 75 000 euro,
- krediter som beviljas utan ränta och andra avgifter,
- krediter som ska betalas tillbaka inom tre månader och för vilka endast obetydliga avgifter ska betalas,
- krediter som beviljas av pantlåneinrättningar.

Endast en del av bestämmelserna i direktivet tillämpas på sådana kreditavtal i form av kontokredit enligt vilka krediten ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader samt på sådana kreditavtal där krediten ges i form av överskridande (artikel 2.3 och 2.4). Medlemsstaterna har möjlighet att tillämpa direktivets bestämmelser i begränsad omfattning också i fråga om krediter som tillhandahålls av kreditandelslag och avtal om betalningsarrangemang som uppfyller föreskrivna villkor (artikel 2.5 och 2.6).

Standardinformation i reklam

I artikel 4 föreskrivs om standardinformation som ska ingå i reklam om kreditavtal, om krediträntan eller någon annan sifferuppgift som gäller kostnaderna för krediten uppges i reklamen. Standardinformationen ska i sådana fall på ett klart och framträdande sätt med hjälp av ett typexempel upplysa om krediträntan och det sammanlagda kreditbeloppet, den effektiva räntan, kreditavtalets löptid, kontantpriset för en nyttighet och beloppet för eventuell förskottsbetalning om det är

fråga om en kredit i form av betalningsanslånd för en viss nyttighet samt det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och avbetalningarnas belopp. Om det är obligatoriskt att ingå avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet för att erhålla krediten eller för att erhålla den på de villkor som angavs i marknadsföringen och tjänstens kostnad inte kan fastställas i förväg, ska skyldigheten att ingå detta avtal också anges på ett klart, kortfattat och framträdande sätt tillsammans med den effektiva räntan.

Information som ska lämnas innan ett avtal ingås

I artikel 5 föreskrivs det om den information som en kreditgivare eller kreditförmedlare ska lämna konsumenten i god tid innan konsumenten blir bunden av ett kreditavtal eller ett erbjudande om kreditavtal. Informationen ska ges på papper eller på något annat varaktigt medium med hjälp av blanketten i bilaga II till direktivet. Den information som ska ges innan avtal ingås är t.ex. kreditgivarens identitet och kontaktuppgifter, kreditproduktens huvudsakliga egenskaper, kostnaderna för krediten samt information om vissa rättigheter för konsumenten. Om det är fråga om distansförsäljning av finansiella tjänster ska konsumenten också ges den ytterligare information som avses i 5 punkten i bilagan i enlighet med bestämmelserna om distansförsäljning av finansiella tjänster. I undantagsfall kan uppgifterna ges först efter att kreditavtalet ingåtts.

Förutom blanketten ska konsumenten på begäran utan avgift få en kopia av utkastet till kreditavtalet. Dessutom ska kreditgivare och eventuella kreditförmedlare ge de förklaringar som konsumenterna behöver så att konsumenterna kan ta ställning till huruvida det föreslagna kreditavtalet passar deras behov och ekonomiska situation.

Enligt artikel 7 ska artikel 5 inte gälla varu- eller tjänsteleverantörer som medverkar subsidiärt som kreditförmedlare. Kreditgivaren har emellertid också då skyldighet att säkerställa att konsumenten får den förhandsinformation som avses i artikel 5 innan avtalet ingås.

Skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet

Enligt artikel 8 ska medlemsstaterna säkerställa att kreditgivaren innan kreditavtalet ingås gör en bedömning av konsumentens kreditvärdighet på grundval av tillräckliga uppgifter. Om parterna enas om att ändra det sammanlagda kreditbeloppet efter det att kreditavtalet har ingåtts, ska kreditgivare uppdatera de uppgifter om konsumenten som han förfogar över och göra en ny bedömning av konsumentens kreditvärdighet före varje väsentlig ökning av det sammanlagda kreditbeloppet.

Om kreditansökan avslås på grundval av en sökning i en databas, ska kreditgivaren utan dröjsmål och kostnadsfritt informera konsumenten om resultatet av sökningen med uppgifter om den databas där sökningen skett (artikel 9).

Information som ska ges i kreditavtal och skyldighet att ge information under kreditavtalets löptid

Artikel 10.1 innehåller en förteckning med 22 punkter över information som ska ges i kreditavtal. Den information som krävs gäller till stor del samma omständigheter som konsumenten ska informeras om redan innan kreditavtalet ingås. Enligt 1 punkten ska kreditavtal upprättas i pappersform eller på något annat varaktigt medium. Alla avtalsparter ska få ett exemplar av kreditavtalet.

Dessutom är kreditgivaren enligt artikel 11 skyldig att informera konsumenten om en eventuell ändring av krediträntan och om hur den inverkar på konsumentens betalningar.

Avslutande av ett kreditavtal

Enligt artikel 13 får konsumenten på sedvanligt sätt och när som helst häva ett kreditavtal med obestämd löptid utan avgift, såvida parterna inte har avtalat om en uppsägnings-tid. Uppsägnings-tiden får inte överstiga en månad. Om så avtalats i kreditavtalet får kreditgivaren på sedvanligt sätt häva ett kreditavtal med obestämd löptid genom att, på papper eller något annat varaktigt medium, säga upp avtalet minst två månader i förväg.

Det kan också avtalas i kreditavtalet att kreditgivaren av objektiva motiverade skäl får häva konsumentens rätt att utnyttja kreditavtalet.

Enligt artikel 14 har en konsument rätt att frånträda kreditavtalet inom fjorton kalenderdagar utan att behöva ange några skäl. Om konsumenten utnyttjar ångerrätten, ska denne till kreditgivaren betala kapitalet och upplupen ränta på kapitalet från och med det datum då krediten utnyttjades till och med det datum då kapitalet återbetalas, utan onödigt dröjsmål och senast 30 kalenderdagar efter det att meddelandet om att konsumenten frånträder avtalet har sänts till kreditgivaren. Artikel 14 tillämpas också vid distans- och hemförsäljning till den del det är fråga om en kredit som omfattas av tillämpningsområdet för konsumentkreditdirektivet.

Enligt artikel 16 om förtidsåterbetalning ska konsumenten ha rätt att när som helst helt eller delvis fullgöra sina skyldigheter enligt ett kreditavtal. Om konsumenten betalar tillbaka krediten i förtid har han eller hon rätt till en skälig nedsättning av den sammanlagda kreditkostnaden. Denna nedsättning utgörs av räntan och kostnaderna under avtalets återstående löptid. (artikel 16.1)

Kreditgivaren har rätt till kompensation för kostnader som har direkt samband med förtidsåterbetalningen av en kredit endast om återbetalningen infaller inom en period för vilken man avtalat om fast kreditränta. Kompensationen får inte överstiga 1 procent av det kreditbelopp som förtidsåterbetalats, om tidsperioden mellan förtidsåterbetalningen och den överenskomna tidpunkt då kreditavtalet upphör att gälla överstiger ett år. Om perioden mellan förtidsåterbetalningen och den ursprungligen avtalade återbetalningstiden däremot inte överstiger ett år, får kompensationen vara högst 0,5 procent av det kreditbelopp som förtidsåterbetalats. (artikel 16.2)

Det är dessutom möjligt att på nationell nivå föreskriva att kreditgivaren får kräva kompensation för förtidsåterbetalning endast om beloppet av förtidsåterbetalningen överstiger ett visst tröskelvärde. Detta tröskelvärde får inte överstiga 10 000 euro under en period om tolv månader. Dessutom kan man på nationell nivå föreskriva att kreditgivaren

undantagsvis får kräva högre kompensation, om han kan bevisa att den förlust han lidit till följd av förtidsåterbetalningen överstiger det belopp som fastställts på det sätt som beskrivs ovan. Om den kompensation som kreditgivaren kräver är högre än den förlust som han faktiskt har lidit, får konsumenten kräva att kompensationen ska minskas i motsvarande mån. (artikel 16.4)

Direktivet innehåller inga bestämmelser om hävande av ett kreditavtal på basis av avtalsbrott. Till denna del sker regleringen genom nationell lag (skäl 33 i ingressen till direktivet).

Kombinerade kreditavtal

I artikel 15 i direktivet föreskrivs det om kombinerade kreditavtal. Om konsumenten har utnyttjat sin ångerrätt på grundval av gemenskapsrätten i samband med ett avtal om leverans av varor eller tillhandahållande av en tjänst, ska denne inte heller längre vara bunden av ett kombinerat kreditavtal.

Om de varor eller tjänster som omfattas av det kombinerade kreditavtalet inte levereras eller tillhandahålls eller levereras eller tillhandahålls endast till en del eller inte överensstämmer med avtalet om leverans av varor eller tillhandahållande av en tjänst, ska konsumenten enligt artikel 15.2 ha rätt att rikta anspråk mot kreditgivaren om konsumenten har riktat anspråk mot leverantören men misslyckats med att få den gottgörelse som konsumenten är berättigad till enligt lag eller enligt avtalet om leverans av varor eller tillhandahållande av en tjänst. Medlemsstaterna ska avgöra i vilken omfattning och under vilka villkor denna rättighet ska kunna utövas.

Enligt 3 punkten ska artikeln inte påverka eventuella nationella bestämmelser enligt vilka en kreditgivare ska ha ett solidariskt ansvar i fråga om konsumentens anspråk gentemot leverantören i de fall då de varor eller tjänster som köpts har finansierats genom ett kreditavtal.

Överlåtelse av rättigheter

I artikel 17 föreskrivs det om överlåtelse av rättigheter. Om kreditgivarens rättigheter en-

ligt ett kreditavtal eller avtalet i sig överläts till en tredje man ska konsumenten ha rätt att göra gällande samma invändningar gentemot den nye fordringsägaren som han kunde ha gjort gentemot den ursprungliga kreditgivaren, inklusive kvittningsrätt när detta medges i den berörda medlemsstaten.

Om ett kreditavtal överläts ska konsumenten informeras om detta, såvida inte den ursprungliga kreditgivaren i överenskommelse med den nya fordringsägaren fortfarande handhar krediten gentemot konsumenten.

Beräkning av den effektiva räntan

I artikel 19 föreskrivs det om beräkning av den effektiva räntan, omständigheter som ska beaktas då den sammanlagda kreditkostnaden bestäms och de antaganden som ska användas vid beräkningen av den effektiva räntan. Den effektiva räntan ska beräknas i enlighet med den matematiska formel som återges i del I av bilaga I till direktivet.

Det är skäl att beakta att konsumentens sammanlagda kreditkostnad, som ska bestämmas för beräkningen av den effektiva räntan, enligt artikel 3 punkt g även innefattar kostnader för kompletterande tjänster till kreditavtalet, såsom försäkringspremier, om även tecknande av ett tjänsteavtal är obligatoriskt för att erhålla krediten eller för att erhålla den på de villkor som angavs i marknadsföringen.

Bestämmelser om kreditgivare och kreditförmedlare

Enligt artikel 20 i direktivet ska medlemsstaterna se till att kreditgivarnas verksamhet regleras i lag eller övervakas av ett organ eller en myndighet som är oberoende av finansiella institutioner.

Enligt artikel 21 ska medlemsstaterna säkerställa att kreditförmedlarna såväl i sin reklam som i dokument som riktar sig till konsumenter, anger vilka befogenheter de har, särskilt om de bara arbetar med en eller vissa kreditgivare eller som oberoende mäklare. Medlemsstaterna ska dessutom säkerställa att konsumenten informeras om eventuella avgifter som konsumenten ska betala till kreditförmedlaren för dennes tjänster och att kon-

sumenten och kreditförmedlaren kommer överens om dessa avgifter på papper eller något annat varaktigt medium. Kreditförmedlaren ska också informera kreditgivaren om avgiftens storlek för beräkning av den effektiva räntan.

3 Nuläge

3.1 Lagstiftning och rättspraxis

7 kap. i konsumentskyddslagen (Konsumentkrediter)

Konsumentskyddslagens (38/1978) 7 kap. gäller konsumentkrediter, dvs. krediter som en näringsidkare enligt avtal lämnar eller lovar att lämna en konsument som lån, betalningsanstånd eller som något annat motsvarande ekonomiskt arrangemang. Som konsumentkredit anses dock inte vid tillämpningen av det nämnda kapitlet en kredit som baserar sig på ett sådant avtal enligt vilket konsumenten har rätt att i poster betala priset på en nytting som fortlöpande hålls tillhanda under avtalets giltighetstid. På krediter som lämnas för bostadsförvärv eller för finansiering av studier tillämpas 7 kap., om inte något annat föreskrivs i specialbestämmelser. (1 §)

Alla bestämmelser i 7 kap. gäller inte krediter där kredittiden är högst tre månader. På de kortfristiga krediterna tillämpas inte bestämmelserna om upplysningar som ska lämnas innan avtal ingås. Bestämmelserna om ett kreditavtals innehåll och form gäller inte heller utom i sådana fall där krediten kan användas med hjälp av ett kreditkort eller någon annan motsvarande identifikator. Dessutom gäller inte heller bestämmelsen om konsumentens rätt att betala en konsumentkredit innan den förfaller till betalning. (4 §)

Kapitlets 5—9 § gäller marknadsföring av konsumentkrediter. Enligt 5 § får konsumentkreditgivning inte användas som huvudsakligt argument vid marknadsföring av andra konsumtionsnyttigheter. Vid marknadsföring av konsumentkredit ska den effektiva räntan enligt 6 och 7 § anges som exempel på vanliga kreditvillkor eller ett typiskt utnyttjande av kontokredit. Närmare bestämmelser om beräkningsformeln för den

effektiva räntan samt de antaganden som ska användas vid beräkningen finns i handels- och industriministeriets beslut om tillämpningen av vissa stadganden i 7 kap. konsumentskyddslagen (874/1986). Om nyttighetens kontantpris nämns i marknadsföringen av en engångskredit, ska dess kreditpris enligt 6 § anges samtidigt. Om förutsättningen för att kredit lämnas är att nyttingen försäkras, ska information också ges om försäkringen och premierna för den. Innan ett kreditavtal ingås ska konsumenten enligt 9 § lämnas information om avtalsvillkoren och vissa andra uppgifter. Dessutom ska konsumenten ges tillfälle att ta del av informationen i skriftlig form.

I 10 och 11 § i kapitlet föreskrivs det om hur ett avtal om konsumentkredit ska göras upp och om de uppgifter som ska nämnas i avtalet. Ett avtal om konsumentkredit ska ingås skriftligen och konsumenten ska ges ett exemplar av avtalet. I avtalet ska vissa uppgifter som gäller kreditförhållandet och alla avtalsvillkor nämnas. Ingen betalning, ränta, gottgörelse eller ersättning får tas ut hos konsumenten, om man inte har kommit överens om det i kreditavtalet.

När konsumentkredit tillhandahålls vid distansförsäljning, dvs. genom användning av en distansutbudsmetod som näringsidkaren organiserat så att det endast är ett eller flera medel för distanskommunikation som används för att marknadsföra krediten och ingå avtalet, har konsumenten enligt 11 b § rätt att frånträda kreditavtalet inom 14 dagar. Om konsumenten frånträder avtalet, får den effektiva räntan för den tid som krediten stått till konsumentens förfogande krävas som ersättning av konsumenten. Ersättning får dock inte krävas, om kreditgivaren inte på förhand har meddelat konsumenten att den effektiva räntan debiteras och inte heller om kreditgivaren har börjat fullgöra avtalet utan konsumentens uttryckliga begäran. I 11 c § i kapitlet föreskrivs om återbärande av medel vid frånträde.

Enligt 12 § har konsumenten rätt att betala sin kreditskuld före förfallodagen och då få kompensation för de kreditkostnader som hänför sig till den outnyttjade kredittiden. Kreditgivaren får uppbära ersättning för att skulden betalas i förtid, om krediten är större

än 100 000 mark och räntan är fast eller den period för vilken referensräntan bestäms är minst tre år. Dessutom förutsätts det att räntenivån för motsvarande ny kredit som denna kreditgivare vid betalningstidpunkten bjuder ut är lägre än den överenskomna räntan. Ersättningen får utgöra högst skillnaden mellan den avtalsenliga räntan och räntan för motsvarande nya kredit för den återstående kreditperioden för vilken fast ränta löper eller för den period för vilken referensränta har fastställts.

I 13 § föreskrivs det att om en konsument på grund av avtalsbrott har rätt att göra invändningar gentemot säljaren eller den som utfört tjänsten, har konsumenten denna rätt också gentemot sådan kreditgivare som har finansierat köpet eller tjänsten. Enligt 14 § får kreditgivaren inte av konsumenten eller av den som lever i gemensamt hushåll med konsumenten ta emot en växelförbindelse eller annan löpande förbindelse för en fordran som grundar sig på konsumentkredit. Bestämmelsen gäller inte en egen växel som har utställts av en bank. De ovan beskrivna 13 och 14 § tillämpas endast på nyttighetsbundna krediter, dvs. sådana konsumentkrediter för förvärv av en konsumtionsnyttighet som säljaren eller den som utför en tjänst själv lämnar konsumenten eller som lämnas av någon annan näringsidkare enligt ett med säljaren eller den som utför tjänsten ingånget avtal eller vidtaget arrangemang som gäller kreditgivning till konsumenter. Nyttighetsbundna krediter är förutom engångskrediter som beviljats för anskaffning av en viss nytta, såsom ett fordon eller möbler, också allmänna kreditkort (HD:2007:6).

Enligt 15 § har konsumenten rätt att bestämma från vilken fordran hans betalning ska avräknas, om samma kreditgivare har flera fordringar hos honom.

I 16 § anges villkor för när kreditgivaren på grund av konsumentens betalningsdröjsmål eller något annat brott mot avtalet har rätt att kräva betalning av en post som annars inte har förfallit, att återta den sålda varan eller att göra någon annan särskild påföljd gällande. I regel kan kreditgivaren emellertid inte vidta dessa åtgärder om det är fråga om dröjsmål med betalningen och dröjsmålet orsakas av konsumentens sjukdom eller arbets-

löshet eller av någon annan därmed jämförbar omständighet. Om kreditgivaren har rätt att återta varan, ska uppgörelse enligt 17 § företas mellan kreditgivaren och konsumenten.

Kapitlet innehåller dessutom bestämmelser om kontoinnehavarens ansvar vid obehörig användning av ett kreditkort, om behörighet att utfärda föreskrifter samt om tillsyn över att bestämmelserna iakttas och påföljder för brott mot bestämmelserna. Tillsynen över att bestämmelserna följs utövas av konsumentombudsmannen och Konsumentverket samt regionförvaltningsverken i egenskap av distriktsförvaltningsmyndigheter som lyder under Konsumentverket samt av Finansinspektionen när kreditgivningen hänförs till verksamhet som övervakas av Finansinspektionen.

Dessutom har en bestämmelse fogats till kapitlet genom lag 844/2009, som trädde i kraft den 1 februari 2010, enligt vilken kreditgivaren noggrant ska kontrollera kreditsökandens identitet (9 a §). Till kapitlet fogades också en bestämmelse om att medel som beviljats med stöd av ett avtal om konsumentkredit får betalas ut till konsumenten först på morgonen, om krediten söks och beviljas sent på kvällen eller på natten (9 c §). De nya bestämmelserna hänförs till de problem som uppkommit i samband med utbudet av snabbkrediter.

Bestämmelserna i kapitlet är tvingande gentemot konsumenten (20 §).

Annan lagstiftning om konsumentkrediter

Förutom i 7 kap. i konsumentskyddslagen finns avtalsrättsliga bestämmelser om konsumentkrediter i 6 a kap. i samma lag som gäller distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument samt i lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster (458/2002), lagen om avbetalningsköp (91/1966) samt den föreslagna betaltjänstlagen (RP 169/2009 rd). Näringsrättsliga bestämmelser om utbudet av konsumentkrediter finns i kreditinstitutslagen (121/2007), lagen om pantlåneinrättningar (1353/1992) och lagen om värdepappersföretag (922/2007) samt i den föreslagna lagen om betalningsinstitut (RP 172/2009 rd). Dessut-

om innehåller 11 kap. i konsumentskyddslagen och 30 kap. i strafflagen (39/1889) straffbestämmelser gällande brott mot bestämmelserna om konsumentkrediter och andra konsumenträttsliga bestämmelser.

Innehållet i den ovan nämnda lagstiftningen har förklarats närmare i det betänkande som utarbetats av arbetsgruppen för konsumentkrediter (arbetsgruppsbetänkande 2009:15), avsnitt 3.1 i den allmänna motiveringen.

Bestämmelserna om pant i handelsbalken

I 10 kap. i handelsbalken (3/1734) finns bestämmelser om pantsättning av lös egendom. Kapitlet innehåller bestämmelser bl.a. om hur man lämnar något i pant och hur panten bevaras, villkor för försäljning av pant, vidare pantsättning och pantinnehavarens skadeersättningsansvar vid försumelse av iakttagandet av de bestämmelser som gäller försäljning av pant. Kapitlet tillämpas t.ex. vid pantsättning av bostadsaktier som utgör säkerhet för bostadskredit.

Handelsbalken innehåller inte bestämmelser om försäljning av pant, utan vid försäljning ska bestämmelserna i 4 och 8—10 § i lagen om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats (688/1988; nedan *försäljningslagen*) iakttas i tillämpliga delar. Enligt dessa bestämmelser ska man vid försäljning av ett föremål beakta såväl pantägarens intressen som intressen för dem som har rättigheter i anslutning till pantegendomen. Om pantägaren har försatts i konkurs, gäller bestämmelserna i 17 kap. i konkurslagen (120/2004).

De ovan nämnda bestämmelserna har förklarats närmare i avsnitt 3.1 i den allmänna motiveringen till konsumentkreditarbetsgruppens betänkande.

3.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet

De nordiska ländernas lagstiftning om den koncession eller registrering som krävs för kreditgivare, krav på återbetalning av kredit och god kreditgivningssed beskrivs i avsnitt 3.2 i den allmänna motiveringen till konsumentkreditarbetsgruppens betänkande. Dess-

utom innehåller avsnittet en redogörelse över de lagändringar som i Sverige, Tyskland och Frankrike bereds eller redan har godkänts för att genomföra konsumentkreditdirektivet.

I Sverige har man senare utarbetat ett betänkande om genomförandet av direktivet (Ds 2009:67). Med avvikelse från de tidigare planerna föreslås det i betänkandet bl.a. att kreditgivaren inte ska vara tvungen att använda den standardiserade blankett som avses i direktivet för att lämna förhandsinformation om en bostadskredit.

3.3 Myndighetsanvisningar och självreglering

Konsumentombudsmannen har utfärdat följande riktlinjer avseende konsumentkrediter: Konsumentkrediter vid marknadsföring av varor och tjänster (år 2008), Betalning och fakturor (år 2008) och Tekstviestilainojen perussäännöt (grundläggande regler för sms-lån, år 2007). Också Finansinspektionen har i flera olika standarder utfärdat rekommendationer och föreskrifter som hänför sig till utbudet av konsumentkrediter. De viktigaste är: Hantering av kreditrisker (standard 4.4a), Uppföranderegler för tillhandahållande av finansiella tjänster (standard 2.1) och Marknadsföring av finansiella tjänster och finansiella instrument (standard 2.2). Innehållet i konsumentombudsmannens riktlinjer och Finansinspektionens standarder utreds i avsnitt 3.3 i den allmänna motiveringen till konsumentkreditarbetsgruppens betänkande.

De regler för god banksed som utfärdats av Finansbranschens Centralförbund rf (nedan FC) har central betydelse för självregleringen i samband med kreditgivning. Anvisningar har också getts bl.a. om banksekretess, dataskydd och kreditupplysningar. Dessutom har FC:s medlemsbanker gemensamt tagit i bruk ett ”standardiserat europeiskt faktablad för bostadslån” (The European Standardised Information Sheet, dvs. ESIS-faktabladet), som baserar sig på regler som godkänts av de europeiska organisationerna inom bankbranschen och Europeiska gemenskapernas kommission för tillvägagångssättet i fråga om information som ska lämnas innan ett bostadslåneavtal ingås. FC:s medlemsbanker har också utarbetat modellvillkor och -blanketter

för allmänna villkor gällande skulder, konton med kredit och studielån samt privatpersoners borgens- och pantvillkor. När det gäller branschen för snabblån är Suomen Pienlainayhdistys ry:s etiska regler för smålånsverksamhet av betydelse. Innehållet i bestämmelserna och anvisningarna har förklarats närmare i avsnitt 3.4 i den allmänna motiveringen till konsumentkreditarbetsgruppens betänkande.

3.4 Bedömning av nuläget

Bestämmelserna om konsumentkrediter behöver förnyas både för att genomföra bestämmelserna i konsumentkreditdirektivet och med anledning av utvecklingen av den nationella kreditmarknaden.

Det mest centrala ändringsbehovet med anledning av konsumentkreditdirektivet hänför sig till införandet av blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation". Med den vill man ge konsumenten möjlighet att jämföra krediter som tillhandahålls av olika kreditgivare. Ändringsbehoven hänför sig också bl.a. till kreditgivarens skyldighet att pröva konsumentens kreditvärdighet innan kreditavtalet ingås och ge information under avtalsförhållandet samt till konsumentens rätt att frånträda ett kreditavtal som ingåtts och betala tillbaka krediten före den överenskomna förfallodagen.

Såsom det konstateras i avsnitt 1 har kredittagning blivit betydligt vanligare under de senaste årtiondena, och en ökning har kunnat konstateras också under de allra senaste åren. Fler tillhandahållare av krediter har också kommit in på marknaden och utbudet av krediter har blivit mångsidigare. Dessa olika faktorer har bidragit till att en del konsumenter har skuldproblem. Därför är det nödvändigt att utveckla bestämmelser genom vilka man främjar ansvarsfulla tillvägagångssätt både då kreditavtal ingås och under avtalets löptid och på så sätt förebygger att skuldproblem uppstår och förvärras. Det är också nödvändigt att säkerställa att de som yrkesmässigt tillhandahåller krediter är pålitliga och har den yrkeskompetens som krävs för kreditverksamhet. Det är dessutom nödvändigt att säkerställa att de myndigheter som övervakar konsumentkreditverksamheten och

annan kreditverksamhet utan besvär får information om dem som idkar kreditverksamhet, inklusive deras kontaktuppgifter. Eftersom det enligt den gällande lagen inte krävs koncession eller registrering för tillhandahållande av konsumentkrediter, har det varit svårt för tillsynsmyndigheterna att få exakta uppgifter om verksamhetsidkarna och deras kontaktuppgifter.

Det är också nödvändigt att omarbета lagstiftningen om tillhandahållande av konsumentkrediter i tekniskt hänseende. Bestämmelserna om konsumtionskrediter i 7 kap. i konsumentskyddslagen härstammar från år 1986. Efter det har kapitlets tillämpningsområde utvidgats och ett flertal enskilda bestämmelser ändrats utan att man gått igenom helheten av bestämmelser. Dessutom är regleringen till vissa delar svårbegriplig: på avbetalningsköp mellan näringsidkare och konsumenter har både 7 kap. i konsumentskyddslagen och bestämmelserna i lagen om avbetalningsköp tillämpats. Situationen är densamma också i fråga om lån som beviljas av pantlåneinrättningar, på vilka man förutom det nämnda 7 kap. även tillämpar bestämmelserna i lagen om pantlåneinrättningar.

4 Målsättning och de viktigaste förslagen

4.1 Allmänt

Det huvudsakliga syftet med propositionen är att genomföra det nya konsumentkreditdirektivet nationellt. Bestämmelserna i direktivet motsvarar i huvudsak innehållet i det gällande 7 kap. i konsumentskyddslagen men är betydligt mera detaljerade. Avsikten är också att på finska ta i bruk begreppet "kuluttajaluotto" (konsumentkredit), eftersom begreppet "kulutusluotto" (konsumtionskredit) kan ge en missvisande bild av att bestämmelserna i kapitlet t.ex. inte omfattar bostadskrediter. På grund av de talrika justeringarna föreslås det att hela 7 kap. i konsumentskyddslagen tekniskt ändras.

Avsikten är att direktivets bilaga I (formel för beräkning av den effektiva räntan), bilaga II (standardiserad europeisk konsumentkreditinformation) och bilaga III (europeisk

konsumentkreditinformation för kontokrediter, konsumentkrediter som erbjuds av vissa kreditorganisationer och skuldombildning) samt detaljerade bestämmelser om de uppgifter som ska anges i kreditavtalet ska genomföras genom bestämmelser på lägre nivå. Utkast till dem finns som bilaga till propositionen.

Dessutom föreslås det att vissa ändringar som inte hänför sig till genomförandet av direktivet tas med i propositionen. Den viktigaste av dessa ändringar är att tillhandahållandet av konsumentkrediter ska bli en näring som kräver registrering. Bestämmelser om registreringen ska finnas i en separat lag. Den föreslagna ändringen beror i synnerhet på de problem som uppkommit i samband med utbudet av snabbkrediter. Dessutom föreslås justeringar i bl.a. bestämmelserna om krediter som beviljas av pantlåneinrättningar, avbetalningsköp och realisering av panter.

4.2 Förslag som hänför sig till genomförandet av direktivet

Nationell prövningsrätt

Såsom det konstaterades ovan i avsnitt 2.1 har medlemsstaterna prövningsrätt också i fortsättningen då de reglerar konsumentkrediter. Detta gäller i synnerhet frågor som hänför sig till bestämmelsernas tillämpningsområde, information som ska uppges i reklamerna, ansvarsfull kreditgivning, rätt till förtidsåterbetalning av krediter samt kombinerade kreditavtal. En viktig faktor för beslutet om nationell prövningsrätt har varit att genomförandet av direktivet inte ska leda till att nivån på konsumentskyddet i Finland sjunker. Det redogörs närmare för användningen av det nationella spelrummet i samband med varje sakfråga.

Tillämpningsområde

Det nya konsumentkreditdirektivet innehåller ett stort antal undantag i fråga om tillämpningsområdet, medan det gällande 7 kap. i konsumentskyddslagen gällande konsumentkrediter i regel tillämpas på alla krediter som en näringsidkare enligt avtal lämnar eller lovar att lämna en konsument

som lån, betalningsansånd eller som något annat motsvarande ekonomiskt arrangemang. Enligt förslaget förblir tillämpningsområdet även i fortsättningen brett och därmed bredare än direktivets tillämpningsområde. Kapitlets tillämpningsområde omfattar sålunda vissa krediter som står utanför direktivets tillämpningsområde, t.ex. bostadskrediter, krediter som har en fastighet, bostadsaktie eller hyresrätt som säkerhet, inklusive byggnaderna, samt krediter som är små eller stora till sitt belopp. Det är ändamålsenligt för både konsumenter och kreditgivare att samma bestämmelser i regel gäller alla krediter som erbjuds konsumenter, oberoende av deras användningsändamål eller storlek.

Det anses vara motiverat att tillämpa direktivet på bostadskrediter både för att det som det konstaterats ovan är ändamålsenligt och för att bostadskrediter ofta är mera komplicerade produkter än andra krediter och har stor betydelse för konsumentens ekonomi. Med detta i beaktande kan man inte anse det vara konsekvent om konsumenten t.ex. ska ges mindre information om bostadskrediter än om andra krediter. På grund av de särdrag som hänför sig till bostadskrediter föreslås dock bestämmelser om vissa undantag gällande dem, för vilka det redogörs nedan.

Med beaktande av de problem som under de senaste åren uppstått på grund av utbudet av snabbkrediter anses det också vara motiverat att bestämmelserna i direktivet i huvudsak också tillämpas på små krediter. Problemen med snabbkrediterna har förklarats i avsnitt 1.1 samt i det betänkande som arbetsgruppen för snabbkrediter gett ut tidigare (Revidering av lagstiftningen om snabbkrediter; arbetsgruppsbetänkande 2008:7).

Däremot blir krediter som beviljas av pantlåneinrättningar enligt förslaget helt uteslagna ur kapitlets tillämpningsområde. Till den del det behövs en avtalsrättslig reglering i fråga om dessa krediter, ska regleringen för tydlighets skull ingå i sin helhet i lagen om pantlåneinrättningar. Enligt förslaget ska inte den reglering som baserar sig på direktivet tillämpas på krediter som beviljas av pantlåneinrättningar annat än till vissa delar bl.a. för att dessa krediter inte är förenade med personligt skuldansvar och därmed inte är för-

knippade med samma slags risk för över-
skuldsättning som andra krediter.

Information som ska lämnas i reklam för
konsumentkrediter

Enligt förslaget ska informationsskyldighe-
ten vid reklam för konsumentkrediter utvid-
gas så att de standardiserade uppgifter som
ska lämnas i reklamen är flera än för närva-
rande. På så sätt får konsumenten en bra hel-
hetsbild av den kredit som marknadsförs och
kan också bättre jämföra olika krediter sins-
emellan.

Enligt direktivet ska standardinformation
ingå i reklamen, om krediträntan eller någon
annan sifferuppgift som gäller kostnaderna
för krediten uppges i reklamen. Medlemssta-
ten får själv avgöra om den ska kräva att den
information som avses i direktivet lämnas
också i övriga fall. Enligt förslaget ska in-
formationen även lämnas då någon annan
uppgift om kreditavtalets villkor, såsom kre-
dittiden, framgår av reklamen. Till de sist-
nämnda delarna baserar sig regleringen alltså
inte på direktivet, utan motsvarar i sak den
gällande lagen. Det anses fortfarande vara
motiverat med en reglering som är mera om-
fattande än direktivet, så att konsumenten får
en helhetsuppfattning om den marknadsförda
krediten och har möjlighet att jämföra olika
erbjudanden sinsemellan oberoende av om en
enskild uppgift med vilken krediten mark-
nadsförs är en sifferuppgift som beskriver
kostnaderna för krediten eller t.ex. en uppgift
om återbetalningstiden.

Information som ska lämnas innan ett kredit-
avtal ingås

Enligt förslaget ska det i 7 kap. i konsu-
mentskyddslagen och i den förordning som
utfärdas av statsrådet med stöd av lagen tas
in mera detaljerade bestämmelser om den in-
formation som kreditgivaren ska ge konsu-
menten innan ett kreditavtal ingås. För att
förbättra möjligheten till jämförelse föreslås
det också att informationen ska lämnas på
blanketten "Standardiserad europeisk kon-
sumentkreditinformation". För att underlätta
en jämförelse är det särskilt viktigt att beakta
att syftet med direktivet är att öka utbudet av

gränsöverskridande krediter. Regleringen ba-
serar sig på direktivet och är en totalharmo-
nisering. Regleringen är dock helt nationell
till den del det föreslås att den ska tillämpas
även på andra krediter än de som hör till di-
rektivets tillämpningsområde.

Såsom det konstaterades i avsnitt 3.4 har
Europeiska gemenskapernas kommission ut-
arbetat en rekommendation för ett standardi-
serat europeiskt faktablad för bostadslån.
Kommissionen har år 2009 låtit göra bak-
grundsutredningar för en förnyelse av detta
faktablad. Dessutom pågår ett mera omfat-
tande projekt för att bedöma om bostadskre-
diter och andra inteckningskrediter bör regle-
ras på EU-nivå. I detta skede, då beslut om
reformerna på EU-nivå ännu inte har fattats
men kan förväntas inom den närmaste fram-
tiden i synnerhet i fråga om informations-
skyldighet, är det inte ändamålsenligt att krä-
va att ett standardiserat faktablad ska använ-
das också för bostadskrediter. Eftersom ett
faktablad dock förbättrar konsumentens möj-
ligheter att jämföra kreditgivarnas olika er-
budanden, är det skäl att överväga att ta i
bruk ett standardiserat faktablad för bostads-
krediter när situationen har klarnat på EU-
nivå.

Enligt förslaget är det inte obligatoriskt att
lämna förhandsinformation genom ett stan-
dardiserat faktablad i fråga om nyttighets-
bundna engångskrediter på under 100 euro,
dvs. i praktiken t.ex. krediter som beviljas för
att finansiera köp av varor i postförsäljning
och annan distansförsäljning. Undantaget an-
ses vara motiverat eftersom kostnaden för
kreditgivaren för användningen av en stan-
dardiserad blankett i fråga om sådana kredi-
ter skulle vara större än den nytta den beräk-
nas medföra för konsumenten. Detta skulle i
synnerhet vara fallet om konsumenten gör
flera mindre inköp på samma gång, varvid
den standardiserade blanketten skulle krävas
skilt för varje nyttighet som kredit beviljas
för.

I fråga om vissa speciella krediter, såsom
krediter som beviljas i form av överskridan-
de, föreslås det att informationsskyldigheten
lindras. Liksom i fråga om bostadskrediter
och nyttighetsbundna engångskrediter på un-
der 100 euro måste kreditgivarna inte heller
använda en förhandsinformationsblankett

(blanketten Europeisk konsumentkreditinformation) i fråga om dessa krediter, utan förhandsinformationen kan även ges till konsumenten på något annat sätt. Regleringen baserar sig på bestämmelserna i direktivet.

Enligt den gällande 7 kap. 4 § tillämpas bestämmelserna om information som ska ges innan ett avtal ingås inte på konsumentkrediter med en kredittid som är högst tre månader. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att en förutsättning för tillämpningen av begränsningen dessutom är att ingen ränta tas ut på sådan här kortfristiga krediter och att de övriga kreditkostnaderna omräknade till effektiv ränta inte överstiger det räntebelopp som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Ändringen innebär bl.a. att snabbkrediter helt och hållet kommer att omfattas av tillämpningsområdet för 7 kap. i konsumentskyddslagen.

Beräkning av den effektiva räntan

Beräkningsformeln för kreditens effektiva ränta behålls oförändrad, men det föreslås att sättet att beräkna den effektiva räntan ändras så att man i de totala kostnader som ska beaktas vid beräkningen av räntan också räknar med kostnaderna för försäkringar och andra tilläggstjänster som hänför sig till kreditavtalet om ett avtal om tilläggstjänsten är ett villkor för att krediten ska beviljas. För närvarande krävs det endast att man i reklamen för engångskrediter informerar om försäkringen och dess kostnader, om försäkring av en nytthet är ett villkor för att krediten ska beviljas, men kostnaderna behöver inte beaktas vid beräkningen av kreditens effektiva ränta.

Enligt förslaget ska det nya sättet att beräkna kreditens effektiva ränta också tillämpas på bostadskrediter, dock med den skillnaden att man vid beräkningen av den effektiva räntan för bostadskrediter inte beaktar kostnaderna för den försäkring som krävs för att trygga säkerhetens värde, såsom en bostads brandförsäkring. Det är vanligt att konsumenten i alla fall tecknar en sådan försäkring och därför är det inte ändamålsenligt att kostnaderna beaktas vid beräkningen av den effektiva räntan för bostadskrediten. Olika reglering av bostadskrediter och andra krediter bedöms inte heller medföra någon olä-

genhet, eftersom man i allmänhet inte använder andra krediter än bostadskrediter för finansiering av en bostad och konsumenten inte har något större behov av möjligheten att jämföra priset på bostadskrediter med priset på andra krediter. Det väsentliga är att priserna på olika slags bostadskrediter lätt kan jämföras sinsemellan.

Skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet

Det föreslås ett tillägg till 7 kap. i konsumentskyddslagen enligt vilket kreditgivaren har skyldighet att pröva konsumentens kreditvärdighet innan ett kreditavtal ingås. Det samma gäller en betydande höjning av kreditbeloppet eller kreditgränsen.

Omfattningen av de åtgärder som behövs för att pröva kreditvärdigheten beror på kreditbeloppet och övriga omständigheter. Oberoende av kreditbeloppet bör kreditgivaren dock i allmänhet åtminstone kontrollera att den som ansöker om kredit inte har betalningsanmärkningar i kreditupplysningsregistret. Regleringen baserar sig på direktivet och strävar till att främja ett ansvarsfullt förfarande inom kreditgivning och förhindra överskuldsättning.

Det är skäl att konstatera att en betalningsanmärkning enligt propositionen inte är ett ovillkorligt hinder för att bevilja kredit. I vissa fall kan det dock anses strida mot den föreslagna bestämmelsen om god kreditgivningssed om ett kreditavtal ingås med en sådan kredittagare.

Det föreslås ingen lagbestämd skyldighet för kreditgivaren att kontrollera konsumentens kreditvärdighet för avtal om engångskredit där kredittiden är högst tre månader och för vilket ränta inte tas ut, utan endast mindre avgifter, eftersom sådana här krediter i mindre grad än dyrare och långfristigare krediter bidrar till att öka risken för överskuldsättning för konsumenten.

God kreditgivningssed

Enligt skäl 26 i ingressen till direktivet bör medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att främja ansvarsfulla metoder under kreditförbindelsens alla skeden med beaktande av

de särskilda förhållanden som råder på deras kreditmarknad. Enligt förslaget genomförs rekommendationen nationellt på så sätt att en uttrycklig bestämmelse om god kreditgivningssed tas in i 7 kap. i konsumentskyddslagen. Syftet med regleringen är att förhindra otillbörliga förfaringssätt vid kreditgivningen och under kreditförhållandet. Avsikten är också att betona kreditgivarens skyldighet att agera öppet i kreditgivningen och också beakta konsumentens intressen. Redan nu har tillsynsmyndigheterna kunnat ingripa i kreditgivares oskäligen agerande med stöd av den allmänna klausulen om marknadsföring och förfaranden i kundrelationer samt bestämmelserna i 3 kap. om oskäligen avtalsvillkor, men av tydlighetsskäl anses en uttrycklig bestämmelse om god kreditgivningssed behövas.

Enligt förslaget ska bestämmelsen om god kreditgivningssed vara flexibel till sin karaktär. En sådan reglering möjliggör ingripande i oskäligt agerande allteftersom nya, tidigare okända förfaringssätt tas i bruk. Ändringar i de värderingar som råder i samhället kan också beaktas i tillämpningspraxis utan att den grundläggande regleringen behöver ändras.

Förutom den allmänna klausulen nämns de förfaringssätt i bestämmelsen som kreditgivaren särskilt ska följa för att verksamheten ska kunna anses iaktta god kreditgivningssed. Det strider mot god kreditgivningssed t.ex. om en kredit marknadsförs så att marknadsföringen tydligt bidrar till att försämrade konsumentens förmåga att noggrant överväga krediten. Likaså är det enligt förslaget förbjudet att använda kreditgivningen som ett huvudsakligt argument vid marknadsföringen av andra konsumtionsnyttigheter. God kreditgivningssed förutsätter också att kreditgivaren ger konsumenten en sådan utredning innan kreditavtalet tecknas som gör det möjligt för konsumenten att bedöma om krediten är lämplig för hans eller hennes behov och ekonomiska situation. Dessutom ska kreditgivaren i händelse av försenad betalning ge konsumenten information och råd för att förhindra att betalningssvårigheter uppstår eller förvärras och informera om hur situationer med betalningsoförmåga kan skötas samt

förhålla sig ansvarsfullt till betalningsarrangemang.

Den föreslagna bestämmelsen gäller kreditgivare och delvis också kreditförmedlare. Det är emellertid viktigt att också konsumenten noggrant överväger krediten.

Liksom i andra brott mot bestämmelserna i 7 kap. i konsumentskyddslagen kan man ingripa i förfaranden som strider mot god kreditgivningssed med sådana administrativa påföljder som anges i kapitlet. Dessutom ska man i arbetet med revideringen av skuldregleringslagstiftningen särskilt utreda vilken inverkan förfaranden i strid med god kreditgivningssed har då man överväger villkoren för beviljande av skuldreglering.

Utövande av ångerrätt

Det föreslås att konsumentens rätt att frånträda ett kreditavtal ska utvidgas att även gälla andra krediter än de som erbjuds vid hem- eller distansförsäljning. Ångerrätten gäller alltså också sådana kreditavtal som ingås hos kreditgivaren.

För närvarande kan kreditgivaren vid distansförsäljning kräva kreditens effektiva ränta som ersättning om konsumenten frånträder kreditavtalet, medan kreditgivaren enligt förslaget i fråga om krediter som omfattas av konsumentkreditdirektivets tillämpningsområde endast ska ha rätt att kräva ränta för den tid konsumenten har kunnat förfoga över krediten. Kreditgivaren har dessutom rätt till ersättning av konsumenten för avgifter som kreditgivaren har betalat till myndigheterna för att kreditavtalet ingåtts, om de inte återbetalas vid utövandet av ångerrätt.

Ändringen av grunden för fastställandet av ersättningen från den effektiva räntan till kreditens ränta förbättrar konsumentens ställning i någon mån. Ändringen har stor betydelse för utbudet av sådana krediter där kreditens pris i sin helhet tas ut på annat sätt än som ränta, t.ex. som expeditiöns- och handläggningskostnader.

Bestämmelserna förblir oförändrade till sitt innehåll i fråga om de krediter som inte omfattas av konsumentkreditdirektivets tillämpningsområde, såsom krediter på under 200 euro och över 75 000 euro. Också i fortsättningen har kreditgivaren vid distansför-

säljning av dessa krediter rätt att få kreditens effektiva ränta som ersättning för den tid som konsumenten har kunnat förfoga över krediten.

Det föreslås att bostadskrediterna inte ska omfattas av ångerrätten om det inte är fråga om hem- eller distansförsäljning. I samband med beviljandet av bostadskrediter orsakas kreditgivaren vanligen också andra kostnader av engångsnatur än dem som ska betalas till myndigheterna, t.ex. räntetaksersättningar. Om bestämmelserna i direktivet skulle tillämpas på bostadskrediter, skulle kreditgivaren inte få ta ut sådana här kostnader av konsumenten om de inte betalats till myndigheterna. Eftersom sådana här kostnader kan vara av betydelse i fråga om bostadskrediter, skulle en tillämpning på bostadskrediter av en reglering som baserar sig på direktivet leda till ett oskäligt slutresultat för kreditgivaren. Ett alternativ skulle vara att man föreskriver särskilt om ersättningar i situationer där bostadskreditavtal frånträds, men då är risken att regleringen blir onödigt komplicerad utan att specialregleringen medför någon nämnvärd nytta för konsumenten. Ångerrätten torde inte vara särskilt nödvändig för konsumenterna i fråga om bostadskrediter, eftersom man vanligen inte tar en sådan kredit på stundens ingivelse. Dessutom är det skäl att observera att konsumenten enligt förslaget också i fortsättningen har rätt att betala tillbaka bostadskrediten i förtid.

Informationsskyldighet medan kreditavtalet gäller

Enligt förslaget är kreditgivaren skyldig att på begäran avgiftsfritt ge konsumenten en amorteringstabell när som helst medan avtalet gäller, om kreditavtalet har ingåtts för en viss tid och skulden ska skötas genom avbetalningar. I fråga om bostadskrediter begränsas denna rätt emellertid så att tabellen kan fås avgiftsfritt endast en gång per år.

Förutom om ändringar av räntan föreslås det också att kreditgivaren ska ha skyldighet att informera konsumenten om ändringar av avgifterna. Informationen ska ges på ett varaktigt sätt. I regel ska konsumenten få informationen innan ändringen träder i kraft.

Förtidsåterbetalning av krediter

Det föreslås i propositionen att konsumenten ska ha rätt att återbetala hela eller delar av krediten i förtid. Med stöd av den gällande bestämmelsen har det varit oklart om konsumentens rätt att återbetala krediten i förtid också gäller delar av krediten.

Om konsumenten betalar skulden eller en del av den i förtid, ska den del av kreditkostnaderna som gäller den outnyttjade kredittiden enligt förslaget dras av från den återstående delen. Kreditgivaren får emellertid i sin helhet ta ut de faktiska kostnader för uppläggnings av krediten som preciseras i kreditavtalet.

I fråga om andra krediter än bostadskrediter ska kreditgivaren enligt förslaget ha rätt till ersättning av konsumenten vid förtidsåterbetalning endast om räntan för krediten inte har bundits till referensränta, dvs. om det är fråga om fast ränta. Enligt den gällande bestämmelsen har kreditgivaren rätt till kompensation av konsumenten också när den period för vilken referensräntan bestäms är minst tre år. I praktiken har ändringen emellertid ingen större betydelse, eftersom man sällan bestämmer räntan för så långa tider i fråga om andra krediter än bostadskrediter.

Dessutom drar man enligt förslaget nytta av möjligheten för medlemsstaterna att föreskriva att det inte föreligger någon rätt till kompensation om det av krediten har betalats högst 10 000 euro i förtid under det senaste året. Det föreslås att denna möjlighet ska utnyttjas, eftersom konsumenten för närvarande inte är skyldig att betala någon kompensation alls vid återbetalning i förtid om krediten beviljats till ett belopp av högst 100 000 mark och det inte är motiverat att försämra konsumentskyddet till denna del. Bestämmelser om förtida återbetalning som är fördelaktiga för konsumenterna bidrar också till att främja konkurrensen på kreditmarknaden.

Om räntan är fast har kreditgivaren rätt till en standardsättning som fastställts närmare i lag. För att få standardsättningen är kreditgivaren alltså inte skyldig att visa att han de facto har orsakats skada på grund av att skulden återbetalats i förtid. Enligt direktivet kan medlemsstaterna dessutom föreskriva att

kreditgivaren undantagsvis får kräva högre kompensation än den föreskrivna standardersättningen, om han kan bevisa att den förlust han lider till följd av förtidsåterbetalningen överstiger standardersättningens belopp. Det anses inte motiverat att utnyttja denna möjlighet, eftersom kreditgivaren med stöd av den föreslagna bestämmelsen om standardersättning i en del fall får ersättning också då han i själva verket inte lidit någon skada. Kreditgivaren får sålunda med stöd av den föreslagna bestämmelsen en ersättning som totalt sett kan anses skälig för de skador som han lider om konsumenten utnyttjar sin rätt att återbetala krediten i förtid.

Bestämmelsen om ersättning enligt direktivet tillämpas dock inte på bostadskrediter, utan i fråga om dem tillämpas också i fortsättningen bestämmelser som motsvarar den gällande lagen enligt vilka kreditgivaren har rätt till ersättning både i fråga om krediter med fast ränta och krediter där räntan fastställs för minst tre år. Det har inte framkommit något behov av att i grunden ändra de gällande bestämmelserna i fråga om bostadskrediter. Det är också skäl att ha kvar de gällande bestämmelserna av den anledningen att en utvidgning av bestämmelserna i direktivet så att de även gäller bostadskrediter kan försvaga kreditgivarnas förutsättningar att tillhandahålla bostadskrediter med fast ränta och sådana bostadskrediter där räntan fastställs för en längre tid, vilket skulle vara ofördelaktigt för konsumenterna eftersom sådana här krediter ger konsumenten möjlighet att planera den egna ekonomin för en längre tid.

Meningsskiljaktigheter om tolkningen har dock uppstått vid tillämpningen av den gällande bestämmelsen när det gäller storleken på den ersättning som kreditgivaren har rätt till. Av denna anledning föreslås det att det föreskrivs i lagen att kreditgivaren har rätt till ett belopp som motsvarar den förlust som uppkommer till följd av sänkningen av räntenivån under den kreditperiod som återstår och för vilken fast ränta löper eller under den period för vilken referensränta har fastställts. Dessutom har Finansinspektionen enligt förslaget rätt att utfärda närmare föreskrifter om förlustberäkningen. Avsikten är att man på

detta sätt ska få en förenhetligad ersättningspraxis.

Kreditgivarens rätt att dra in konsumentens rätt till en fortlöpande kredit

Det föreslås att en bestämmelse om kreditgivarens rätt att dra in konsumentens rätt till en fortlöpande kredit fogas till 7 kap. i konsumentskyddslagen. Denna rätt och grunderna för att utöva den ska avtalas i kreditavtalet. Enligt direktivet är det möjligt att dra in rätten av objektiva motiverade skäl, men det föreslås att bestämmelsen preciseras på nationell nivå så att skälen måste vara förenliga med god kreditgivningssed. Enligt huvudregeln ska konsumenten på förhand och i varaktig form informeras om att rätten dras in, men under vissa villkor kan informationen också ges genast efter indragningen.

4.3 Registrering av kreditgivare

I denna proposition föreslås att det ska stiftas en lag om registrering av vissa kreditgivare. I lagen fastställs en registreringsskyldighet för kreditgivare som tillhandahåller krediter som avses i 7 kap. i konsumentskyddslagen och som inte för närvarande omfattas av Finansinspektionens tillsyn. Avsikten med registreringen av kreditgivarna är att säkerställa kreditgivarnas tillförlitlighet och yrkeskompetens. Samtidigt strävar man efter att underlätta övervakningen av och kontakten till kreditgivarna samt förhindra att kreditverksamheten används för brottsliga syften, såsom penningtvätt.

För att säkerställa att kreditgivarna är tillförlitliga och har yrkeskompetens ställs vissa villkor för registreringen. Det är skäl att konstatera att ingen ändamålsenlighetsprövning görs i samband med registreringsförfarandet, utan att varje näringsidkare som uppfyller villkoren för registrering ska föras in i kreditgivarregistret.

Registreringskravet gäller i praktiken t.ex. snabblåneföretag, finansbolag och kreditgivare som verkar i anslutning till distansförsäljningsföretag. Enligt förslaget gäller registreringskravet emellertid inte sådana näringsidkare som beviljar konsumentkrediter endast för finansiering av köp av konsum-

tionsnyttigheter som de själva säljer. Vid beviljandet av dessa krediter har det inte uppkommit sådana problem för vilka den föreslagna näringsrättsliga regleringen behövs. Denna avgränsning behövs också för att registret annars skulle bli mycket omfattande och kräva stora resurser av registermyndigheten.

Som register- och tillsynsmyndigheter kan främst Finansinspektionen, Konsumentverket och regionförvaltningsverken komma i fråga. Vid beredningen av propositionen har man kommit fram till att de mest lämpliga myndigheterna för näringsrättslig övervakning av kreditgivarna är regionförvaltningsverken och att det bästa alternativet för att garantera en så enhetlig registreringspraxis som möjligt är att koncentrera behandlingen av registreringsärenden till ett enda regionförvaltningsverk. Uppgiften lämpar sig då bäst för Regionförvaltningsverket i Södra Finland, eftersom det redan nu som enda regionförvaltningsverk övervakar aktörer inom branscher av motsvarande typ, såsom pantlåneinrättningar och indrivningsbyråer. Olika regleringsalternativ gällande tillsynsmyndigheterna har utretts noggrannare i avsnitt 4.3 i den allmänna motiveringen till arbetsgruppsbetänkandet.

4.4 Andra förslag

Avbetalningsköp

I och med 7 kap. i konsumentskyddslagen har lagen om avbetalningsköp till stor del förlorat sin betydelse vid avbetalningsköp mellan en näringsidkare och en konsument. Lagen om avbetalningsköp innehåller flera hänvisningar till konsumentskyddslagen på så sätt att konsumentskyddslagen i vissa fall är parallell och i vissa fall primär i förhållande till lagen om avbetalningsköp. Av tydlighetsskäl anses det befogat att alla bestämmelser om avbetalningsköp mellan en näringsidkare och en konsument finns på samma plats, dvs. i 7 kap. i konsumentskyddslagen, och att man samtidigt utesluter avbetalningsköp mellan konsumenter och näringsidkare ur tillämpningsområdet för lagen om avbetalningsköp.

Med beaktande av konsumentkreditdirektivets korta genomförandetid har det inte varit möjligt att bereda innehållsliga ändringar i lagen om avbetalningsköp i samband med denna proposition, utan den regleringen förblir oförändrad i sak. Det är dock skäl att utreda behovet av ändringar i lagen om avbetalningsköp i ett annat sammanhang. Det är nödvändigt att bl.a. utreda om det är skäl att utvidga vissa ändringar som föreslås i fråga om konsumentavbetalningsköp, såsom slopande av avtalsunderteckningskravet, så att de även gäller avbetalningsköp som ingås näringsidkare emellan och andra avbetalningsköp som efter den revidering som nu föreslås fortfarande omfattas av lagens tillämpningsområde.

Tidigareläggande av förfallodagen för en kredit

Enligt det gällande 7 kap. i konsumentskyddslagen kan kreditgivaren på grund av konsumentens betalningsdröjsmål utöva den i kreditavtalet överenskomna rätten att kräva att hela krediten betalas tillbaka, återta en såld vara eller göra någon annan särskild påföljd gällande endast under vissa villkor. För det första ska betalningen ha dröjt åtminstone en månad och fortfarande vara obetald. Dessutom ska det försenade beloppet vid engångskredit utgöra minst tio procent eller, om däri ingår flera poster, minst fem procent av det ursprungliga kreditbeloppet eller kreditpriset vid nyttighetsbunden kredit eller omfatta kreditgivarens hela resterande fordran.

Enligt förslaget ska bestämmelserna om tidigareläggande av förfallodag på grund av betalningsdröjsmål kompletteras så att kreditgivaren, trots de ovan nämnda procentgränserna, har rätt att tidigarelägga förfallodagen eller göra en överenskommen påföljd gällande, om dröjsmålet är minst sex månader och en betydande del av beloppet fortfarande är obetalt. Ändringen behövs eftersom procentgränserna i den gällande bestämmelsen i dagens stora och långfristiga bostadskrediter leder till en för kreditgivaren oskäligt lång väntetid och en sådan fördröjning av indrivningen som är ofördelaktig för såväl

konsumenten som den som ställt borgen eller tredjemanspant.

Beaktande av pantägarrens intresse då en pant säljs

Det föreslås att en bestämmelse ska fogas till 10 kap. om pant i handelsbalken, enligt vilken också pantägarrens intresse ska beaktas när pant säljs. Bestämmelsen motsvarar i sak det gällande rättsläget, eftersom skyldigheten att beakta pantägarrens intresse redan följer av den gällande försäljningslagen (lagen om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats). Eftersom frågan är viktig är det dock motiverat att bestämma om den uttryckligen i handelsbalken.

Straffbestämmelserna i konsumentskyddslagen

Det föreslås att straffbestämmelserna i 11 kap. i konsumentskyddslagen ska upphävas, eftersom de har tillämpats i mycket liten grad. I praktiken ingriper man i lagstridigheter med förbud som effektiviseras med vite, vilket är ett betydligt effektivare sätt att ingripa i otillbörligt agerande än straffbestämmelser som leder till små bötesstraff. Dessutom förblir bestämmelserna om näringsbrott i 30 kap. i strafflagen oförändrade i sak, och man kan sålunda också i fortsättningen ingripa i lagstridig verksamhet med stöd av bestämmelserna om marknadsföringsbrott och konsumentkreditbrott i strafflagen.

4.5 Bestämmelser i direktivet som inte förutsätter ändringar i lagstiftningen

Enligt artikel 2.5 i direktivet kan medlemsstaterna under vissa förutsättningar bestämma att direktivets bestämmelser inte alls eller endast till en del ska tillämpas på krediter som tillhandahålls av kreditandelslag (credit union). I Finland är främst företagens och andra sammanslutningars intressekontor eller personalkassor organisationer som påminner om dessa organisationer. Eftersom det i den kreditverksamhet som dessa utövar snarast är fråga om en social förmån som arbetsgivaren tillhandahåller för sin personal än egentlig

näringsverksamhet, hamnar organisationerna utan särskilda åtgärder utanför tillämpningsområdet för 7 kap. i konsumentskyddslagen, och därför behövs inga särskilda bestämmelser för att genomföra den bestämmelsen i direktivet.

Enligt artikel 2.2 punkt e omfattar direktivets tillämpningsområde inte kreditavtal i form av kontokredit enligt vilka krediten ska betalas tillbaka inom en månad. Enligt artikel 6.5 ska åtminstone kraven enligt den första meningen i artikel 6.4 emellertid tillämpas också vid dessa avtal i fråga om uppgifter som ges via taltelefoni. Eftersom Finland enligt förslaget ska tillämpa de bestämmelser som baserar sig på direktivet också på sådana här krediter, kräver genomförandet av artikel 6.5 inga särskilda åtgärder.

Enligt artikel 9 ska varje medlemsstat vid gränsöverskridande krediter se till att kreditgivare från andra medlemsstater bereds åtkomst till databaser som används i den medlemsstaten för att bedöma konsumentens kreditvärdighet. Villkoren för åtkomst ska vara icke-diskriminerande. Det är inte nödvändigt att särskilt genomföra artikeln i Finland, eftersom den som bedriver kreditupplysningsverksamhet enligt 10 § 1 mom. i kreditupplysningslagen (527/2007) inte får vägra att ur ett kreditupplysningsregister som är avsett för allmänt bruk lämna ut kreditupplysningar till den som enligt lag ska använda kreditupplysningar för beslutsfattande som avser en registrerad. Eftersom kreditgivaren enligt 7 kap. 14 § i lagförslag 1 har en sådan skyldighet vid ett kreditbeslut, har kreditgivaren alltså enligt den nämnda paragrafen i kreditupplysningslagen rätt att få uppgifter ur kreditupplysningsregistret om den konsument som ansöker om lån, och den som idkar kreditupplysningsverksamhet får inte ställa diskriminerande villkor som förutsättning för utlämnandet av uppgifterna.

I artikel 15.1 bestäms att om konsumenten har utnyttjat sin ångerrätt på grundval av gemenskapsrätten i samband med ett avtal om leverans av varor eller tillhandahållande av en tjänst, ska denne inte heller längre vara bunden av ett kombinerat kreditavtal. I 6 kap. 24 § om hemförsäljning och distansförsäljning i konsumentskyddslagen föreskrivs redan nu att om konsumenten med anledning

av ett avtal som ingås vid hemförsäljning eller distansförsäljning har fått kredit av säljaren eller av den som utför tjänsten eller av någon annan kreditgivare på basis av ett avtal mellan denne och säljaren eller den som utför tjänsten eller på basis av något annat arrangemang som gäller kreditgivning till konsumenter, återgår kreditavtalet då konsumenten frånträder det avtal som ingåtts vid hemförsäljning eller distansförsäljning. Kreditavtalet återgår likaså om avtalet förfaller på grund av att informationsskyldigheten försummas. En motsvarande bestämmelse finns också i 10 kap. 12 § om tidsandelsbostäder i konsumentskyddslagen. Därför behövs inga nya bestämmelser för att genomföra artikel 15.1.

Enligt artikel 20 i direktivet ska medlemsstaterna se till att kreditgivarnas verksamhet regleras i lag eller övervakas av ett organ eller en myndighet som är oberoende av finansiella institutioner. Redan nu övervakas kreditgivarna av konsumentombudsmannen, Konsumentverket och regionförvaltningsverken i egenskap av distriktsförvaltningsmyndigheter. Också Finansinspektionen övervakar kreditgivarna i fall det är fråga om kreditinstitut eller andra organ som ska övervakas av Finansinspektionen. Finlands system uppfyller alltså de krav som ställs i artikeln och det är därför inte nödvändigt att ändra lagstiftningen för att genomföra direktivet på ett korrekt sätt. På grund av utvecklingen av den nationella kreditmarknaden föreslås det ändå i propositionen att vissa kreditgivare ska vara skyldiga att registrera sig.

Enligt artikel 22.3 i direktivet ska medlemsstaterna också säkerställa att de bestämmelser de antar för att genomföra konsumentkreditdirektivet inte kan kringgås genom det sätt på vilket avtal formuleras, t.ex. genom att integrera sådana kreditutnyttjanden eller kreditavtal som omfattas av tillämpningsområdet i direktivet i kreditavtals karaktär eller syfte skulle göra det möjligt att undvika tillämpning av direktivet. Eftersom direktivets bestämmelser enligt förslaget i regel ska tillämpas också på andra konsumentkrediter än dem som omfattas av direktivets tillämpningsområde, och tillämpningsområdet för 7 kap. om konsumentkrediter därmed blir mycket omfattande, behövs

inga egentliga bestämmelser för att genomföra artikel 22.3.

Enligt artikel 22.4 ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som behövs för att se till att konsumenterna inte berövas det skydd som de ges enligt konsumentkreditdirektivet genom att lagen i ett tredje land väljs som tillämplig lag på kreditavtalet, i de fall då kreditavtalet har nära anknytning till en eller flera medlemsstaters territorium. Punkten kräver inga åtgärder för genomförande tack vare Europaparlamentets och rådets förordning nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (den s.k. Rom I -förordningen) som trädde i kraft efter att konsumtionskreditdirektivet utfärdades. I artikel 3.4 i förordningen föreskrivs att om alla andra omständigheter av betydelse vid tidpunkten för lagvalet föreligger i en eller flera medlemsstater, får inte parternas val av annan tillämplig lag än en medlemsstats lag hindra tillämpningen av sådana regler i gemenskapsrätten, i förekommande fall med den tillämpning som görs i domstolsmedlemsstaten, som inte kan avtalas bort.

5 Propositionens konsekvenser

5.1 Konsekvenser för statsekonomi och myndigheterna

Propositionen har obetydliga konsekvenser för statsfinanserna, eftersom ett kreditgivarregister enligt förslaget ska upprättas vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland. Lagen kommer i någon mån att också på annat sätt öka uppgifterna vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland, eftersom verket ska övervaka uppskattningsvis litet över ett hundra kreditgivare. Det beräknas att de nya tillsynsuppgifterna kräver en arbetsinsats på ungefär ett årsverke. Regionförvaltningsverket måste också utbilda sin personal för skötseln av de nya uppgifterna. Behandlingen av kreditgivarnas registreringsanmälningar medför däremot inte tilläggskostnader för Regionförvaltningsverket i Södra Finland, eftersom dessa kostnader tas ut i form av åtgärdsavgifter hos de kreditgivare som ansöker om registrering.

Kravet på registrering av kreditgivarna kommer att underlätta tillsynsarbetet för

Konsumentverket, regionförvaltningsverken och andra myndigheter som övervakar tillhandahållandet av konsumentkrediter, eftersom de i fortsättningen har tillgång till tillförlitliga och täckande uppgifter om de företag som utövar verksamheten samt företagens kontaktuppgifter.

De föreslagna ändringarna i 7 kap. i konsumentskyddslagen och lagar som hänför sig till det kommer att orsaka tillsynsmyndigheterna tilläggsuppgifter i början, eftersom tillsynsmyndigheterna bl.a. ska uppdatera anvisningarna om konsumentkrediter samt ge kreditgivarna och konsumenterna råd som gäller innehållet i de nya bestämmelserna. Övervakningen av marknadsföringen, förhandsinformationen och avtalsvilkorens laglighet ökar inte tillsynsmyndigheternas uppgifter, men orsakar ett behov att rikta in tillsynen på kreditgivarnas rutiner då ändringarna träder i kraft. Eftersom myndigheterna, särskilt konsumentombudsmannen, redan nu har fäst särskild uppmärksamhet vid krediterna, kan en ökning av den tillsyn som riktas på kreditgivning leda till att möjligheterna att övervaka andra sektorer blir mera begränsade än tidigare. Å andra sidan kan det antas att det blir lättare att ingripa i missförhållanden på kreditmarknaden med hjälp av en uttrycklig bestämmelse om god kreditgivningssed.

5.2 Konsekvenser för konsumenterna och kreditgivarna

De enhetligare nya bestämmelserna om konsumentkrediter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska underlätta kreditgivarnas möjligheter att tillhandahålla gränsöverskridande krediter och på motsvarande sätt förbättra konsumenternas möjligheter att ansöka om kredit i andra länder än hemlandet.

De mera omfattande kraven på informationsskyldighet orsakar kreditgivarna kostnader, eftersom kreditgivarna måste utbilda sin personal, uppdatera sitt marknadsföringsmaterial och sin avtalsblankett samt ta i bruk blanketten ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation”. Dessutom förutsätter de nya informationsskyldigheterna och ändringarna i beräkningen av den effektiva räntan också att kreditgivarna gör systemtek-

niska ändringar. Enligt FC:s bedömning orsakar den förstnämnda verksamheten förbundets medlemmar kostnader på sammanlagt cirka två miljoner euro, utöver vilket systemändringarna orsakar en ungefär lika stor kostnad. Enligt en bedömning som gjorts av Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ett förbund som representerar distansförsäljningsföretagen, orsakas stora distansförsäljningsföretag årliga kostnader på 0,1—0,65 miljoner euro för användningen av blanketten för krediter på över 100 euro. Dessutom orsakar systemändringarna 0,1—0,2 miljoner euro som en engångskostnad.

I bruktagandet av blanketten ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation” underlättar konsumenternas möjligheter att jämföra olika slags krediter sinsemellan. Också bestämmelsen om god kreditgivnings-sed förbättrar konsumenternas ställning, eftersom konsumenterna tack vare den förklarings-skyldighet som ingår i god kreditgivningssed har bättre möjligheter att bedöma de ekonomiska risker som hänför sig till en kredit och välja den kredit som bäst passar dem själva. Kreditgivarens skyldighet att vid betalningsdröjsmål ge information och råd för att förhindra att betalningssvårigheter uppstår eller förvärras och för att sköta situationer med betalningsoförmåga torde sänka tröskeln för konsumenterna att ta kontakt med kreditgivaren vid betalningssvårigheter och avtala om betalningsarrangemang, vilket kan hindra att betalningssvårigheterna förvärras.

Det antas att skyldigheten att bedöma kreditvärdigheten medför kostnader för de kreditgivare som inte redan nu kontrollerar den kreditsökande konsumentens kredituppgifter och på andra sätt utreder konsumentens förmåga att fullgöra sina skyldigheter enligt kreditavtalet. Däremot är ändringen inte av särskilt stor betydelse för kreditinstituten, eftersom Finansinspektionen av skäl som hänför sig till hanteringen av kreditrisker redan nu förutsätter att kreditinstituten detaljerat utreder kreditsökandens förmåga att svara för sina förbindelser.

Då ångerrätten i fråga om andra krediter än bostadskrediter utvidgas till situationer där kreditavtalet har ingåtts i kreditgivarens kontor, förbättras konsumentskyddet. Utvidgningen förväntas påverka kreditgivarna en-

dast litet, eftersom det kan antas att utövan-
det av ångerrätten inte kommer att vara sär-
skilt vanligt. Dessutom bör det beaktas att
konsumenten redan nu har rätt att betala till-
baka krediten i förtid. Däremot beräknas änd-
ringen i fastställandet av den ersättning som
tas ut då krediten frånträds inverka på pris-
sättningsstrukturen för sådana krediter som
omfattas av konsumentkreditdirektivets till-
ämpningsområde och för vilka någon ut-
trycklig ränta inte tas ut för närvarande, utan
i stället t.ex. expeditions- och handlägg-
ningsavgifter.

En ändring av bestämmelsen om rätt till
förtida återbetalning förtydligar rättsläget, ef-
tersom det tidigare har varit oklart om kon-
sumentens rätt att återbetala krediten i förtid
också gäller delar av krediten. Även om det
föreslås att kreditgivarens rätt till ersättning
då krediten betalas tillbaka i förtid ska be-
gränsas i fråga om traditionella konsument-
krediter, beräknas ändringen inte ha någon
större praktisk betydelse, eftersom man i frå-
ga om dessa krediter sällan fastställer räntan
för långa perioder.

Ändringen av bestämmelsen om tidigare-
läggande av förfallodagen för en kredit kan i
vissa fall påskynda återbetalningen av kredi-
ter i sin helhet och därigenom påskynda att
krediten indrivs. I praktiken är det i dessa fall
fråga om några månader.

I lagen om registrering av vissa kreditgiva-
re ska det enligt förslaget krävas att kreditgi-
vare som hör till lagens tillämpningsområde
ska registreras vid Regionförvaltningsverket i
Södra Finland. För dessa kreditgivare medför
bl.a. registreringsanmälan kostnader. Regi-
streringskravet kan försvåra tillträdet till kre-
ditmarknaden, eftersom en kreditgivare som
inte uppfyller villkoren för registrering inte
har rätt att tillhandahålla sådana konsument-
krediter som avses i 7 kap. i konsument-
skyddslagen. Eftersom registreringskravet
också gäller kreditgivare som redan verkar
inom branschen, är det möjligt att vissa kre-
ditgivare på marknaden blir tvungna att upp-
höra med sin verksamhet. Å andra sidan an-
tas registreringskravet för kreditgivarna öka
förtroendet för kreditmarknaden och samti-
digt förbättra konsumenternas ställning, då
tillträdet till kreditmarknaden försvåras för
ohederliga aktörer. Reformen gällande regi-

streringen beräknas ha gynnsamma effekter
också inom brottsbekämpningen.

De ändringar som föreslås i lagen om pant-
låneinrättningar har endast små konsekvenser
för pantlåneinrättningarna, eftersom juster-
ingarna till sin karaktär antingen är tekniska
eller sådana som motsvarar den praxis som
merparten av pantlåneinrättningarna följer
redan nu.

6 Beredningen av propositionen

6.1 Beredning

Justitieministeriet tillsatte den 2 oktober
2008 en arbetsgrupp med uppdraget att i
form av en regeringsproposition utarbeta ett
förslag till lagstiftning för genomförande av
konsumentkreditdirektivet. Dessutom skulle
arbetsgruppen kartlägga och vid behov bere-
da författningsförslag om hur man på ett så
ändamålsenligt sätt som möjligt kan främja
ansvarsfulla förfaranden vid kreditgivning
och under ett pågående kreditförhållanden
samt om, och i vilken omfattning, det är skäl
att föreskriva att tillhandahållandet av kon-
sumentkrediter ska vara en näring som förut-
sätter registrering. Dessutom skulle arbets-
gruppen utreda hur bestämmelserna om tidi-
gareläggande av förfallodagen för en kredit
fungerar på den förändrade kreditmarknaden.
I arbetsgruppen ingick representanter för ju-
stitieministeriet, finansministeriet, arbets-
och näringsministeriet, Konsumentver-
ket/konsumentombudsmannen, Finansin-
spektionen, FK, Suomen Asiakkuusmarkki-
nointiliitto ry, Förbundet för Finsk Handel
FH rf och Finlands Konsumentförbund rf.

Under arbetets gång samrådde arbetsgrup-
pen med länsstyrelsen i Södra Finlands län,
Katakombista Elämään Kansanliike ry, Suo-
men Panttilainauslaitosten Yhdistys ry, Suo-
men Pienlainayhdistys ry, Garanti-Stiftelsen
och Skuldrådgivning rf. Arbetsgruppens be-
tänkande färdigställdes den 19 november
2009.

6.2 Utlåtanden och fortsatt beredning

Justitieministeriet sände betänkandet på
remiss till 30 myndigheter och sammanslut-
ningar och 23 gav sitt utlåtande. Ett sam-

mandrag av utlåtandena har publicerats av justitieministeriet (Justitieministeriets publikationer 19/2010).

Flera remissinstanser förhöll sig positivt till arbetsgruppens förslag. I synnerhet understöddes förslaget om att tillhandahållandet av konsumentkrediter ska blir en näring som kräver registrering.

De instanser som representerar näringslivet förhöll sig kritiskt till att de bestämmelser som baserar sig på konsumentkreditdirektivet ska tillämpas i bred omfattning också på sådana krediter som inte hör till direktivets tillämpningsområde. Dessa remissinstanser förhöll sig också negativt eller skeptiskt till bestämmelsen om den information som ska uppges i reklamen för konsumentkrediter till den del den innehåller nationell reglering som överskrider direktivets minimikrav och till att kreditgivaren enligt förslaget inte har rätt att ta ut kostnaderna för uppläggningsav krediten i sin helhet om konsumenten återbetalar krediten i förtid. Det ansågs inte motiverat att ändra bestämmelserna om tillämpningsområdet och reklamen i den fortsatta beredningen. Orsakerna till regleringen beskrivs ovan i avsnitt 4.2. I fråga om bostadskrediter och små nytighetsbundna engångskrediter under 100 euro har propositionen i den fortsatt beredningen ändrats så att det i dessa krediter inte skulle vara obligatoriskt att använda det standardiserade faktablad som avses i direktivet. Bestämmelserna om kreditgivarens rätt att hos konsumenten ta ut kostnaderna för uppläggningsav krediten har också ändrats i den fortsatta beredningen av propositionen.

Konsumentverket ansåg i sitt utlåtande bl.a. att erbjudande av tilläggsförmåner i samband med marknadsföringen av en kredit borde förbjudas helt, medan det enligt förslaget bestämmelse om god kreditgivningssed är förbjudet att marknadsföra en kredit på ett sätt där marknadsföringen bidrar till att försämra konsumentens förmåga att noggrant överväga krediten. Det totalförbud som konsumentverket föreslår skulle göra det omöjligt att ha kvar t.ex. de bonussystem som varit i allmänt bruk i samband med kreditkort. Bonussystem och andra system med tilläggs-

förmåner har inte visat sig medföra en sådan risk för konsumenternas förmåga att överväga krediten att de behöver förbjudas helt. Därför har det inte ansetts motiverat att genomföra förslaget.

Remissinstanser både understöder (Konsumentverket) och motsätter sig (FC och Finlands Näringsliv) att bestämmelserna om kreditgivarens och försäljarens eller tjänstleverantörens gemensamma ansvar bibehålls i konsumentskyddslagen. Bestämmelserna har varit i kraft sedan år 1987 och man har inte ansett det motiverat att ändra dem i den fortsatta beredningen, eftersom det skulle innebära att nivån på konsumentskyddet skulle försämrats i Finland. Om en vara inte har levererats eller en levererad vara har visat sig var felaktig, är rätten att hålla inne med betalningen eller kräva en prissänkning eller skadeersättning förutom av försäljaren också t.ex. av kreditkortsbolaget särskilt viktig för konsumenten vid gränsöverskridande nät-handel, där det ofta är besvärligt och dyrt att i tvister genomföra krav som riktas mot försäljaren.

7 Samband med andra propositioner

Såsom det konstateras i avsnitt 3.1 har regeringens proposition med förslag till betaltjänstlag samt vissa lagar som har samband med den (RP 169/2009 rd) lämnats till riksdagen för behandling. I lagförslag 2 i den nämnda propositionen föreslås ändringar i den bestämmelse i konsumentskyddslagens 7 kap. som gäller konsumentens ansvar för obehörig användning av kreditkort eller annan identifikator som möjliggör användning av fortlöpande kredit. Dessutom innehåller 7 kap. 4 § i lagförslag 1 till denna proposition bestämmelser om att betaltjänstlagens bestämmelser ska vara primära i förhållande till vissa bestämmelser i det föreslagna 7 kap. Om det vid riksdagsbehandlingen görs ändringar i propositionen om betaltjänstlagen som har betydelse för dessa förslag till bestämmelser, bör de beaktas vid behandlingen av denna proposition.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Konsumentskyddslagen****6 a kap. Distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument**

12 §. Ångerrätt. Paragrafens 1 mom. motsvarar den gällande lagen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll den gällande lagen, men det föreslås att till momentet fogas ett omnämnande av att inte heller 13 § 1 mom. i kapitlet ska tillämpas på konsumentkrediter. Detta beror på att det i fråga om krediter föreskrivs separat om accessoriska avtal i den föreslagna 7 kap. 21 §.

Paragrafens 3 mom. är nytt. Till skillnad från andra konsumentkrediter ska kapitlets bestämmelser om ångerrätt enligt momentet ändå tillämpas på krediter som lämnas av pantlåneinrättningar. Tillägget är motiverat eftersom det föreslås att dessa krediter över huvud taget inte ska omfattas av 7 kap. i konsumentskyddslagen, varvid de bestämmelser i 7 kap. som gäller ångerrätt inte heller längre skulle vara tillämpliga på dessa. Trots att pantlåneinrättningar i praktiken inte erbjuder krediter som distansförsäljning ska bestämmelser om ångerrätt finnas också i fråga om dessa enligt direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster (Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG, nedan *direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster*).

7 kap. Konsumentkrediter

Kapitlets finska rubrik har ändrats för att bättre beskriva att bestämmelserna i kapitlet i princip gäller alla slags krediter som erbjuds konsumenter. Den finska rubriken för det

gällande 7 kap., ”kulutusluotot”, kan ge en missvisande bild av att bestämmelserna i kapitlet t.ex. inte omfattar bostadskrediter.

Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. I 1 mom. finns en definition av begreppet konsumentkredit som motsvarar 7 kap. 1 § 1 mom. i den gällande lagen. Genom bestämmelsen genomförs artikel 3 b och 3 c i direktivet.

Med betalningsanstånd avses, på samma sätt som för närvarande, att en konsument enligt avtal har rätt att betala priset på en nytighet antingen delvis eller helt efter det att varan överlåtits eller tjänsten utförts. Ett betalningsanstånd innebär dock inte alltid att en kredit beviljas. Både i handeln med konsumtionsnyttigheter och särskilt när det gäller konsumenttjänster har konsumenten ofta möjlighet att betala köpeskillingen mot faktura inom en kort bestämd tid. Denna faktureringspraxis anses inte vara en sådan konsumentkredit som avses i momentet, om fakturerings- och betalningstiden är vanlig i branschen. Enligt 6 § i räntelagen får konsumenten vanligen en betalningstid på en månad från den tidpunkt då räkningen sändes, om det inte har avtalats om förfallodagen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll 7 kap. 3 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen, men i bestämmelsen har gjorts ändringar av teknisk natur till följd av att lagstiftningen har ändrats. Enligt förslaget ska bestämmelserna om konsumentkrediter tillämpas på hyres- eller leasingavtal om det framgår av villkoren att varans kontantpris och kreditkostnaderna betalas under hyresperioden eller om det framgår av villkoren att konsumenten kan bli ägare till varan på annat sätt när avtalet går ut. Med stöd av det ovan nämnda tillämpas bestämmelserna i kapitlet alltså när konsumenten direkt enligt avtalsvillkoren är skyldig att lösa in varan när avtalsperioden går ut eller när kreditgivaren enligt avtalsvillkoren har rätt att ensidigt besluta

ta om en sådan skyldighet för konsumenten. Genom momentet genomförs artikel 2.2 d i direktivet.

Paragrafens 3 mom. motsvarar 7 kap. 3 § 2 mom. i den gällande lagen, men i stället för kontokredit används termen fortlöpande kredit.

I 4 mom. föreskrivs om undantag från tillämpningsområdet. Direktivet hindrar inte att tillämpningsområdet för de nationella bestämmelserna är vidare än tillämpningsområdet för direktivet, och enligt förslaget är kapitlets tillämpningsområde vidare än direktivets tillämpningsområde. Direktivets tillämpningsområde omfattar t.ex. inte kreditavtal där säkerheten utgörs av en inteckning i fast egendom, bostadskrediter, krediter som är under 200 euro eller över 75 000 euro, studielån med förmånlig ränta eller som i övrigt är förmånliga, men enligt förslaget ska bestämmelserna i kapitlet också tillämpas på dessa krediter med vissa undantag som redogörs för nedan. Orsakerna till att tillämpningsområdet är vidare än direktivets tillämpningsområde redogörs för i avsnitt 4.2 i den allmänna motiveringen.

Enligt 1 punkten tillämpas bestämmelserna om konsumentkrediter inte på konsumentkrediter där ingen ränta eller andra avgifter tas ut. Ett villkor är alltså att krediten är helt avgiftsfri för konsumenten. Begränsningen grundar sig på artikel 2.2 f i direktivet. Sådana krediter som i praktiken avses i bestämmelsen är t.ex. köp av livsmedel på konto där hela saldot betalas en eller två gånger per månad och där det inte tas ut några kostnader av konsumenten.

Enligt 2 punkten tillämpas bestämmelserna inte heller på krediter som bygger på ett avtal enligt vilket konsumenten har rätt att i poster betala priset på en nytthet som levereras fortlöpande under avtalets löptid. Punkten motsvarar 7 kap. 1 § 2 mom. i den gällande lagen och artikel 3 c i direktivet, och sådana avtal som avses är t.ex. fortlöpande leveransavtal om vatten och el.

Enligt 3 punkten omfattas krediter som lämnas av pantlåneinrättningar inte av kapitlets tillämpningsområde. Begränsningen grundar sig på artikel 2.2 k i direktivet. Till den del konsumentavtalsrättsliga bestämmelser anses vara nödvändiga vid pantlåneinrätt-

ningar ska bestämmelserna enligt det tredje lagförslaget i sin helhet inkluderas i lagen om pantlåneinrättningar.

Enligt 4 punkten omfattas inte heller krediter som lämnas med stöd av lagen om social kreditgivning (1133/2002) av kapitlets tillämpningsområde, eftersom specialbestämmelser om dessa krediter finns i lagen om social kreditgivning. Begränsningen av tillämpningsområdet grundar sig på artikel 2.2 l i direktivet. Enligt förslaget ska bestämmelserna i 7 kap. däremot tillämpas på t.ex. studielån, om inte något annat föreskrivs i den speciallagstiftning som utgörs av lagen om studiestöd (65/1994). Det är möjligt att bevara speciallagstiftningen eftersom studielån, som konstaterats ovan, inte omfattas av direktivets tillämpningsområde.

2 §. Begränsningar i fråga om tillämpningen på krediter som är knutna till brukskonton och i fråga om avtal om betalningsarrangemang. I 1 mom. finns bestämmelser om begränsningar av tillämpningen i fråga om sådana konsumentkrediter som är knutna till brukskonton och som enligt avtalsvillkoren har en kredittid på högst tre månader eller där kreditbeloppet ska återbetalas efter anfordran, dvs. utan uppsägningstid. Sådana krediter som nämns i momentet erbjuds åtminstone inte för tillfället i Finland, men det är motiverat att ta in bestämmelsen i lagen för genomförande av artikel 2.3 i direktivet.

I 2 mom. föreskrivs om begränsningar av tillämpningen i fråga om sådana konsumentkrediter som kreditgivaren beviljar genom att medge att saldot eller kreditgränsen på ett brukskonto överskrider trots att detta inte uttryckligen har överenskommit mellan parterna. Det är alltså fråga om situationer där konsumenten har brutit mot det avtal som gäller brukskontot, men konsumenten trots det får disponera det belopp som överskrider brukskontots saldo eller kreditgräns. Genom momentet genomförs artikel 2.4 i direktivet.

I 3 mom. finns bestämmelser om begränsningar i tillämpningsområdet när det gäller vissa avtal om betalningsarrangemang. På dessa krediter tillämpas inte den informationsskyldighet som avses i 9—12 § utan i stället den lindrigare informationsskyldighet för olika typer av krediter som avses i 41—44 § i förslaget. Bestämmelser om tillämp-

ningen av de sistnämnda paragraferna på avtal om betalningsarrangemang finns separat i de nämnda paragraferna.

Som ett exempel på ett sådant avtal om betalningsarrangemang som avses i momentet kan nämnas ett sådant kreditavtal som ingåtts för skötseln av flera gamla krediter och som inte är oförmånligare för konsumenten än de tidigare kreditavtalen och vars syfte är att sannolikt undvika ett domstolsförfarande till följd av underlåtenhet att iaktta avtalet. Det är för tydlighetens skull skäl att påpeka att momentet inte gäller fall där man t.ex. endast avtalar om anstånd med betalningen av krediten utan att ingå ett nytt kreditavtal med konsumenten, eftersom de bestämmelser i kapitlet som gäller informationsskyldighet över huvud taget inte omfattar sådana fall. Genom momentet genomförs artikel 2.6 i direktivet.

3 §. Begränsningar i fråga om tillämpningen i vissa andra fall. I paragrafen föreskrivs om begränsningar av tillämpningsområdet i fråga om vissa bestämmelser om konsumentkrediter. Begränsningen av tillämpningsområdet i den första meningen i 1 mom. gäller konsumentkrediter där kredittiden är högst tre månader. Till skillnad från nuläget är en förutsättning för tillämpningen av begränsningen dessutom att ingen ränta tas ut på krediten och att kreditkostnaderna omräknade till effektiv ränta inte överstiger det räntebelopp som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen. Begränsningen grundar sig på artikel 2.2 f i direktivet, enligt vilken direktivet inte tillämpas på kreditavtal enligt vilka krediten ska betalas tillbaka inom tre månader och för vilka endast obetydliga avgifter ska betalas. Eftersom det är viktigt att kreditgivaren på förhand med säkerhet vet om huruvida bestämmelserna i kapitlet tillämpas på de kortfristiga krediter som kreditgivaren tillhandahåller, anses det vara motiverat att i den nationella bestämmelsen på det sätt som avses ovan precisera i vilka fall de kostnader som tas ut anses obetydliga.

I fråga om engångskrediter gäller begränsningen informationsskyldigheten, den förklaringskyldighet som hör samman med god kreditgivningssed, skyldigheten att pröva en konsuments kreditvärdighet samt bestämmelserna om ingående av avtal, medan den i frå-

ga om fortlöpande krediter endast gäller informations- och förklaringskyldigheten.

Den första meningen i 2 mom. motsvarar den sista meningen i 7 kap. 4 § 1 mom. i lagen.

I den andra meningen i momentet föreskrivs om undantag i fråga om bostadskrediter. Konsumenten har inte rätt att frånträda ett avtal om bostadskredit. Ett undantag utgör de fall där krediten bjuds ut genom hemförsäljning eller distansförsäljning, där konsumenten alltså har rätt att frånträda också avtal som gäller bostadskredit. Undantaget om hemförsäljning grundar sig på artikel 5.1 i direktivet om hemförsäljning (rådets direktiv 85/577/EEG för att skydda konsumenten i de fall då avtal ingås utanför fasta affärslokaler), medan undantaget om distansförsäljning grundar sig på artikel 6.1 i direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster, som man i samband med genomförandet av direktivet beslutade att också skulle tillämpas på bostadskrediter (lagen om ändring av konsumentskyddslagen, 29/2005). Efter lagens ikraftträdande har det inte framkommit någonting som skulle motivera ett slopande av ängerrätten, och därför föreslås det att den bibehålls också när det gäller distansförsäljning av bostadskrediter.

Även kreditgivarens rätt att ta ut ersättning för återbetalning i förtid av krediten fastställs på ett annat sätt för bostadskrediter än för andra krediter, vilket betyder att inte 28 § utan 29 § ska tillämpas på bostadskrediter.

Paragrafens 3 mom. motsvarar 7 kap. 4 § 2 mom. i den gällande lagen.

4 §. Förhållande till betaltjänstlagen. På avtal om konsumentkrediter tillämpas inte bara bestämmelserna i 7 kap. i konsumentskyddslagen utan också betaltjänstlagen, om det är fråga om ett konto med kredit som kan användas för kontoöverföringar och andra betalningstransaktioner. Betaltjänstlagen tillämpas också när krediten är tillgänglig med betalkort eller något annat betalningsinstrument, med undantag för krediter som baseras på instrument som kan användas för förvärv av varor, tjänster eller andra nyttigheter endast i lokaler som instrumentets utfärdare använder eller med stöd av avtal med utfärdaren, antingen inom ett begränsat nätverk av leverantörer av nyttigheter eller för förvärv

av bestämda nyttigheter. Som exempel på en sådan kredit som inte omfattas av betaltjänstlagens tillämpningsområde kan nämnas sådana av butiks kedjor utfärdade kreditkort som kan användas som betalningsinstrument endast i butiker som ingår i kedjan.

Det är emellertid inte ändamålsenligt att bestämmelserna i bägge lagar tillämpas parallellt i alla fall. Det föreslås därför i 1 mom. att på de kreditavtal som omfattas av betaltjänstlagens tillämpningsområde ska tillämpas inte 7 kap. 24 § i konsumentskyddslagen utan de bestämmelser i 30—33 § i betaltjänstlagen som gäller ändring av ramavtal. Betaltjänstlagens primära natur grundar sig i fråga om 7 kap. 24 § 1 mom. på att bestämmelserna i konsumentskyddslagen till denna del är nationella, medan bestämmelserna i betaltjänstlagen bygger på betaltjänstdirektiv, medan lagens primära natur i fråga om 24 § 2—4 mom. grundar sig på att kraven i betaltjänstlagen till denna del är mer specifika. I stället för 7 kap. 30 och 31 § i konsumentskyddslagen tillämpas 34—36 § i betaltjänstlagen, och i stället för den föreslagna 7 kap. 40 § tillämpas 62 § i betaltjänstlagen. Till dessa delar grundar sig betaltjänstlagens primära natur på att de nämnda paragraferna i betaltjänstlagen bygger på betaltjänstdirektivet, medan de motsvarande bestämmelserna i konsumentskyddslagen är nationella.

I 2 mom. finns bestämmelser om betaltjänstlagens primära natur när det gäller rätten att förhindra användning av betalningsinstrument enligt betaltjänstlagen.

5 §. Bestämmelsernas tvingande natur. Enligt paragrafen är avtalsvillkor som avviker från bestämmelserna i 7 kap. till nackdel för konsumenten utan verkan. Genom paragrafen genomförs artikel 22.2 i direktivet.

6 §. Kreditkostnader och effektiv ränta. Definitionen av kreditkostnader i 1 mom. är vidare än den gällande definitionen. Genom momentet genomförs artikel 3 g i direktivet.

Med kreditkostnader avses enligt förslaget alla kostnader som är kända för kreditgivaren och som konsumenten ska betala med anledning av kreditförhållandet. Med sådana avses räntor, kostnader och andra avgifter, dvs. exempelvis avgifter och arvoden för ansökan om kredit och upprättande av kreditavtal, av-

gifter för användning av betalningsmedel samt avgifter till kreditförmedlaren.

Det nya med förslaget är att som kreditkostnader också anses kostnader för försäkringar och andra kompletterande tjänster som är knutna till kreditavtalet, om ett avtal om en kompletterande tjänst är en förutsättning för att krediten ska lämnas på de marknadsförda villkoren. Det kan alltså antingen vara fråga om att krediten lämnas med mindre fördelaktiga villkor utan kompletterande tjänster eller om att krediten över huvud taget inte lämnas utan de kompletterande tjänsterna. När det gäller krediter som beviljas för fordonsköp kan de kompletterande tjänster som avses i bestämmelsen t.ex. utgöras av bilförsäkringar, vars kostnader i fortsättningsen alltså i regel ska tas med vid beräkningen av den effektiva räntan för krediten. Ett undantag från denna huvudregel utgörs av 8 § 3 mom. som gäller reklam för krediter och enligt vilket kostnaderna för en kompletterande tjänst emellertid inte behöver beaktas vid beräkningen av den effektiva räntan, om kostnaderna för en sådan tjänst inte går att bestämma på förhand, utan det räcker då att detta villkor anges i reklamen tillsammans med den effektiva räntan för krediten. För tydlighetens skull kan det dessutom konstateras att trafikförsäkringar inte är sådana obligatoriska kompletterande tjänster som avses i bestämmelsen, eftersom tecknandet av en trafikförsäkring är en lagbestämd skyldighet och inte bundet till om fordonet är köpt på kredit eller inte.

En allmän förutsättning för beaktandet av kostnader är att kostnaderna är kända för kreditgivaren. När kreditkostnaderna har varit kända för kreditgivaren bedöms enligt vad man rimligen kan förvänta sig av en omsorgsfull kreditgivare (skäl 20 i ingressen till direktivet). Om en konsument som t.ex. ansöker om kredit är bosatt i ett annat land än kreditgivaren och konsumenten på eget initiativ har kontaktat kreditgivaren, utan att kreditgivaren särskilt har marknadsfört sig i konsumentens hemstat, kan kreditgivaren inte förväntas känna till vilka kostnader, t.ex. skatter, som tas ut av konsumenten i enlighet med lagstiftningen i det andra landet.

Eftersom kostnader som uttryckligen konsumenten ska betala räknas med i kreditkost-

naderna, räknas inte t.ex. vid räntestödslånen del av räntan som någon annan än konsumenten betalar med i kreditkostnaderna. På motsvarande sätt är det självklart att eftersom de avgifter som konsumenten betalar ska bero på ett kreditförhållande, så räknas inte sådana betalningar som konsumenten utöver anskaffningspriset måste betala vid förvärv av varor eller tjänster med i kreditkostnaderna, om dessa avgifter ska betalas oberoende av om anskaffningen betalas kontant eller på kredit.

I 2 mom. finns bestämmelser om undantag i fråga om kreditkostnader. Som kreditkostnader räknas enligt 1 punkten inte kostnader för de försäkringar som krävs för bostadskrediter för att trygga säkerhetens värde, såsom brandförsäkringspremier. Undantaget i fråga om bostadskrediter är nationell lagstiftning och orsakerna till undantaget motiveras i avsnitt 4.2 i den allmänna motiveringen.

Som kreditkostnader räknas enligt 2 punkten inte heller kostnader för det konto som används för skötseln av krediten, förutsatt att öppnandet av kontot är frivilligt och kostnaderna har specificerats i avtalet, t.ex. i kredit- eller kontoavtalet. Med ett konto som används för skötseln av krediten avses ett konto på vilket införs t.ex. betalningar och kreditlyft samt kostnader för användningen av betalningsinstrument. Genom punkten genomförs artikel 19.2 i direktivet.

Enligt 3 punkten omfattar definitionen av kreditkostnader inte heller sådana eventuella avgifter som konsumenten måste betala för att inte ha följt villkoren i kreditavtalet. Genom punkten genomförs artikel 19.2 i direktivet.

Som kreditkostnader räknas enligt 4 punkten inte heller notariatsavgifter. I Finland används notarie inte vid ingående av kreditavtal och punkten saknar således praktisk betydelse, men ett omnämnande är nödvändigt för genomförande av artikel 3 g i direktivet.

I 3 mom. finns en definition av effektiv ränta, och den motsvarar definitionen i 7 kap. 2 § 7 punkten i den gällande lagen. Definitionen grundar sig också på artikel 3 i i direktivet.

Närmare bestämmelser om hur den effektiva räntan ska beräknas och om de antaganden som ska användas för detta utfärdas ge-

nom förordning av justitieministeriet, och momentet innehåller ett bemyndigande om detta.

7 §. *Övriga definitioner.* I 1 punkten finns en definition av fortlöpande kredit som ska ersätta definitionen av kontokredit som finns i 7 kap. 2 § 1 punkten i den gällande lagen. Ändringen anses motiverad eftersom det gällande begreppet kontokredit har bidragit till att ge en felaktig bild av att krediten alltid är knuten till ett verkligt konto. Den nya termen beskriver bättre än den gällande definitionen kreditens verkliga användningssätt.

Begreppet fortlöpande kredit omfattar alla de krediter som för närvarande omfattas av begreppet kontokredit. Som fortlöpande krediter anses t.ex. universal- och specialkreditkortskrediter, konton med kredit och andra krediter som konsumenten inom ramen för kreditgränsen kan använda kontinuerligt utan separat kreditbeslut av kreditgivaren. I direktivet finns ingen motsvarande definition.

I 2 punkten finns en definition av engångskredit och den motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll 7 kap. 2 § 2 punkten i den gällande lagen. Som engångskrediter räknas alla andra krediter utom fortlöpande krediter. I direktivet finns ingen motsvarande definition.

I 3 punkten finns en definition av nyttighetsbunden kredit. Definitionen motsvarar definitionen i 7 kap. 2 § 3 punkten i den gällande lagen. Definitionen är vidare än den definition av kombinerat kreditavtal som finns i artikel 3 n i direktivet, så att den omfattar inte bara kredit för finansiering av köp av en bestämd nytting utan också kredit som säljaren eller tjänsteleverantören lämnar konsumenten eller som lämnas av någon annan näringsidkare enligt avtal som denne ingått med säljaren eller tjänsteleverantören eller arrangemang som denne vidtagit och som gäller kreditgivning till konsumenter. Som nyttighetsbunden kredit anses således också specialkreditkort (en viss affärs egna kort) och s.k. universalkreditkort (Visa, MasterCard), vilket högsta domstolen redan med stöd av den gällande bestämmelsen har ansett i sitt avgörande HD:2007:6.

I 4 punkten finns en definition av bostadskredit. Definitionen bygger inte på direktivet, utan det är fråga om rent nationell lagstiftning. Det väsentliga är att det i definitionen

inte bara anges användningsändamålet för krediten utan att det också förutsätts att den bostadsfastighet eller de aktier eller andelar i sammanslutningar som ger rätt att besitta bostadslägenheten ges som säkerhet för krediten. Det har ingen betydelse om fastigheten eller lägenheten skaffas som stadigvarande bostad eller fritidsbostad, utan definitionen omfattar, oavsett användningsändamål, de krediter som beviljas för förvärv av aktier eller andelar i sammanslutningar som ger rätt att besitta en bostadslägenhet eller en bostadsfastighet. Definitionen omfattar dessutom krediter som beviljas för grundlig renovering av en bostadsfastighet eller en bostadslägenhet under förutsättning att den säkerhet som avses ovan ställs för krediten. Vad som ovan konstateras om bostadsfastigheter eller bostadslägenheter gäller också arrenderätt jämte byggnader. Däremot omfattas traditionella konsumentkrediter, såsom krediter för förvärv av fordon, inte av definitionen på bostadskredit, även om t.ex. en bostadsfastighet har ställts som säkerhet för krediten.

I 5 punkten finns en definition av avbetalningsköp. Inte heller denna definition bygger på direktivet, utan motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll 1 § 1 mom. i lagen om avbetalningsköp.

Paragrafens 6 punkt är ny och den innehåller en definition av kreditförmedlare. Genom punkten genomförs artikel 3 f i direktivet. Med kreditförmedlare avses en sådan annan näringsidkare än kreditgivaren som presenterar eller tillhandahåller avtal om konsumentkredit, som på annat sätt bistår vid ingåendet av avtal om konsumentkredit eller som ingår avtal om konsumentkredit för kreditgivarens räkning.

Begreppet kreditförmedlare är vidsträckt och det omfattar också dem som har kreditförmedling som bisyssla, såsom möbel- och bilhandlare som handlar för finansbolags räkning. När det gäller de sistnämnda kreditförmedlarna är det dock skäl att notera att de, i och med att de har kreditförmedling som bisyssla, inte omfattas av tillämpningsområdet för vissa bestämmelser om informationsskyldighet.

Som kreditförmedlare anses inte advokater och andra organ som bistår vid ingåendet av kreditavtal endast i fråga om den juridiska

rådgivning de tillhandahåller. Vid tolkningen av begreppet kreditförmedlare ska man också beakta skäl 16 i ingressen till direktivet, enligt vilket organisationer som medger att deras identitet används vid marknadsföring av kreditprodukter, som exempelvis kreditkort, och som eventuellt också rekommenderar dessa produkter till sina medlemmar inte ska anses som kreditförmedlare. Enligt detta ska t.ex. ett fackförbund som rekommenderar ett visst kreditkortsbolags kort till sina medlemmar inte anses som kreditförmedlare.

Paragrafens 7 punkt är ny, och i den definieras lämnande av information i varaktig form. Genom punkten genomförs artikel 3 m i direktivet. Avsikten är att säkerställa att konsumenten får den information som lämnas så att konsumenten kan bevara informationen och vid behov hänvisa till den.

Om informationen lämnas elektroniskt är det viktigt att konsumenten får informationen personligen och har en reell möjlighet att bevara och återge den. I t.ex. en personlig nätbankstjänst kan informationsskyldigheten uppfyllas genom att programmet anvisar konsumenten att bevara och skriva ut informationen. Informationen kan också sändas till konsumenten per e-post. Vid uppfyllande av informationsskyldigheten ska det dock beaktas att den information som lämnas kan innehålla sekretessbelagda uppgifter. Kraven på informationssäkerhet kan även innebära ytterligare begränsningar för hur informationsskyldigheten kan uppfyllas.

Informationsskyldighet

8 §. *Information som ska lämnas i reklam för konsumentkrediter.* I paragrafen finns bestämmelser om informationsskyldigheten när det gäller reklam för konsumentkrediter.

I den gällande lagen används begreppet marknadsföring som är vidare än begreppet reklam i och med att det omfattar inte bara reklam utan också annan marknadskommunikation, såsom information som lämnas i samband med köp. I förarbetet till den gällande lagen (RP 88/1985 rd, s. 25) konstateras dock uttryckligen att de paragrafer i 7 kap. som gäller marknadsföring hänför sig till en fas med allmän marknadsföring som i praktiken avser reklam. För att klargöra situ-

ationen används i fortsättningen begreppet reklam i paragrafen. Eftersom ingen ändring av sakinnehållet föreslås, ska med reklam för konsumentkrediter avses detsamma som med allmän marknadsföring, dvs. marknadsföring som sker med hjälp av massmedier eller därmed jämförbara sätt samt annan marknadsföring som riktas till allmänheten, såsom reklamtidningar, marknadsföring på nätet eller reklam som fästs i affärernas skyltfönster.

I 1 mom. finns bestämmelser om information som ska lämnas i reklam när av reklamen framgår krediträntan, någon annan sifferuppgift som beskriver kreditkostnaden, t.ex. handläggnings- eller expeditionskostnader för krediten, eller någon annan information om villkoren i kreditavtalet, t.ex. kredittiden. Genom momentet genomförs artikel 4.1 och 4.2 i direktivet. Informationsskyldigheten enligt momentet är dock vidare än vad som krävs enligt direktivet: enligt artikel 4.1 i direktivet gäller informationsskyldigheten endast sådan reklam där det anges krediträntan eller andra sifferuppgifter som rör kostnaden för krediten, medan informationsskyldigheten enligt det föreslagna momentet också gäller reklam där det anges annan information om villkoren i kreditavtalet.

Om någon av de uppgifter som avses ovan framgår av reklamen, ska i reklamen också anges den effektiva räntan för krediten. Av reklamen ska dessutom framgå krediträntan och övriga kreditkostnader samt kreditbeloppet eller kreditgränsen. Av reklamen ska också framgå kreditavtalets löptid, alltså om det är fråga om ett tidsbestämt eller fortlöpande kreditavtal och längden på den eventuella bestämda tiden. Av reklamen ska dessutom framgå kontantpriset på nyttigheten och eventuell handpenning, om det är fråga om reklam för krediter för finansiering av en bestämd nytthet, t.ex. ett fordon eller en möbel, samt kreditbeloppet och kostnaderna för krediten sammanlagt och antalet avbetalningar.

Eftersom den informationsskyldighet som avses i bestämmelsen endast gäller situationer där det av reklamen för konsumentkrediter framgår någon information om villkoren i kreditavtalet kan det för tydlighetens skull konstateras att ett omnämnande av möjligheten till konsumentkredit inte innebär att alla

de uppgifter som nämns i bestämmelsen måste lämnas samtidigt. Detsamma gäller ett omnämnande av förmånlig kredit eller förmånliga kreditavgifter. Det är dessutom skäl att konstatera att som information om villkoren i kreditavtalet räknas inte faktorer som allmänt gäller förutsättningarna för att få kredit, t.ex. att kredittagaren ska vara myndig eller att kredittagaren ska ha regelbundna inkomster för att få kredit.

Enligt 2 mom. ska den effektiva räntan och övrig information enligt 1 mom. motsvara de kreditvillkor som kreditgivaren vanligen erbjuder. Momentet motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll 7 kap. 6 § 2 mom. och 7 § i den gällande lagen. Genom momentet genomförs det villkor om att informationen ska lämnas med hjälp av ett typexempel som finns i artikel 4.2 i direktivet.

Enligt 3 mom. ska i reklamen tillsammans med den effektiva räntan anges att konsumenten är skyldig att ingå ett avtal om försäkring eller någon annan kompletterande tjänst, om ingåendet av ett sådant avtal är ett villkor för lämnande av en kredit men kostnaderna för en sådan kompletterande tjänst inte går att bestämma på förhand och de således heller inte kan beaktas vid beräkningen av den effektiva räntan. Så är det ofta t.ex. i fråga om bilförsäkringar där försäkringens pris kan påverkas t.ex. av försäkringstagarens skadehistoria. En sådan anmälningsskyldighet har kreditgivaren redan enligt 7 kap. 6 § 1 mom. i den gällande lagen när en förutsättning för att engångskredit lämnas är att nyttigheten försäkras, men nu utvidgas skyldigheten till att även gälla fortlöpande krediter och andra kompletterande tjänster än försäkringar. Genom momentet genomförs artikel 4.3 i direktivet.

Det är skäl att notera att inte bara informationsskyldigheten i den föreslagna paragrafen utan också de bestämmelser i 2 kap. som gäller information som ska lämnas vid marknadsföring kan bli tillämpliga. När en konsumentkredit marknadsförs till ett visst pris, ska i marknadsföringen med stöd av 8 § i kapitlet också nämnas t.ex. kreditgivarens namn och geografiska adress.

9 §. Information som ska lämnas innan ett kreditavtal ingås. I 1 mom. föreskrivs om den information som en näringsidkare ska lämna

konsumenten i god tid innan ett kreditavtal ingås. Informationsskyldigheten har i stort sett samma innehåll som den har enligt 11 § i den gällande lagen, men den är betydligt mer detaljerad. Det är också nytt att förhandsinformationen, frånsett undantagen i 2 mom., ska lämnas på blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation". Genom paragrafen och den tillhörande förordningen genomförs artikel 5.1 och 5.5 i direktivet.

I 1 mom. konstateras för tydlighetens skull att om det någon annanstans i lag bestäms om informationsskyldighet ska kreditgivaren också lämna konsumenten den information som krävs enligt dessa övriga lagar. Beroende på fallet kan t.ex. de bestämmelser i 6 a kap. som gäller distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument, lagen om tillhandahållande av informations-samhällets tjänster samt bestämmelserna i betaltjänstlagen tillämpas.

Enligt 2 mom. behöver förhandsinformation inte ges på den standardiserade blanketten i fråga om bostadskrediter och nyttighetsbundna engångskrediter på högst 100 euro, utan kreditgivaren kan ge förhandsinformationen också i någon annan varaktig form. En motsvarande lösning har i fråga om bostadskrediter också föreslagits i Sverige (Ds 2009:67). Närmare bestämmelser om förhandsinformationen och den standardiserade blanketten utfärdas genom förordning av statsrådet, och i momentet finns ett bemyndigande om detta.

10 §. Förhandsinformation vid telefonförsäljning. I paragrafen föreskrivs om den minimiinformation som konsumenten ska ges vid telefonförsäljning. Med telefonförsäljning avses traditionell telefonförsäljning där kreditgivaren muntligen erbjuder kredit och alltså inte kommunikation t.ex. med textmeddelande. Bestämmelsen tillämpas oberoende av om kontakten sker på konsumentens eller kreditgivarens initiativ, och den tillämpas inte bara på distansförsäljning utan också när krediter diskuteras per telefon även om själva avtalet slutligen ingås t.ex. i näringsidkarens affärslokal. Om det är fråga om distansförsäljning tillämpas också de bestämmelser i 6 a kap. i konsumentskyddslagen

som gäller förhandsinformation vid distansförsäljning.

Informationsskyldigheten är mindre vid telefonförsäljning än i andra fall. Enligt förslaget ska kreditgivaren och kreditförmedlaren vid telefonförsäljning ge konsumenten information om den typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten samt om den nytta som krediten avser. Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom paragrafen genomförs artikel 5.2 i direktivet.

11 §. Vissa andra bestämmelser om skyldigheten att lämna förhandsinformation. I 1 mom. föreskrivs om överlämnande av blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation" när avtalet på konsumentens begäran ingås per telefon eller genom ett annat medel för distanskommunikation som inte gör det möjligt att överlämna blanketten i varaktig form innan avtalet ingås. I sådana situationer ska blanketten ges till konsumenten på detta sätt utan dröjsmål efter det att avtalet har ingåtts. I fråga om bostadskrediter och nyttighetsbundna engångskrediter på högst 100 euro kan förhandsinformationen också ges i efterhand i någon annan varaktig form än på den standardiserade blanketten, eftersom lämnandet av förhandsinformation på den standardiserade blanketten inte enligt 9 § är nödvändigt i fråga om dessa krediter.

Enligt den vedertagna tolkningen hänvisar "på konsumentens begäran" till konsumentens individuella behov, enligt vilket konsumenten på eget initiativ begär att avtalet ska träda i kraft endast med stöd av den information som lämnats per telefon. Bestämmelsen ska alltså inte tolkas så att kreditgivaren kan undgå att lämna förhandsinformation på en blankett eller i annan varaktig form innan avtalet ingås genom att kontakta konsumenten per telefon och föreslå att konsumenten begär att avtalet ska ingås utan att få se avtalsvillkoren. Genom momentet genomförs artikel 5.3 i direktivet.

Enligt 2 mom. ska konsumenten på begäran och utan avgift få ett utkast till kreditavtal. Kreditgivaren har naturligtvis inte denna skyldighet när det är uppenbart att kreditgivaren inte kommer att ingå ett kreditavtal

med konsumenten. Genom momentet genomförs artikel 5.4 i direktivet. För tydlighetens skull finns i momentet en hänvisning till de bestämmelser i 6 a kap. som gäller lämnande av avtalsvillkor, enligt vilka avtalsvillkor vid distansförsäljning ska lämnas till konsumenten automatiskt utan särskild begäran. Bestämmelserna tillämpas också i fortsättningen på distansförsäljning av krediter.

12 §. Undantag som gäller dem som har kreditförmedling som bisyssla. Enligt paragrafen har de som har kreditförmedling som bisyssla, alltså säljare eller tjänsteleverantörer som vid sidan av sin huvudsyssla även förmedlar krediter, inte den informations-skyldighet som avses i 9—11 §, vilket innebär att de t.ex. inte behöver lämna den standardiserade europeiska konsumentkreditinformationen till konsumenterna. Med sådana som har kreditförmedling som bisyssla avses t.ex. möbel- och bilhandlare som handlar för finansbolags räkning. Genom paragrafen genomförs artikel 7 i direktivet.

Trots att de som har kreditförmedling som bisyssla inte har någon lagbestämd informationsskyldighet, kan kreditgivaren och kreditförmedlaren om de så önskar komma överens om att konsumenten får den information som förutsätts enligt lagen av kreditförmedlaren i stället för av kreditgivaren. Paragrafen fråntar således inte kreditgivaren informations-skyldigheten enligt kapitlet, trots att konsumenten endast varit i kontakt med kreditförmedlaren.

Kreditgivarens skyldighet att handla ansvarsfullt

13 §. God kreditgivningssed. Paragrafen är ny. Finansinspektionen har redan nu utfärdat standarder om god kreditgivningssed för kreditinstitut, men nu ska skyldigheten uttryckligen tas in i lagen och utvidgas till att omfatta även andra kreditgivare än kreditinstitut.

I 1 mom. finns en allmän bestämmelse om kreditgivarens förfarande, enligt vilken kreditgivaren ska handla ansvarsfullt vid kreditgivningen. Skyldigheten gäller alla faser av kreditförhållandet, allt från marknadsföring till tecknande av kreditavtal och lösandet av eventuella problem. Bestämmelser om god indrivningssed finns dock separat i lagen om

indrivning av fordringar (513/1999), medan bestämmelser om beaktande av pantägarrens intresse vid realisering av panten finns i 10 kap. 2 § i det sjunde lagförslaget (handelsbalken).

Den föreslagna bestämmelsen omfattar alla former av olämpliga påtryckningar och otillbörliga förfaringssätt och den kompletterar i fråga om krediter de bestämmelser i 2 kap. i konsumentskyddslagen som gäller marknadsföring samt förfaranden i kundrelationer, de bestämmelser i 3 kap. i konsumentskyddslagen som gäller avtalsvillkor samt övriga bestämmelser i 7 kap. i konsumentskyddslagen, såsom bestämmelsen om kreditgivarens skyldighet att noggrant kontrollera kredit sökandens identitet, bestämmelserna om informationsskyldighet och kreditgivarens skyldighet enligt 14 § att pröva konsumentens kreditvärdighet.

När det gäller att pröva konsumentens kreditvärdighet är det skäl att upprepa det som i avsnitt 4.2 i den allmänna motiveringen konstaterades om att en betalningsanmärkning hos konsumenten inte utgör ett ovillkorligt förbud att ingå ett kreditavtal med konsumenten, utan kreditgivaren bör innan ett kreditavtal ingås beakta antalet betalningsanmärkningar, beloppet av de skulder som hänförs till dessa, tidpunkten för anmärkningarna och de faktorer som bidragit till anmärkningarna. Trots att konsumenten har betalningsanmärkningar, kan det vara motiverat och förenligt med god kreditgivningssed att bevilja en kredit till konsumenten, t.ex. när en relativt lång tid har förflutit sedan betalningsanmärkningarna gjordes eller när de har berott på att skuldbetalningsförmågan varit tillfälligt nedsatt till följd av sjukdom eller arbetslöshet. På annat sätt ska man bedöma en situation där konsumenten beviljas kredit trots att dennes betalningsanmärkningar gjorts relativt nyligen och är flera till antalet, och det inte är fråga om beviljande av en sådan kredit som beviljas för skötseln av tidigare krediter där villkoren inte är oförmånligare för konsumenten än det ursprungliga kreditavtalet. Med stöd av det föreslagna momentet kan man ingripa mot sådan kreditgivning.

Det primära syftet med bestämmelsen om god kreditgivningssed är att förebygga otill-

börliga förfaringssätt i kreditgivningen, framhäva kreditgivarens skyldighet att handla öppet och ärligt vid kreditgivningen samt också i tillräcklig mån beakta konsumentens intresse och ekonomiska säkerhet. Till sin karaktär är bestämmelsen en flexibel norm, och vid tillämpningen av den ska man vid behov beakta också nya och ändrade förfaringssätt. Det är därför varken möjligt eller ändamålsenligt att i detalj fastställa innehållet i bestämmelsen. I 2 mom. finns dock en förteckning över förfaringssätt som kreditgivaren särskilt ska följa för att verksamheten ska kunna anses iakttä god kreditgivningssed.

I 2 mom. 1 punkten ställs krav på marknadsföringen av krediter. Eftersom krediten ofta har långvarigare och ekonomiskt större påföljder för konsumentens ekonomi än vardagliga anskaffningar är det viktigt att konsumenten kan överväga krediten i lugn och ro utan olämpliga påtryckningar eller lockelser. Det strider mot god kreditgivningssed att t.ex. marknadsföra krediten som riskfri eller som en bekymmersfri lösning på konsumentens ekonomiska problem eller att i marknadsföringen framhäva hur snabbt krediten beviljas, så att man samtidigt uppmuntrar konsumenten att överilat skuldsätta sig.

Också användningen av olika tilläggsförmåner i samband med marknadsföringen av krediter, så att tilläggsförmånerna såsom lotterier, pris och annat som ges på köpet, spelar en viktig roll, ska anses försämra konsumentens omdömesförmåga väsentligt och således vara förbjuden marknadsföring. Huvudbudskapet i marknadsföringen ska vara den produkt som erbjuds, alltså i det här fallet krediten, och presentationen av den.

Också erbjudande av rabatt eller någon annan särskild förmån för konsumenten i omedelbart samband med betalningen av nyttigheten, om förmånen endast gäller dem som betalar med kredit, ska anses försämra konsumentens omdömesförmåga väsentligt och således vara förbjuden. På samma sätt ska man bedöma situationer där ingående av kreditavtal är ett villkor för beviljande av direkt rabatt eller någon annan särskild förmån. Som sådana direkta förmåner ska inte anses försäkringar som erbjuds konsumenten i samband med krediten, såsom rese- eller köpskyddsförsäkringar. Det ska emellertid

konstateras att man också vid erbjudande av försäkring som tilläggsförmån ska iakttä bestämmelserna i lagen om försäkringsavtal (543/1994), bl.a. när det gäller försäkringsgivarens skyldighet att lämna information till försäkringstagaren innan avtalet ingås. Det är viktigt att konsumenten ges en klar bild av försäkringens omfattning. Det bör också konstateras att det är vilseledande och således otillbörligt att framställa konsumenters lagliga rättigheter som en del av näringsidkarens erbjudande (1 § 9 punkten i statsrådets förordning om otillbörligt förfarande från konsumentens synpunkt vid marknadsföring och i kundrelationer, 601/2008). Konsumenten får således inte som tilläggsförmån erbjudas en sådan försäkring som ger konsumenten den rätt han eller hon redan har med stöd av lag.

Om rabatt eller någon annan särskild förmån kan fås endast genom poäng som beviljas inom stamkundssystem eller på något annat motsvarande sätt och förmånen således inte erbjuds konsumenten direkt, ska systemen inte i sig anses strida mot god kreditgivningssed. Det är ändå skäl att betona att särdragen för marknadsföringen av systemen och villkoren i systemen kan bedömas enligt bestämmelser som gäller god kreditgivningssed, marknadsföring och förfaranden i kundrelationer samt oskäligen avtalsvillkor.

Också 2 punkten gäller marknadsföring av krediter. Enligt punkten strider det mot god kreditgivningssed att använda kreditgivningen som ett huvudsakligt argument vid marknadsföringen av andra konsumtionsnyttigheter. Bestämmelsen motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll 7 kap. 5 § i den gällande lagen.

Momentets 3 punkt kompletterar den informationskyldighet kreditgivaren har enligt konsumentskyddslagen. Avsikten med punkten är att framhäva kreditgivarens ansvar för att konsumenten på ett tydligt sätt får tillräckligt med information som stöd för sitt beslutsfattande. Ofta är krediter invecklade produkter, vars villkor kan vara svåra att förstå för en konsument och därför ska kreditgivaren fästa speciell uppmärksamhet vid att de uppgifter som lämnas är tydliga och tillräckliga.

Kreditgivaren ska ge konsumenten en sådan tillräcklig och klar utredning som gör det möjligt att bedöma inte bara vilket av de kre-

ditalternativ som kreditgivaren tillhandahåller som passar konsumenten bäst, utan också om konsumenten över huvud taget kan klara återbetalningen av krediten på ett ändamålsenligt sätt. Om kreditgivaren endast tillhandahåller en enda kreditprodukt, behöver information naturligtvis lämnas bara om denna produkt. Information behöver inte lämnas om kreditprodukter som tillhandahålls av andra kreditgivare, men om jämförande uppgifter ändå lämnas, får konsumenten inte ges en vilseledande bild om krediternas förmånlighet. Jämförelsen ska vara omfattande och den ska gälla en egenskap hos krediterna som är väsentlig, av stor betydelse och representativ. Krediterna ska dessutom vara jämförbara sinsemellan.

I vissa fall kan det inte anses tillräckligt att endast lämna konsumenten den standardiserade informationen, utan vid behov ska kreditgivaren för konsumenten också förklara kreditens centrala villkor och egenskaper, kreditens eventuella särskilda följder för konsumenten och följderna av att konsumenten försummar sina betalningar. En förklaring behöver ges i synnerhet när det gäller långvariga och stora krediter, men också när det gäller små och kortvariga krediter i fall då konsumenten begär om det eller då näringsidkaren själv upptäcker att konsumenten uppenbarligen inte har förstått kreditvillkoren eller innebörden av dessa. En förklaring behöver ges också då konsumenten erbjuds en relativt ny, invecklad kreditprodukt, såsom omvänt bolån, eller då kreditprodukten innehåller överraskande egenskaper för konsumenten, t.ex. att kreditens kapital ska återbetalas i en post (s.k. bulletkrediter). Genom bestämmelsen genomförs artikel 5.6 i direktivet.

I bestämmelsen tas inte exakt ställning till tidpunkten för när förklaringarna ska ges, utan de kan med beaktande av kreditens typ ges under den fas av kreditansökningsprocessen då det är mest ändamålsenligt. Eftersom förklaringen vanligen kan ges så att innehållet i den standardiserade informationen förklaras för konsumenten, kan detta vanligen inte göras förrän konsumenten har fått denna information av kreditgivaren.

Lämmandet av ytterligare information behöver inte heller nödvändigtvis ske personli-

gen och muntligen, utan det kan beroende på försäljningssituationen också ske skriftligen eller elektroniskt. När konsumenten ansöker om kredit t.ex. i nätbanken krävs det att programmet erbjuder närmare utredningar om villkorens innehåll och betydelse om konsumenten önskar det samt anvisar konsumenten att vid behov personligen kontakta kreditgivaren.

I 4 punkten förutsätts att kreditgivaren i händelse av försenad betalning ger konsumenten information och råd om hur konsumenten kan förhindra att betalningssvårigheter uppstår eller förvärras och om hur situationer med betalningsoförmåga kan skötas. Kreditgivaren ska uppmana konsumenten att vid behov ta kontakt för att reda ut situationen och komma överens om eventuella betalningsarrangemang samt informera om myndigheter som konsumenten kan vända sig till för att få hjälp. Kreditgivaren ska dessutom ge närmare information om betalningsarrangemang och om eventuella krav på återbetalning av kredit, dröjsmålsränta och dess bestämningsgrund, indrivning samt om att betalningsförsummelse kan leda till en betalningsanmärkning. I praktiken kan kreditgivaren lämna informationen och råden till konsumenten t.ex. i samband med en betalningspåminnelse.

I 4 punkten förutsätts också att kreditgivaren förhåller sig ansvarsfullt till betalningsarrangemang. Som sådana arrangemang räknas bl.a. att avtala om ny förfallodag, att minska den månatliga avbetalningssumman och förlänga lånetiden, att sammanföra krediter, att avtala om avbetalningsfria perioder och att ändra referensräntan för att sänka räntan. Kravet på ett ansvarsfullt förhållningssätt omfattar också de möjligheter till förlikning och lättnader som ingår i utsökningsförfarandet och andra insolvensförfaranden. Vid utsökning finns det enligt utsökningsbalken (705/2007) möjlighet till lättnader bl.a. när det gäller beviljande av betalningstid och fria månader samt ingående av betalningsavtal.

Kreditgivare har naturligtvis ingen skyldighet att samtycka till de föreslagna betalningsarrangemangen, och alltid kan samtycke inte ges enbart med kreditgivarens exklusiva beslutanderätt, men däremot kan det inte heller anses tillbörligt med tanke på gäl-

denären att systematiskt neka till olika frivilliga arrangemang. Kreditgivaren ska alltid från fall till fall bedöma om ett betalningsarrangemang kan anses rimligt med tanke på omständigheterna och i möjligaste mån sträva efter en försonlig lösning. Det är särskilt viktigt att kreditgivaren har en välvillig inställning till olika betalningsarrangemang när det är fråga om en kredit där gäldenärens bostad står som säkerhet.

I 3 *mom.* föreskrivs att bestämmelsen om god kreditgivningssed ska tillämpas på kreditförmedlare. På kreditförmedlare tillämpas bestämmelserna om marknadsföring av krediter och konsumtionsnyttigheter samt om lämnande av utredningar. Säljare eller tjänsteleverantörer som arbetar som kreditförmedlare vid sidan av sin huvudsyssla omfattas dock inte av utredningsskyldigheten. Begränsningen i fråga om dem som har kreditförmedling som bisyssla grundar sig på artikel 7 i direktivet.

14 §. Skyldighet att pröva en konsuments kreditvärdighet. Paragrafen är ny och den grundar sig på artikel 8 i direktivet. Enligt 1 *mom.* ställs för kreditgivaren en skyldighet att pröva konsumentens kreditvärdighet, alltså dennes förmåga att fullgöra sina skyldigheter enligt kreditavtalet. Omfattningen av de åtgärder som behövs för att pröva kreditvärdigheten beror på kreditbeloppet och övriga omständigheter. Utgångspunkten är att kreditgivaren kontrollerar de kreditupplysningar som gäller konsumenten. De kan emellertid lämnas okontrollerade t.ex. om kreditgivaren från tidigare känner till konsumentens ekonomiska situation under en längre tid och därför har grundad anledning att anta att konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter. Kreditupplysningarna behöver inte heller kontrolleras när det är fråga om en nyttighetsbunden engångskredit till ett relativt litet belopp. Detsamma gäller fall där kredittagaren kommer från ett land där kreditupplysningar inte finns tillgängliga. I sistnämnda situationer ska kreditvärdigheten prövas enligt övriga uppgifter. Eftersom skyldigheten enligt paragrafen endast omfattar fall där kreditgivaren ämnar ingå ett kreditavtal med konsumenten, behöver kreditupplysningarna inte kontrolleras i kreditupplysningsregistret om kreditgivaren

vet att konsumenten är insolvent och det är uppenbart att konsumenten till följd av detta inte kommer att beviljas kredit.

Även om det vid kontrollen av kreditupplysningarna upptäcks att konsumenten har betalningsanmärkningar innebär detta inte ett ovillkorligt förbud att bevilja kredit till en sådan konsument. Frågan behandlas närmare i motiveringen till 13 § som gäller god kreditgivningssed.

När det gäller fortlöpande krediter och större engångskrediter, t.ex. vid beviljandet av bostads- och bilkrediter, anses det inte vara tillräckligt att endast kontrollera kreditupplysningarna för att pröva en konsuments kreditvärdighet, utan då bör kreditgivaren också inhämta andra uppgifter om konsumentens ekonomiska ställning, antingen av konsumenten själv eller av eventuella andra källor. Nödvändiga uppgifter för att bedöma konsumentens betalningsmån och således också konsumentens återbetalningsförmåga är t.ex. konsumentens inkomster, förmögenhet, utgifter, skulder och eventuella borgensansvar. För utredande av betalningsmånen bör också en eventuell höjning av kreditens ränteutgifter beaktas. Även faktorer som påverkar inkomsternas kontinuitet, såsom arbets- eller tjänsteförhållandets karaktär, bör tas i beaktande. Ju större lån det är fråga om, desto utförligare utredningar krävs.

Det föreslagna 2 *mom.* gäller situationer där kreditbeloppet eller kreditgränsen senare höjs. Enligt förslaget är kreditgivaren skyldig att försäkra sig om att informationen om konsumenten är aktuell om kreditbeloppet eller kreditgränsen senare höjs. Kreditgivaren ska alltså vanligen åtminstone kontrollera om konsumenten har fått betalningsanmärkningar och om de uppgifter som tidigare kontrollerats fortfarande är aktuella.

Om kreditbeloppet eller kreditgränsen höjs betydligt ska kreditvärdigheten bedömas på nytt innan ett avtal ingås om höjningen. Beroende på kreditbeloppet kan det då finnas orsak att inhämta mera uppgifter om konsumentens ekonomiska situation än då kredit beviljades första gången. Som exempel kan nämnas en situation där det vid ansökan om en första kredit var tillräckligt att endast kontrollera kreditupplysningarna. När kreditbeloppet eller kreditgränsen höjs betydligt kan

det vara nödvändigt att också kontrollera konsumentens inkomster och utgifter.

15 §. Kontroll av kreditsökandens identitet. Denna paragraf motsvarar 7 kap. 9 a § i den gällande lagen.

16 §. Skyldighet att bevara uppgifterna om identitetskontroll. Denna paragraf motsvarar 7 kap. 9 b § i den gällande lagen.

Ingående av kreditavtal och överlämnande av medel

17 §. Ingående av kreditavtal. Enligt 1 mom. ska ett kreditavtal ingås skriftligen och konsumenten ska få ett exemplar av avtalet. För tydlighetens skull nämns i momentet att ett avtal också får ingås på elektronisk väg på ett sådant sätt att konsumenten kan bevara och återge avtalet i oförändrad form. Momentet motsvarar i fråga om sitt sakinhåll 7 kap. 10 § 1 mom. i den gällande lagen. Genom momentet genomförs artikel 10.1 i direktivet.

I 2 mom. finns bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas i ett konsumentkreditavtal och till dessa hör, utöver den information som ska lämnas innan avtalet ingås, bl.a. uppgifter om parterna i kreditavtalet, om villkoren för utövandet av ångerrätten och om uppsägning eller annan avslutning av kreditavtalet.

Enligt den första meningen i 3 mom. utfärdas närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avtalet genom förordning av statsrådet. Genom momentet genomförs artikel 10.2 i direktivet. Enligt den andra meningen i 3 mom. får ingen ränta och inga avgifter tas ut hos konsumenten på grund av kreditförhållandet om det inte har överenskommit i kreditavtalet. Bestämmelsen motsvarar i fråga om sitt sakinhåll 7 kap. 10 § 2 mom. i den gällande lagen, men det föreslås att formuleringen förenklas. Genom momentet genomförs artikel 23 i direktivet.

18 §. Förbud mot att ta emot en löpande förbindelse av konsumenten. Paragrafen motsvarar 7 kap. 14 § i den gällande lagen. Genom paragrafen genomförs artikel 17.1 i direktivet.

19 §. Begränsning som gäller tidpunkten för överlåtande av medel. Paragrafen motsvarar 7 kap. 9 c § i den gällande lagen. Istäl-

let för kontokredit används dock termen förlöpande kredit.

Utövande av ångerrätt

20 §. Ångerrätt. I paragrafen föreskrivs om konsumentens rätt att frånträda ett kreditavtal. Redan för närvarande har konsumenten rätt att frånträda ett kreditavtal vid distansförsäljning, men nu ska ångerrätten utvidgas till att även omfatta andra än kreditavtal vid distansförsäljning, t.ex. avtal som ingåtts på kreditgivarens kontor. Enligt den föreslagna 3 § gäller ångerrätten inte bostadskrediter, med undantag för när bostadskrediten erbjuds vid hemförsäljning eller distansförsäljning.

När det gäller ångerrätten är det skäl att notera att den endast gäller kreditavtalet, vilket innebär att utövandet av ångerrätten inte påverkar förpliktelseerna enligt det köpeavtal som finansieras genom kreditavtalet.

Enligt 1 mom. har konsumenten rätt att frånträda ett konsumentkreditavtal inom 14 dagar räknat från det att avtalet ingicks eller från den senare tidpunkt då konsumenten fick ett exemplar av kreditavtalet med den information som avses i lagen. I den gällande lagen ställs inga formkrav för utövandet av ångerrätt, vilket innebär att det har kunnat göras t.ex. per telefon, men i fortsättningen ska kreditgivaren underrättas om utövandet av ångerrätt i varaktig form, dvs. per brev eller e-post. Konsumenten behöver däremot inte heller i fortsättningen motivera utövandet av ångerrätt. Genom momentet genomförs artikel 14.1 och 14.3 a i direktivet.

I 2 mom. finns bestämmelser om kreditgivarens rätt att kräva ersättning av konsumenten för utövandet av ångerrätt. Genom momentet genomförs artikel 14.3 b i direktivet.

Enligt det föreslagna 2 mom. har kreditgivaren rätt att kräva ränta för krediten för den tid som konsumenten har kunnat förfoga över krediten. Kreditgivaren har också rätt till ersättning av konsumenten för avgifter som kreditgivaren har betalat till myndigheterna, om de inte återbetalas vid utövandet av ångerrätt. Några sådana avgifter finns inte i Finland, men omnämmandet är nödvändigt för att genomföra direktivet korrekt. Övriga avgifter, t.ex. avgifter för kontroll av kreditupp-

lysningarna, får inte krävas av konsumenten vid utövande av ångerrätt.

Om konsumenten inte på förhand har informerats om betalningsskyldigheten eller räntan eller avgifterna eller, i det fall räntan inte har kunnat meddelas, om grunderna för fastställandet av räntan, får varken ränta eller avgifter till myndigheterna utkrävas av konsumenten. Kravet på att kreditgivaren ska ha informerat konsumenten om betalningsskyldigheten och andra faktorer som nämns i paragrafen på förhand grundar sig på artikel 10.2 p i direktivet.

Enligt 3 mom. ska konsumenten utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från det att meddelandet om utövandet av ångerrätten avsändes återlämna medlen och betala de eventuella ersättningar som avses i 2 mom., vilket grundar sig på artikel 14.3 b i direktivet.

Om konsumenten försummar sin återlämningsskyldighet upphör ångerrätten och kreditavtalet står fast. Betalningsskyldigheten behöver emellertid inte fullgöras förrän kreditgivaren har fullgjort sin motsvarande skyldighet. Om en säkerhet har lämnats för den kredit som omfattas av ångerrätten, ska säkerheten återlämnas i samband med att konsumenten återlämnar de medel till kreditgivaren som konsumenten har tagit emot i enlighet med kreditavtalet. Till denna del grundar sig momentet inte på direktivet, utan på nationell avtalsrätt. När det gäller distansförsäljning motsvarar bestämmelserna den gällande lagen (7 kap. 11 c § i konsumentskyddslagen).

21 §. Accessoriska avtal som inte är bindande. Vanligen är andra avtal, t.ex. låneförsäkringar, som anknyter till ett konsumentkreditavtal så nära förbundna med själva krediten att det inte finns någon orsak att hålla dem i kraft om kreditavtalet frånträds. Enligt det föreslagna 1 mom. är ett accessoriskt avtal inte bindande gentemot konsumenten i sådana fall där kreditgivaren eller en tredje part tillhandahåller en accessorisk tjänst på grund av en överenskommelse eller andra arrangemang mellan den tredje parten och kreditgivaren. Genom momentet genomförs artikel 14.4 i direktivet.

Även om ett accessoriskt avtal inte är bindande för konsumenten, är det ändå möjligt

att det är förenligt med konsumentens intresse att hålla i kraft det accessoriska avtalet till konsumentkreditavtalet trots att kreditavtalet frånträds. Därför föreskrivs i 2 mom. om konsumentens rätt att om han eller hon så önskar hålla det accessoriska avtalet i kraft trots att kreditavtalet frånträts. Av rättssäkerhetsskäl förutsätts det att konsumenten underrättar kreditgivaren om detta inom 30 dagar räknat från det att meddelandet om utövandet av ångerrätten avsändes. Konsumentens rätt att hålla det accessoriska avtalet i kraft grundar sig på artikel 14.4 i direktivet. Däremot grundar sig kravet på underrättande inte på direktivet, utan det är en nationell bestämmelse.

Det är skäl att notera att paragrafen, med undantag för hemförsäljning och distansförsäljning, inte gäller bostadskrediter, eftersom de inte omfattas av ångerrätten.

22 §. Särskilda bestämmelser som gäller distansförsäljning och hemförsäljning. Distansförsäljning av krediter omfattas av direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster, medan hemförsäljning av krediter omfattas av direktivet om hemförsäljning. Också i dessa direktiv finns bestämmelser om frånträdande av avtal, och när det gäller de krediter som inte omfattas av konsumentkreditdirektivets tillämpningsområde, ska man enligt artikel 14.5 i konsumentkreditdirektivet, beroende på omständigheterna, tillämpa bestämmelserna om frånträdande av avtal antingen i direktivet om distansförsäljning eller i direktivet om hemförsäljning.

Enligt 1 mom. har kreditgivaren rätt att som ersättning kräva den effektiva räntan för krediten för den tid som konsumenten har kunnat förfoga över krediten, om konsumenten vid distansförsäljning frånträder det kreditavtal som avses i bestämmelsen. Momentet motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll 7 kap. 11 b § 3 mom. i den gällande lagen.

Paragrafens 2 och 3 mom., som gäller kreditgivarens och konsumentens återlämningskyldighet, motsvarar 7 kap. 11 c § i den gällande lagen. För tydlighetens skull kan det konstateras att om en säkerhet har ställts för den kredit som frånträds ska den återlämnas i samband med att konsumenten återlämnar alla de medel som han eller hon fått med stöd av kreditavtalet till kreditgivaren.

I 4 mom. hänvisas i fråga om hemförsäljning till 6 kap. i konsumentskyddslagen som gäller hemförsäljning. Vid hemförsäljning av sådana krediter som inte omfattas av konsumtionskreditdirektivets tillämpningsområde och som t.ex. understiger 200 euro blir de bestämmelser i 6 kap. som gäller ångerrätt tillämpliga.

Konsumentens rätt till information medan kreditavtalet gäller

23 §. Konsumentens rätt till en amorteringstabell på begäran. Paragrafen är ny, och i den föreskrivs om amorteringstabeller. Genom paragrafen genomförs artikel 10.2 led i andra stycket och artikel 10.3 i direktivet.

Enligt 1 mom. har konsumenten rätt att för krediter för viss tid som betalas i poster medan avtalsförhållandet fortgår utan avgift få en amorteringstabell av kreditgivaren alltid när konsumenten begär en sådan. När det gäller bostadskrediter är denna konsumentens rätt att få en amorteringstabell utan avgift emellertid inte obegränsad, utan kreditgivaren har rätt till en skälig ersättning för kostnaderna för amorteringstabellen, om konsumenten begär att få tabellen oftare än en gång om året. Undantaget anses motiverat eftersom antalet delbetalningar är stort i fråga om bostadskrediter och en ständig leverans av amorteringstabeller skulle medföra kostnader för kreditgivaren utan att konsumentens ställning skulle förbättras i motsvarande mån. Undantaget för bostadskrediterna möjliggörs av att de inte omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Det är klart att kreditgivarens skyldighet att ge en amorteringstabell kräver att kreditgivaren har tillgång till de uppgifter som behövs för att utarbeta tabellen. När det gäller t.ex. studielån beror återbetalningstiden och kapitaliseringen av räntorna på studiernas längd, vilket innebär att amorteringstabellen kan ges först när man vet när konsumentens studier slutförs.

I 2 mom. finns bestämmelser om de uppgifter som ska framgå av amorteringstabellen.

24 §. Ändringar av ränta och avgifter. I paragrafen föreskrivs om möjligheten att under vissa villkor avtala om att förändra räntan på krediten enligt ändringarna av referensräntan

och om kreditgivarens skyldighet att underätta konsumenten om ändringar i ränta och betalningar.

I huvudsak grundar sig 1 mom. på 7 kap. 11 § 3 mom. i den gällande lagen, men det nya är att kreditgivaren enligt paragrafen är skyldig att göra ränteändringarna jämligt och utan att konsumenterna diskrimineras. Ett motsvarande omnämnande finns i 33 § i betaltjänstlagen som gäller ändring av räntesats och växelkurs, och med tanke på enhetligheten föreslås nu alltså ett motsvarande krav också i konsumentskyddslagen. Precis som i betaltjänstlagen förutsätter kravet på jämlighet att kreditgivaren inte gör ränteändringar så att kreditgivaren får ogrundad nytta på konsumentens bekostnad. Ränteändringarna ska t.ex. göras på samma sätt både nedåt och uppåt. Kravet på icke-diskriminering kräver i sin tur att kreditgivaren inte utan grundad anledning får göra ränteändringar på olika sätt för olika konsumenter, t.ex. enligt deras ålder eller kön. Momentet grundar sig inte på direktivet, utan är en nationell bestämmelse.

I 2 mom. finns bestämmelser om kreditgivarens skyldighet att i varaktig form underätta konsumenten om ränteändringar och vissa andra uppgifter. Genom momentet genomförs artikel 11.1 i direktivet. I momentet finns dessutom en nationell bestämmelse som saknar grund i direktivet och enligt vilken konsumenten i fråga om bostadskrediter ska få information om den sista betalningsdagen i stället för om antalet delbetalningar. Orsaken till undantagsbestämmelsen är att antalet delbetalningar är stort vid bostadskrediter och uppgiften om deras antal vanligen inte är lika informativ för konsumenten som uppgiften om sista betalningsdag.

Klart är att kreditgivarens anmälningsskyldighet endast gäller tillgängliga uppgifter. Exempelvis i fråga om studielån är det inte möjligt att ange antalet delbetalningar förrän tidpunkten för när studierna är slutförda har klarnat.

I 3 mom. föreskrivs om tidpunkten för lämnandet av informationen enligt 2 mom. Utgångspunkten är att informationen ska lämnas innan ändringen träder i kraft. Om informationen om ny referensränta offentliggörs på vederbörligt sätt och finns att tillgå också hos kreditgivaren, får informationen i stället

lämnas med jämna mellanrum enligt vad som överenskommits i avtalet. Det är inte möjligt att exakt fastställa mellanrummets längd, även om det av praktiska skäl kan vara bra att avtala om att informationen lämnas med korta mellanrum, så att konsumenten vet hur mycket han eller hon ska betala till kreditgivaren varje gång. Till denna del grundar sig bestämmelsen på artikel 11.2 i direktivet. Med tanke på rättssäkerheten föreslås det på nationell nivå dessutom bli specificerat att informationen ändå ska ges till konsumenten minst en gång om året.

Enligt 4 mom. kan de avgifter som tas ut på basis av kreditavtalet ändras endast på de grunder som preciseras i avtalet. Med avgifter avses t.ex. avgifter för skötsel av kontot och årsavgifter för kreditkortet. Information om ändringar i avgifterna ska ges på samma sätt som om ränteändringar. Skyldigheten att informera om ändringar i avgifterna förutsätts inte enligt direktivet, utan det är en rent nationell bestämmelse.

25 §. Skyldighet att informera om överföring av kreditavtal. Paragrafens 1 mom. är nytt och i det föreskrivs om skyldigheten att underrätta konsumenten om en kreditgivare har överfört sina rättigheter enligt kreditavtalet eller om kreditavtalet överförs på tredje part. Någon informationsskyldighet föreligger dock inte om den ursprungliga kreditgivaren efter överföringen företräder den nya kreditgivaren gentemot konsumenten. Denna begränsning grundar sig på artikel 17.2 i direktivet och härleder sig från de s.k. värdepapperiseringsstrukturer som använts i de anglosaxiska länderna. I Finland har begränsningen av anmälningsskyldigheten betydelse närmast i situationer där ett kreditinstitut överför krediten till ett annat kreditinstitut som hör till samma grupp, t.ex. till en bostadskreditbank, men själv fortsätter att administrera krediten.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 7 kap. 3 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen.

Återbetalning av en kredit och avslutande av ett kreditavtal

26 §. Avräkning. Paragrafen motsvarar 7 kap. 15 § i den gällande lagen. Bestämmelsen grundar sig inte på direktivet.

27 §. Konsumentens rätt att betala en konsumentkredit innan den förfaller till betalning. Paragrafens 1 mom. motsvarar till övriga delar 7 kap. 12 § 1 mom. i den gällande lagen, men nytt är omnämmandet av att konsumenten har rätt att i stället för att betala hela krediten också betala endast en del av den före förfallodagen. Momentet grundar sig på artikel 16.1 i direktivet.

Paragrafens 2 mom. grundar sig på artikel 16.1 i direktivet. Den första meningen i momentet motsvarar i övrigt den första meningen i 12 § 2 mom. i den gällande lagen, men precis som i 1 mom. i den föreslagna paragrafen, omnämns nu också en situation där konsumenten i förtid betalar endast en del av krediten.

Enligt den andra meningen i 12 § 2 mom. i den gällande lagen har kreditgivaren rätt till ersättning för kostnaderna för uppläggning av krediten, om kostnaderna särskilt nämns i kreditavtalet och de inte är oskäligen. Det föreslås nu att kreditgivaren får ta ut kostnaderna för uppläggnings av krediten i sin helhet om kostnaderna specificeras i kreditavtalet, om de föranleds av uppläggnings av krediten och om kostnaderna är faktiska.

Kostnader som föranleds av uppläggnings av krediten kan t.ex. hänföra sig till kontroll av adressuppgifter och kreditupplysningar, fastställande av kreditsökandens identitet samt kostnader för värdering av eventuella säkerheter. Eftersom det dessutom förutsätts att kostnaderna ska ha föranletts av krediten i fråga, alltså av den kredit som konsumenten återbetalar i förtid, får kreditgivaren inte ta ut några sådana kostnader av konsumenten som kreditgivaren föranleds oberoende av om krediten hade beviljats eller inte. Som sådana kostnader räknas t.ex. kostnader för personal, marknadsföring och lokalhyror.

Däremot är kreditgivaren inte skyldig att till någon del ersätta konsumenten för kostnaderna för uppläggning, om konsumenten endast till en del återbetalar krediten i förtid. För tydlighetens skull kan det konstateras att kreditgivaren inte heller är skyldig att ersätta konsumenten för kostnader som tagits ut för arrangemang som gäller en säkerhet, såsom arvoden för statsborgen i samband med bostadskrediter när konsumenten återbetalar an-

tingen hela krediten eller en del av den i förtid.

28 §. Kreditgivarens rätt till kompensation för återbetalning i förtid. I paragrafen föreskrivs om under vilka villkor kreditgivaren har rätt till kompensation när konsumenten återbetalar en kredit i förtid. I paragrafen föreskrivs dessutom om maximibeloppet av en eventuell kompensation. Paragrafen tillämpas på alla andra konsumentkrediter utom bostadskrediter, i fråga om vilka bestämmelser om kompensation finns i 29 §.

Enligt 1 mom. har kreditgivaren rätt till kompensation för återbetalning av en kredit i förtid, om räntan för krediten inte har bundits till referensränta. Till skillnad från den gällande bestämmelsen föreligger enligt förslaget inte heller någon rätt till kompensation när den period för vilken referensräntan bestäms är minst tre år. Denna ändring har emellertid ingen stor praktisk betydelse, eftersom så här långa perioder för vilken räntan bestäms i huvudsak endast har använts vid bostadskrediter, på vilka den föreslagna bestämmelsen enligt vad som konstateras ovan inte tillämpas. Om räntan för krediten ibland är fast och ibland är bunden till referensränta, har kreditgivaren rätt till kompensation för återbetalning i förtid endast om krediten återbetalas i förtid under en period där man avtalat om fast kreditränta. Genom momentet genomförs artikel 16.2 och 16.3 c i direktivet.

Enligt 2 mom. får beloppet av kompensationen till kreditgivaren inte överstiga en procent av det i förtid återbetalda kreditbeloppet, om krediten återbetalas minst ett år före kreditavtalet löper ut. Om det emellertid återstår mindre än ett år tills kreditavtalet löper ut, får ersättningen vara högst en halv procent av det i förtid återbetalda kreditbeloppet. Kompensationen får dock inte överstiga räntebeloppet för perioden mellan den förtida återbetalningen och den tidpunkt då kreditavtalet upphör att gälla. Maximigränserna grundar sig på artikel 16.2 och 16.5 i direktivet.

I 3 mom. finns bestämmelser om situationer där ingen rätt till kompensation föreligger ens när räntan är fast. Kompensation får inte krävas när återbetalningen sker med stöd av utbetald låneskyddsförsäkring. Kompensa-

tion får inte heller krävas när den kredit som ska återbetalas gäller ett kreditavtal som är knutet till ett brukskonto. Till dessa delar grundar sig 3 mom. på artikel 16.3 a och 16.3 b i direktivet.

I 3 mom. används dessutom den möjlighet som i direktivet erbjuds medlemsstaterna att bestämma att kompensation inte får krävas om det belopp som återbetalas inte under någon tidsperiod om 12 månader överstiger tröskelvärdet 10 000 euro. Bakgrunden till denna lagstiftningslösning beskrivs i avsnitt 4.2 i den allmänna motiveringen. Bedömningen av om tröskelvärdet överskrids omfattar en period om ett år räknat bakåt från den dag då återbetalningen i förtid gjordes, och om återbetalningarna i förtid under denna period överstiger 10 000 euro har kreditgivaren rätt att ta ut kompensation för den del som överstiger tröskelvärdet. I det gällande 12 § 4 mom. är tröskelvärdet 100 000 mark, så att om krediten har beviljats till ett belopp som är högst 100 000 mark, får kompensation inte tas ut för återbetalning av krediten i förtid.

29 §. Rätt till kompensation i fråga om bostadskrediter. Paragrafens 1 mom. motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll den första meningen i 7 kap. 12 § 4 mom. i den gällande lagen. Det nya är att bestämmelsen endast gäller bostadskrediter. När det gäller andra krediter finns bestämmelser om kompensation i den föreslagna 28 §. För tydlighetens skull är det skäl att nämna att, precis som enligt den gällande bestämmelsen, kreditgivaren inte har rätt till kompensation när konsumenten återbetalar krediten när den period för vilken referensränta bestäms går ut.

I 2 mom. föreskrivs om kompensationens maximibelopp. Avsikten är att Finansinspektionen utfärdar närmare föreskrifter om förlustberäkningen, och momentet innehåller ett bemyndigande om detta.

30 §. Uppsägning av ett avtal om fortlöpande kredit. Paragrafen är ny och den grundar sig på artikel 13.1 i direktivet.

I det föreslagna 1 mom. finns bestämmelser om konsumentens rätt att när som helst säga upp sitt avtal om fortlöpande kredit med omedelbar verkan i sådana fall där parterna inte har kommit överens om någon uppsägningstid. För konsumenten får en uppsägningstid på mer än en månad dock inte avta-

las enligt förslaget. Bestämmelsen grundar sig på artikel 13.1 i direktivet.

Enligt 2 mom. får kreditgivaren säga upp ett avtal om fortlöpande kredit om man avtalat om detta i kreditavtalet. Kreditgivaren ska meddela konsumenten om uppsägningen minst två månader på förhand. Meddelandet om uppsägning ska lämnas till konsumenten i varaktig form. Bestämmelser om lämnande av information i varaktig form finns i 7 § 7 punkten i förslaget.

Kreditavtalsförhållandet upphör när uppsägningstiden löper ut. Detta innebär naturligtvis inte att konsumenten befrias från återbetalning av en kredit som redan har lyfts. Emellertid innebär en uppsägning av kreditavtalet inte heller att en kredit som redan lyfts skulle förfalla vid tidpunkten för uppsägningen eller efter uppsägningstiden, utan konsumenten har rätt att återbetala krediten på de villkor som anges i kreditavtalet. I 33 § föreskrivs separat om tidigareläggande av förfallodag.

31 §. *Kostnader som tas ut vid uppsägning.* Paragrafen grundar sig inte på direktivet utan på 36 § i betaltjänstlagen, i vilken bestäms om avgifter vid uppsägning av ramavtal. Med tanke på enhetligheten föreslås det att en bestämmelse som motsvarar 36 § i betaltjänstlagen ska fogas till konsumentskyddslagen för att de bestämmelser som gäller ersättning vid uppsägning ska vara enhetliga i fråga om alla fortlöpande krediter.

Enligt paragrafen har kreditgivaren inte rätt att ta ut någon avgift av konsumenten för uppsägning av ett avtal om fortlöpande kredit, och kostnader som regelbundet tas ut med anledning av kreditavtalet ska betalas av konsumenten endast till den del de gäller tiden före uppsägningen. Om sådana avgifter har betalats på förhand, ska avgifterna återbetalas till den del de gäller tiden efter uppsägningen. Om någondera parten alltså säger upp ett avtal om fortlöpande kredit, ska till konsumenten återbetalas den del av t.ex. ett kreditkorts årsavgift som betalats på förhand för tiden efter uppsägningen.

32 §. *Kreditgivarens rätt att dra in konsumentens rätt att utnyttja en fortlöpande kredit.* Paragrafen är ny och den gäller kreditgivarens rätt att dra in konsumentens rätt att

utnyttja en fortlöpande kredit. Genom paragrafen genomförs artikel 13.2 i direktivet.

För att det ska vara möjligt att dra in rätten att utnyttja en kredit ska man i kreditavtalet ha kommit överens om rätten att dra in krediten och villkoren för denna rätt. I direktivet förutsätts dessutom att indragningen av rätten ska grunda sig på objektivet motiverade skäl. För tydlighetens skull ska det dock i 1 mom. hänvisas till god kreditgivningssed i stället för till objektivet motiverade skäl.

Som godtagbara skäl för att dra in rätten räknas enligt skäl 33 i ingressen till direktivet misstanke om utnyttjande utan tillstånd eller bedrägligt utnyttjande av krediten. Med utnyttjande utan tillstånd avses situationer där kreditgivaren misstänker att någon annan än den som är berättigad att använda krediten använder den, medan man med bedrägligt utnyttjande avser situationer där kreditgivaren misstänker att kredittagaren själv utnyttjar krediten på ett bedrägligt sätt.

Som ett godtagbart skäl för indragning av rätten räknas också en betydande ökning av risken för att konsumenten inte kommer att kunna betala tillbaka krediten. Om flera konsumenter enligt villkoren i kreditavtalet är gemensamt ansvariga för att betala tillbaka krediten är det tillräckligt att villkoret uppfylls för någon av dem. Exempelvis en betalningsanmärkning i kreditupplysningsregistret eller ett betalningsdröjsmål när det gäller betalningen av en annan kredit hos samma kreditgivare berättigar inte i sig kreditgivaren att dra in konsumentens rätt att utnyttja en fortlöpande kredit, om inte betalningsanmärkningen kan anses utgöra en betydande ökning av risken för att konsumenten inte fullgör sin betalningsskyldighet. Det är fråga om en helhetsbedömning i vilken måste beaktas t.ex. antalet betalningsanmärkningar och det skuldbelopp som ligger bakom anmärkningen. Således kan en enskild betalningsanmärkning endast i undantagsfall ge kreditgivaren rätt att dra in konsumentens rätt att utnyttja en fortlöpande kredit.

Enligt direktivet ska kreditgivaren, på papper eller annat varaktigt medium, informera konsumenten om indragningen av rätten och skälen till detta, om möjligt före indragningen och senast omedelbart därefter. Med tanke på rättssäkerheten föreslås det att begreppet

”om möjligt” preciseras i 2 mom. så att konsumenten enligt huvudregeln har rätt att i varaktig form och på förhand få information av kreditgivaren om att rätten att utnyttja en fortlöpande kredit upphör. Om det för att förhindra eller begränsa missbruk eller skador emellertid är nödvändigt att rätten att utnyttja krediten upphör med omedelbar verkan, får meddelandet också lämnas utan dröjsmål efter indragningen.

Enligt 3 mom. får något meddelande inte lämnas om det är förbjudet enligt en bestämmelse på något annat ställe i lag. I den gällande lagstiftningen finns veterligen inga motsvarande förbud, men bestämmelsen är nödvändig för att genomföra artikel 13.2 i direktivet på ett korrekt sätt.

En indragning av rätten att utnyttja en fortlöpande kredit innebär naturligtvis inte att konsumenten inte behöver betala tillbaka en kredit som redan lyfts. Emellertid innebär en indragning av rätten inte heller att en kredit som redan har lyfts förfaller till betalning vid tidpunkten för indragningen, utan konsumenten har rätt att betala tillbaka den på de villkor som anges i kreditavtalet. I 33 § föreskrivs separat om tidigareläggande av förfallodag.

33 §. Påföljder vid konsumentens avtalsbrott. Paragrafen grundar sig inte på direktivet, utan den är nationell lagstiftning. Paragrafens 1 mom. motsvarar i fråga om sitt sakinhåll 7 kap. 16 § 1 mom. i den gällande lagen.

Paragrafens 2 mom. är nytt. Enligt förslaget har kreditgivaren, trots de procentgränser som nämns i 1 mom., rätt att göra en överenskommen påföljd gällande om betalningen är minst sex månader försenad och en betydande del av beloppet fortfarande är obetalt. Bestämmelsen har betydelse i synnerhet för bostadskrediter, där det räcker mycket länge innan de procentgränser som ursprungligen sattes med tanke på avbetalningsköp nås och därigenom möjligheten till tidigareläggande av förfallodag öppnas, vilket också leder till en ofördelaktig fördröjning av indrivningen för gäldenären, borgensmannen och den som har ställt tredjemanspant.

När kreditgivaren överväger tidigareläggande av förfallodag eller andra åtgärder som avses i paragrafen, ska kreditgivaren med

iakttagande av god kreditgivningssed förhålla sig ansvarsfullt till betalningsarrangemang.

34 §. Sociala hinder för prestation. Paragrafen motsvarar 7 kap. 16 § 2 mom. i den gällande lagen.

35 §. Tidigareläggande av förfallodag. I fråga om sitt sakinhåll motsvarar paragrafen i stort sett 7 kap. 16 § 3 mom. i den gällande lagen. Endast de bestämmelser i 1 mom. som gäller under vilka villkor kreditgivaren får ta ut kostnader för uppläggnings av krediten ändras på motsvarande sätt som i den föreslagna 27 §.

36 §. Uppgörelse. Paragrafens 1–3 mom., som gäller uppgörelse som företas mellan kreditgivaren och konsumenten, motsvarar i fråga om sitt sakinhåll 7 kap. 17 § 1–3 mom. i den gällande lagen.

Paragrafens 4 mom. motsvarar i fråga om sitt sakinhåll 4 § i lagen om avbetalningsköp.

Den första meningen i 5 mom. motsvarar 7 kap. 17 § 4 mom. i den gällande lagen. Den andra meningen i momentet motsvarar 5 § 2 mom. i lagen om avbetalningsköp.

37 §. Handräckning. I 1 mom. föreskrivs om kreditgivarens rätt att vid avbetalningsköp söka handräckning hos en utmätningsman för att återta en vara. För att handräckning ska kunna fås, ska kreditavtalet ha gjorts upp på det sätt som avses i 17 § 1 mom., alltså skriftligen eller i annan varaktig form, och dessutom ska konsumenten ha fått ett exemplar av avtalet. Ett villkor för handräckning är också att kreditavtalet innehåller information om de uppgifter som nämns i momentet. Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avbetalningsavtalet ska utfärdas genom förordning av statsrådet, och i 4 mom. finns ett bemyndigande om detta.

I 2 mom. föreskrivs om förfarandet för sökande av handräckning. Ansökan ska göras skriftligen och beloppen enligt 36 § 3 mom. ska framgå av blanketten. Avbetalningsavtalet ska fogas till ansökan.

Paragrafens 3 mom. motsvarar i fråga om sitt sakinhåll 10 § 1 och 2 mom. i lagen om avbetalningsköp.

38 §. Vissa andra bestämmelser om avbetalningsköp. I paragrafen hänvisas till vissa bestämmelser i lagen om avbetalningsköp som alltså också i fortsättningen ska tilläm-

pas på avbetalningsköp mellan konsumenter och näringsidkare.

Ansvarsbestämmelser

39 §. Solidariskt ansvar för kreditgivaren och säljaren eller tjänsteleverantören. Paragrafen motsvarar 7 kap. 13 § i den gällande lagen och grundar sig också på artikel 15.3 i direktivet.

40 §. Konsumentens ansvar för obehörig användning av kreditkort eller annan identifikator som möjliggör användning av fortlöpande kredit. Det föreslås att 7 kap. 19 § i den gällande lagen som gäller kontoinnehavarens ansvar vid missbruk ändras genom det andra lagförslaget i den regeringsproposition (RP 169/2009 rd) som gäller betaltjänstlagen. Den paragraf som nu föreslås ska i fråga om sitt sakinnehåll motsvara den paragraf som föreslås i förslaget till betaltjänstlag, och i den föreslås endast göras vissa preciseringar och terminologiska ändringar.

Det föreslås att till 3 mom. fogas en ny 2 punkt, varvid nuvarande 2 punkten blir 3 punkt. Enligt den nya 2 punkten svarar konsumenten inte heller för obehörig användning av identifikatorn om kreditgivaren har försummat att sörja för att konsumenten själv eller någon annan innehavare av identifikatorn har möjlighet att utan onödigt dröjsmål efter upptäckten anmäla att identifikatorn försvunnit, kommit i någon obehörig persons besittning eller har använts på ett obehörigt sätt. För konsumenten skulle inte heller enligt förslaget 1 mom. 3 punkt uppstå något ansvar i sådana fall, men för tydlighetens skull anses det viktigt att föreskriva om detta uttryckligen i det föreslagna 3 mom.

Av bestämmelsen följer inte i sig att kreditgivaren bör ordna möjlighet att göra anmälan under årets alla dagar och alla tider på dygnet, utan det avgörande är när identifikatorn kan användas. Om användningen av identifikatorn är möjlig under vilken tid på dygnet som helst, bör det också vara möjligt att göra anmälan om försvinnande eller en motsvarande anmälan när som helst.

Bestämmelser om olika typer av krediter

41 §. Förhandsinformation. I 1 mom. finns bestämmelser om den information som konsumenten ska få innan ett kreditavtal ingås när konsumentkrediten är knuten till ett brukskonto, alltså till ett vanligt depositionskonto, och där kredittiden enligt avtalsvillkoren är högst tre månader eller där krediten ska återbetalas på uppmaning. Utöver vad som i momentet bestäms om att lämna information ska kreditgivaren och kreditförmedlaren naturligtvis också iaktta vad som på något annat ställe i lag bestäms om att lämna information, t.ex. i lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster.

Enligt 2 mom. ska den information som avses i 1 mom. ges också när kreditgivaren till följd av konsumentens betalningssvårigheter ingår ett sådant betalningsarrangemang med konsumenten där villkoren inte är oförmånligare för konsumenten än det ursprungliga kreditavtalet. På sådana avtal om betalningsarrangemang tillämpas alltså inte 9 §, som det konstateras i 2 § 3 mom., utan 41 §.

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas ska utfärdas genom förordning av statsrådet, och i 3 mom. finns därför ett bemyndigande om detta.

Genom paragrafen genomförs artikel 6.1 och 6.3 i direktivet.

42 §. När förhandsinformation lämnas per telefon. I 1 mom. finns bestämmelser om förhandsinformation som lämnas till konsumenten, om konsumenten per telefon har begärt att omedelbart få tillgång till en kredit som avses i 41 § 1 mom., alltså en konsumentkredit som är knuten till ett brukskonto och där kredittiden enligt avtalsvillkoren är högst tre månader eller där krediten ska återbetalas på uppmaning.

I 2 mom. finns bestämmelser om tillämpligheten av 1 mom. på avtal om betalningsarrangemang som kreditgivaren ingår med konsumenten och där villkoren inte är oförmånligare för konsumenten än det ursprungliga kreditavtalet. På sådana avtal om betalningsarrangemang tillämpas alltså inte, till skillnad från vad som konstateras i 2 § 3 mom., 10 § som gäller förhandsinformation

vid telefonförsäljning, utan 42 § som gäller olika typer av krediter.

Genom paragrafen genomförs artikel 6.4 i direktivet.

43 §. När förhandsinformation lämnas i varaktig form. I 1 mom. föreskrivs för kreditgivaren och kreditförmedlaren en skyldighet att lämna förhandsinformation enligt 41 § till konsumenten i god tid innan avtalet ingås. Informationen kan lämnas på blanketten ”Europeisk konsumentkreditinformation”, som gäller olika typer av krediter, eller i någon annan varaktig form. Precis som i fråga om bostadskrediter är användningen av en standardiserad blankett alltså frivillig. Närmare bestämmelser om blanketten ska utfärdas genom förordning av statsrådet, och momentet innehåller ett bemyndigande om detta. Genom momentet genomförs artikel 6.1 i direktivet.

Paragrafens 2 mom. gäller fall där avtalet på konsumentens begäran ingås per telefon eller genom ett annat medel för distanskommunikation som inte gör det möjligt att lämna förhandsinformationen i varaktig form innan avtalet ingås. Kreditgivaren ska då utan dröjsmål lämna de uppgifter som gäller avtalet och som avses i 45 § efter att kreditavtalet har ingåtts. Genom momentet genomförs artikel 6.7 i direktivet.

Enligt 3 mom. ska konsumenten på begäran och utan avgift få ett utkast till kreditavtal. Bestämmelsen har ingen praktisk betydelse när det gäller telefonförsäljning och annan distansförsäljning, eftersom konsumenten redan har fått uppgifterna med stöd av 2 mom. Genom momentet genomförs artikel 6.6 i direktivet.

44 §. Undantag som gäller dem som har kreditförmedling som bisyssla. I paragrafen föreskrivs om ett undantag som gäller de som har kreditförmedling som bisyssla, enligt vilket dessa kreditförmedlare inte har den informationsskyldighet som avses i 41—43 §. När det gäller andra krediter finns i 12 § bestämmelser om ett motsvarande undantag, och i fråga om motiveringen hänvisas här till vad som anges i samband med 12 §. Genom paragrafen genomförs artikel 7 i direktivet.

45 §. Kreditavtal som är knutna till brukskonton. I paragrafen finns bestämmelser om ingående av ett kreditavtal som är knutet till

ett brukskonto och om de uppgifter som ska lämnas i avtalet när kredittiden enligt avtalsvillkoren är högst tre månader eller när kreditbeloppet ska återbetalas efter anfordran, och genom paragrafen genomförs artikel 10.1 och 10.5 i direktivet.

Enligt 1 mom. ska kreditavtalet upprättas skriftligen eller i annan varaktig form, och konsumenten ska få ett exemplar av avtalet.

I 2 mom. föreskrivs om de uppgifter som ska lämnas i avtalet. Närmare bestämmelser om uppgifterna ska utfärdas genom förordning av statsrådet, och i 3 mom. finns ett bemyndigande om detta.

46 §. Informationsskyldighet under löptiden för kreditavtal som är knutna till brukskonton. Paragrafen gäller kreditgivarens informationsskyldighet under kreditavtalets löptid. Genom paragrafen genomförs artikel 12 i direktivet.

I 1 mom. finns en förteckning över de uppgifter som regelbundet och i ett kontoutdrag som lämnats i varaktig form ska ges till konsumenten. Genom momentet genomförs artikel 12.1 i direktivet.

I 2 mom. finns bestämmelser om kreditgivarens skyldighet att underrätta konsumenten om ränteändringar och vissa andra uppgifter innan ändringarna träder i kraft. Genom momentet genomförs artikel 12.2 i direktivet.

47 §. Informationsskyldighet som gäller avtal om brukskonto. Även om inget kreditavtal har knutits till ett brukskonto är det möjligt att den som tillhandahåller brukskontot enligt prövning tillåter att saldot överskrids och således i praktiken beviljar konsumenten kredit. Med tanke på överskridningar av kontot ska räntan för överskridningen enligt 1 mom. anges i avtalet om brukskontot liksom också hur grunderna för räntan bestäms och övriga villkor som gäller räntan samt andra avgifter för en överskridning och villkoren för ändring av dessa avgifter. Uppgifterna ska också lämnas till konsumenten regelbundet och i varaktig form.

I 2 mom. finns bestämmelser om kreditgivarens informationsskyldighet när konsumenten har överskridit saldot på sitt brukskonto avsevärt och detta har fortgått i mer än en månad, alltså när det är fråga om en väsentlig och långvarig överskridning av kontot. Kreditgivaren ska då utan dröjsmål och i

varaktig form underrätta konsumenten bl.a. om storleken av det belopp som överskrider saldot och den ränta som tas ut.

Om konsumenten överskrider kreditgränsen i ett kreditavtal som är knutet till ett brukskonto, får konsumenten enligt 46 § regelbundet information om detta i ett kontoutdrag. Om kreditgränsen har överskridits avsevärt och detta har fortgått i mer än en månad, ska de uppgifter som nämns i 47 § 1 och 2 mom. lämnas till konsumenten utan dröjsmål enligt det föreslagna 47 § 3 mom.

Genom paragrafen genomförs artikel 18.1 och 18.2 i direktivet.

Vissa skyldigheter för kreditförmedlare

48 §. Information om behörighet. I paragrafen föreskrivs om kreditförmedlarens skyldighet att i sin marknadsföring lämna uppgift om sin behörighet att förmedla konsumentkrediter. Genom paragrafen genomförs artikel 21 a i direktivet.

Begreppet marknadsföring är omfattande och inbegriper såväl reklam som dokument avsedda för konsumenter. En kreditförmedlare ska särskilt ange om huruvida uppgiften sköts som ombud för en eller flera angivna kreditgivare eller som oberoende kreditförmedlare. Om marknadsföringen endast gäller en viss kreditgivares kredit, förutsätts det dock inte att kreditförmedlaren i detta sammanhang också anger att han eller hon också är ombud för andra kreditgivare. Det är tillräckligt att kreditförmedlaren anger sig vara ombud för kreditgivaren i fråga. Med en kreditförmedlare som är ombud avses en kreditförmedlare som förmedlar krediter för en eller flera angivna kreditgivare, medan en oberoende kreditförmedlare självständigt förmedlar flera olika kreditgivares krediter.

49 §. Avgifter som tas ut av konsumenten. I paragrafen föreskrivs om kreditförmedlarens skyldighet att på förhand informera om avgifter som tas ut av konsumenten. Genom 1 och 2 mom. genomförs artikel 21 b i direktivet, och genom 3 mom. genomförs artikel 21 c i direktivet.

Enligt 1 mom. ska konsumenten, innan ett avtal om kreditförmedling ingås, underrättas i varaktig form om den avgift som tas ut för tjänsten. Bestämmelser om lämnande av in-

formation i varaktig form finns i 7 § 7 punkten i kapitlet.

Enligt 2 mom. har kreditförmedlare rätt till avgift av konsumenten endast om konsumenten har underrättats om avgiften enligt 1 mom. Det förutsätts dessutom att överenskommelse om avgiften har träffats med konsumenten antingen skriftligen eller elektroniskt på ett sådant sätt att konsumenten kan bevara och återge avtalet i oförändrad form.

I 3 mom. förutsätts att kreditförmedlaren informerar kreditgivaren om storleken på avgiften för kreditförmedlingen, så att kreditgivaren kan räkna ut den effektiva räntan.

Tillsyn

50 §. Påföljder. Paragrafen motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll 7 kap. 23 § i den gällande lagen, men i paragrafen nämns inte bara kreditgivare utan också kreditförmedlare. I paragrafen har dessutom gjorts vissa ändringar av teknisk natur.

51 §. Tillsynsmyndigheter. Paragrafens 1 mom. motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll 7 kap. 24 § 1 mom. i den gällande lagen.

Den första meningen i 2 mom. är ny, och i den föreskrivs om tillsynsmyndigheternas skyldighet att samarbeta på ett lämpligt sätt. Den andra meningen i momentet motsvarar 7 kap. 24 § 3 mom. i den gällande lagen.

Paragrafens 3 mom. motsvarar i övrigt 7 kap. 24 § 2 mom. i den gällande lagen, men i det nämns uttryckligen såväl kreditgivare som kreditförmedlare.

1.2 Lagen om registrering av vissa kreditgivare

1 §. Tillämpningsområde. I 1 mom. föreskrivs om lagens tillämpningsområde. Enligt förslaget tillämpas lagen på näringsidkare som beviljar konsumentkrediter som omfattas av tillämpningsområdet för 7 kap. i konsumentskyddslagen. Sådana kreditgivare som omfattas av lagens tillämpningsområde är t.ex. snabblåneföretag och finansbolag. Eftersom kravet på registrering på detta sätt knyts till tillämpningsområdet för 7 kap., krävs det inte att pantlåneinrättningar registreras i enlighet med denna lag, eftersom det i det första lagförslaget föreslås att de lån

som de beviljar inte ska omfattas av tillämpningsområdet för 7 kap. Eftersom kravet på registrering också knyts till beviljandet av krediter, omfattas kreditförmedlare inte av lagens tillämpningsområde.

I 2 mom. föreskrivs om begränsningar av tillämpningsområdet då en näringsidkare erbjuder konsumentkrediter enligt 7 kap. i konsumentskyddslagen, men då en tillämpning av denna lag trots det inte anses nödvändig. I syfte att undvika överlappningar föreslås enligt 1 punkten att sådana näringsidkare som Finansinspektionen utövar tillsyn över med stöd av 4 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) inte ska omfattas av lagens tillämpningsområde. Av begränsningen följer att lagen inte tillämpas t.ex. på finska kreditinstitut, i Finland etablerade filialer till kreditinstitut som är EES-tillsynsobjekt, utländska tillsynsobjekt när de utan att etablera filial tillhandahåller tjänster i Finland samt i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993) avsedda filialer till utländska kreditinstitut som auktoriserats i en stat utanför EES eller på värdepappersföretag. I RP 172/2009 rd föreslås dessutom att också betalningsinstitut ska kontrolleras av Finansinspektionen, vilket innebär att inte heller de omfattas av lagens tillämpningsområde.

Enligt 2 punkten omfattas inte heller näringsidkare som beviljar konsumentkrediter endast för finansiering av köp av konsumtionsnyttigheter som de själva säljer av lagens tillämpningsområde. Det avgörande är om konsumenten kan använda den kredit som näringsidkaren har beviljat endast för köp av sådana konsumtionsnyttigheter som näringsidkaren i fråga säljer eller om krediten också kan användas för något annat ändamål. Ett typiskt exempel på sådan kreditgivning som avses i punkten och som således inte omfattas av lagens tillämpningsområde är avbetalningsköp.

I 3 punkten föreskrivs för tydlighetens skull att lagen inte heller tillämpas på staten, kommunerna eller andra offentliga samfund.

Enligt 4 punkten gäller lagen inte näringsidkare som har etablerat sig i en annan stat inom EES och som tillfälligt erbjuder konsumentkrediter i Finland. Med tillfälligt erbjudande av konsumentkrediter avses erbu-

dande av tjänster utan att villkoren för etablering uppfylls. Enligt EU-domstolens beslutspraxis är det fråga om etablering, om näringsverksamhet utövas med hjälp av ett fast driftställe under obestämd tid. Vid bedömning av verksamhetens tillfälliga karaktär beaktas enligt EU-domstolens beslutspraxis inte bara varaktigheten av tillhandahållandet av tjänster utan också dess frekvens, regelbundenhet och kontinuitet. Hur kriterierna uppfylls ska bedömas från fall till fall. Det finns ingen fastställd övre gräns för varaktigheten av tillhandahållandet av tjänster, utan den kan variera rätt mycket beroende på omständigheterna. Att verksamheten är tillfällig utesluter inte heller att den som tillhandahåller tjänster kan förse sig med en viss infrastruktur, t.ex. genom att skaffa sig tillgång till ett kontor, en byrå eller en affärslokal, i den mån detta är nödvändigt för att kunna tillhandahålla tjänsten (bl.a. mål C—215/01, Bruno Schnitzer, REG 2003, s. I—14847).

Det är emellertid skäl att konstatera att en medlemsstat enligt EU-domstolens beslutspraxis (bl.a. mål 33/74 Van Binsbergen, ECR 1974, s. 1299) behåller rätten att vidta åtgärder mot en sådan tjänsteleverantör som helt eller till största delen riktar sin verksamhet mot medlemsstaten, men som i syfte att kringgå medlemsstatens lagstiftning har etablerat sig i en annan medlemsstat. Enligt denna beslutspraxis kan lagen alltså i sådana fall, trots 4 punkten, tillämpas också på näringsidkare som är etablerade i en annan stat inom EES.

2 §. Rätten att bevilja konsumentkrediter. Enligt paragrafen får andra näringsidkare än de som avses i 1 § 2 mom. bevilja konsumentkrediter endast om de är registrerade som kreditgivare enligt denna lag. Begränsningen gäller naturligtvis endast de näringsidkare som överhuvudtaget omfattas av lagens tillämpningsområde.

3 §. Register över kreditgivare och registeranmälan. I 1 mom. finns bestämmelser om skyldigheten för Regionförvaltningsverket i Södra Finland att föra ett register över kreditgivare. Registret kallas kreditgivarregistret.

I 2 mom. finns bestämmelser om skyldigheten för den som har för avsikt att tillhandahålla konsumentkrediter att göra en anmälan

till Regionförvaltningsverket i Södra Finland för anteckning i registret. I momentet finns dessutom bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i registeranmälan.

Enligt 1 punkten ska i anmälan ingå en enskild näringsidkares fullständiga namn och personbeteckning. Om den enskilda näringsidkaren saknar personbeteckning, ska i anmälan anges näringsidkarens födelsetid. Dessutom ska i anmälan anges firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress till samtliga verksamhetsställen med kreditverksamhet. Om kreditgivaren är en juridisk person, ska i registeranmälan där emot ingå den juridiska personens firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress till samtliga verksamhetsställen med kreditverksamhet.

Om anmälan är en juridisk person, ska i registeranmälan enligt 2 punkten också ingå en utredning över de personer som avses i 5 § 2 mom. och vilkas tillförlitlighet ska bedömas. Av anmälan ska alltså framgå t.ex. verkställande direktören och hans eller hennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, vem som direkt eller indirekt innehar minst en tiondel av aktierna i ett aktiebolag eller den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt i en annan sammanslutning.

Enligt 3 punkten ska i registeranmälan också ingå en utredning över den utbildning och arbetserfarenhet som de personer har som enligt 4 § 1 mom. 4 punkten eller 6 § förutsätts ha kännedom om kreditverksamhet. Nödvändiga dokument är t.ex. en meritförteckning, examensbetyg, arbetsintyg samt intyg över deltagande i betydande utbildningsprogram eller yrkeskurser.

I 3 mom. föreskrivs om regionförvaltningsverkets rätt att begära ytterligare uppgifter av anmälan. Uppgifterna ska behövas för att bedöma huruvida förutsättningarna för registrering uppfylls. En begäran om ytterligare uppgifter kan behövas t.ex. när regionförvaltningsverket inte får tillräckliga uppgifter för kontroll av anmälares brottsliga bakgrund direkt ur straffregistret.

4 §. Förutsättningar för registrering. I paragrafen föreskrivs om vilka förutsättningar

som ska uppfyllas för att regionförvaltningsverket ska anteckna den som gör en registeranmälan i kreditgivarregistret. Registreringsförfarandet är således inte förbundet med något övervägande av ändamålsenligheten.

I 1 mom. 1 punkten förutsätts att anmälan har rätt att utöva näring i Finland. Bestämmelser om rätten att utöva näring finns i 1 § i näringslagen (lag angående rättighet att idka näring, 122/1919). Enligt paragrafen får näring idkas i Finland av fysiska personer som är bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, finska sammanslutningar och stiftelser samt utländska sammanslutningar och stiftelser som registrerat en filial i Finland och som har bildats enligt lagstiftningen i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har sin stadseenhets hemort, sin centralförvaltning eller sin huvudsakliga verksamhetsort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Rätt att idka näring i Finland har dessutom de som Patent- och registerstyrelsen separat har beviljat tillstånd.

I 2 punkten förutsätts att anmälan inte har försatts i konkurs. Om anmälan är en fysisk person, ska den fysiska personen dessutom vara myndig med handlingsbehörighet som inte har begränsats.

I 3 punkten förutsätts att anmälan är tillförlitlig. I 5 § finns närmare bestämmelser om vad som avses med tillförlitlighet.

I 4 punkten förutsätts att anmälan har sådan kännedom om kreditverksamhet som är nödvändig med beaktande av kreditverksamhetens art och omfattning. Med kännedom om kreditverksamhet avses t.ex. kännedom om de områden för lagstiftningen som är aktuella vid tillhandahållande av konsumentkrediter och sådana tekniska kunskaper, färdigheter och andra motsvarande förmågor som krävs vid kreditgivning.

Kännedomen om kreditverksamhet kan å ena sidan grunda sig på mångårig praktisk erfarenhet, t.ex. tjänstgöring i olika uppgifter hos en annan kreditgivare. Kännedomen om kreditverksamhet kan å andra sidan också grunda sig på utbildning, som kan utgöras antingen av en avlagd examen eller av sådan yrkeskompetens som baserar sig på annan utbildning. Eftersom tillhandahållande av konsumentkrediter kräver god yrkesskicklig-

het och kännedom om lagstiftningen, ska en anmälare som saknar tillräcklig praktisk erfarenhet av kreditverksamhet ha sådan lämplig utbildning som krävs, t.ex. vara juris eller ekonomie kandidat eller magister eller vice- eller rättsnotarie. Ju mer omfattande verksamheten är, desto större kännedom om kreditverksamhet kan det förutsättas att kreditgivaren har. I den föreslagna 6 § finns bestämmelser om vem som omfattas av kravet på kännedom om kreditverksamhet om den som gör anmälan är en juridisk person.

Trots att alla de förutsättningar för registrering som avses ovan uppfylls, får regionförvaltningsverket enligt 2 mom. vägra registrering, om det med beaktande av omständigheterna är uppenbart att den som gjort anmälan har för avsikt att tillhandahålla konsumentkrediter som ombud för någon annan. Avsikten med bestämmelsen är att hindra sådana personer att ta sig in på konsumentkreditmarknaden som t.ex. på grund av sin tvivelaktiga bakgrund troligen inte skulle uppfylla förutsättningarna för registrering, men som via en mellanhand försöker ta sig in på marknaden.

5 §. Tillförlitlighet. I 1 mom. definieras vad som avses med tillförlitlighet i 4 § 1 mom. 3 punkten. Den som gör anmälan anses inte tillförlitlig om han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff under de fem senaste åren före en bedömning eller till bötesstraff under de tre senaste åren före bedömningen för ett brott som kan anses visa att personen i fråga är uppenbart olämplig för att tillhandahålla konsumentkrediter eller för att äga en sammanslutning eller stiftelse som tillhandahåller konsumentkrediter eller att vara medlem av dess högsta ledning. Den lagakraftvunna dom som avses i momentet kan ha sin grund t.ex. i kreditgivarbrott som enligt 13 § föreslås vara straffbart, penningtväts- eller bokföringsbrott, skattebedrägeri eller något annat brott med anknytning till ekonomisk verksamhet.

Trots att en person inte har dömts till något sådant fängelse- eller bötesstraff som avses ovan, kan personen inte heller anses vara tillförlitlig om han eller hon annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig för en sådan uppgift som avses ovan. En motsvarande bestämmelse finns i

40 § i kreditinstitutslagen och 13 § i den föreslagna lagen om betalningsinstitut.

Andra tecken på olämplighet är t.ex. en icke lagakraftvunnen dom för ett brott som avses i momentet. I praktiken kan det gå flera år innan en dom, t.ex. för ett sådant ekonomiskt brott som utgör hinder för registrering, vinner laga kraft. Vid den bedömning av tillförlitligheten som gäller tidigare verksamhet kan det också beaktas att en person genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff för ett brott för mer än fem år sedan, om brottet visar att personen är uppenbart olämplig för att tillhandahålla konsumentkrediter, att äga en sammanslutning eller stiftelse som bedriver sådan verksamhet eller att vara medlem av dess högsta ledning.

Genom tidigare verksamheten visad uppenbar olämplighet förutsätter inte att personen ska ha dömts till straff för brott. Personen kan t.ex. ha meddelats näringsförbud enligt lagen om näringsförbud (1059/1985), vilket inte nödvändigtvis innebär att ett straff har dömts för försummelsen. Förbudet kan t.ex. bero på försummelser av skatt- eller bokföringsskyldigheten. Om näringsförbudet fortfarande är i kraft är det klart att tillhandahållande av konsumentkrediter inte kommer på fråga, men också ett näringsförbud som upphört kan beaktas vid bedömningen av en persons tillförlitlighet.

I 2 mom. utreds vem som omfattas av tillförlitlighetskravet enligt 4 § 1 mom. 3 punkten om den som gör anmälan är en juridisk person. För att tillförlitlighetskravet ska uppfyllas i fråga om en juridisk person ska alla de organ som nämns i paragrafen vara tillförlitliga.

6 §. Kännedom om kreditverksamhet. I paragrafen finns bestämmelser om vilka som ska ha den kännedom om kreditverksamhet som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten om den som gör anmälan är en juridisk person. Enligt den första meningen i paragrafen gäller kravet den juridiska personens högsta ledning, alltså verkställande direktören, styrelsemedlemmarna och andra som hör till den högsta ledningen. Den personkrets som förutsätts ha kännedom om kreditverksamhet är alltså mindre än den som förutsätts vara tillförlitlig.

Kravet på kännedom om kreditverksamhet gäller den högsta ledningen som kollektiv.

Det innebär att inte alla som hör till den högsta ledningen nödvändigtvis förutsätts ha kännedom om kreditverksamhet, utan det är tillräckligt att den högsta ledningen som helhet har tillräcklig utbildning och erfarenhet med beaktande av kreditverksamhetens karaktär och omfattning.

I den andra meningen i paragrafen finns bestämmelser om omfattningen av kravet på kännedom om kreditverksamhet i sådana specialfall där den som gör anmälan också bedriver annan affärsverksamhet än tillhandahållande av konsumentkrediter. Kravet på kännedom om kreditverksamhet gäller då de personer som faktiskt svarar för kreditverksamheten.

7 §. Uppgifter som ska föras in i registret över kreditgivare och anmälan om ändringar. I 1 mom. finns bestämmelser om de uppgifter som ska föras in i kreditgivarregistret. Enligt 1 punkten i momentet ska i kreditgivarregistret antecknas en enskild näringsidkares fullständiga namn och personbeteckning. Om den enskilda näringsidkaren saknar personbeteckning, ska i registret antecknas näringsidkarens födelsetid. I registret ska dessutom antecknas firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress till samtliga verksamhetsställen med kreditverksamhet. Med verksamhetsställe avses byggnad, rum eller annat utrymme som kreditgivaren använder för kundtjänst.

Om kreditgivaren är en juridisk person ska i registret enligt 2 punkten antecknas en juridisk persons firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress till samtliga verksamhetsställen med kreditverksamhet.

Enligt 3 punkten ska i registret också antecknas fullständigt namn och personbeteckning för de personer vilkas tillförlitlighet kontrollerats i samband med handläggningen av registeranmälan. Om en sådan person saknar personbeteckning, ska i registret antecknas personens födelsetid.

Enligt 4 punkten ska i registret antecknas fullständigt namn och personbeteckning för de personer vilkas kännedom om kreditverksamhet kontrollerats i samband med handläggningen av registeranmälan. Om en sådan

person saknar personbeteckning, ska i registret antecknas personens födelsetid.

Enligt 5 punkten ska i kreditgivarregistret antecknas den registerbeteckning som regionförvaltningsverket gett kreditgivaren samt datum då kreditgivaren förts in i registret.

Enligt 6 punkten ska i registret också antecknas varningar samt sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite och som har meddelats kreditgivaren. Bestämmelser om varningar finns i 11 § i den föreslagna lagen.

Enligt 7 punkten ska i registret antecknas skälet till avregistrering samt tidpunkten då detta har skett. Bestämmelser om avregistrering finns i 12 § i den föreslagna lagen.

Enligt 2 mom. ska i registret också antecknas uppgifter om dem som har meddelats ett förbud att tillhandahålla konsumentkrediter utan registrering. Dessa uppgifter behövs för att regionförvaltningsverket ska kunna övervaka att förbudet efterlevs. Uppgifterna får dock bevaras i registret endast under en begränsad tid. Uppgifter om förbudet och uppgifter om varningar samt sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite och som har meddelats kreditgivaren ska enligt förslaget strykas ur registret fem år efter utgången av det år då förbudet eller annan sanktion påfördes.

I 3 mom. föreskrivs om kreditgivarens skyldighet att utan dröjsmål anmäla ändringar i de i registret införda uppgifterna till regionförvaltningsverket. När verksamheten upphör ska även detta anmälas till regionförvaltningsverket. Bestämmelser om påföljderna vid försummelse av skyldigheterna finns i 11 § i den föreslagna lagen.

8 §. Utlämnande av uppgifter. Det är viktigt att uppgifterna i kreditgivarregistret är lätt tillgängliga, t.ex. för konsumenter. Det anses därför nödvändigt att registeruppgifter ska få lämnas ut i form av utskrifter eller göras allmänt tillgängliga i ett datanät eller lämnas ut på annat sätt i elektronisk form.

I registret införs också personuppgifter om fysiska personer, t.ex. namn och personbeteckning. Kreditgivarregistret är således också i viss mån ett personregister. Enligt 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter ur en myndighets personregister lämnas ut i

form av en utskrift eller i elektronisk form endast om mottagaren enligt personuppgiftslagen (523/1999) har rätt att behandla de begärda personuppgifterna. Uppfylldet av detta villkor kan inte tillämpas när uppgifterna lämnas via ett datanät. Det är inte heller med tanke på integritetsskyddet nödvändigt att genomföra begränsningen, om personbeteckningar för de registrerade inte lämnas ut via datanätet.

Enligt förslaget ska det vara tillåtet att lämna ut personuppgifter i form av en utskrift eller göra dem allmänt tillgängliga i ett datanät eller lämna ut dem på annat sätt i elektronisk form. Personbeteckningar får dock lämnas ut endast om uppgiften lämnas i form av utskrift eller i teknisk lagringsform. För att uppgifter ska lämnas ut förutsätts då att mottagaren enligt 13 § i personuppgiftslagen eller med stöd av någon annan lag har rätt att hantera uppgifter om personbeteckningar.

9 §. Ledningens skyldigheter. I den första meningen i paragrafen föreskrivs om kreditgivarens skyldighet att se till att god kreditgivningssed (13 § i det första lagförslaget) iakttas i verksamheten och att verksamheten också i övrigt bedrivs i enlighet med lag. Om kreditgivaren är en juridisk person, gäller skyldigheten dess högsta ledning, alltså t.ex. styrelsen och verkställande direktören.

Med tanke på konsumentens rättsskydd är det viktigt att företagets hela personal tillhandahåller konsumentkrediter på det sätt som förutsätts i lag. Tillsynen över att god kreditgivningssed följs i verksamheten och att den i övrigt överensstämmer med lagen kan inte vara passiv, utan kreditgivaren ska vara underrättad om skötseln av företagets dagliga ärenden och, genom att på eget initiativ ge anvisningar, sörja för att de personer som deltar i kreditgivningen iakttar bestämmelserna i lagen i sin verksamhet. Om kreditgivning bedrivs på flera verksamhetsställen, ska kreditgivaren sörja för att verksamheten bedrivs i enlighet med lag på alla verksamhetsställen.

I den andra meningen i paragrafen förutsätts att kreditgivaren sörjer för att de personer som deltar i kreditverksamheten har tillräcklig yrkeskompetens för uppgiften. Kravet på yrkeskompetens gäller personalen vid alla verksamhetsställen och det omfattar också

kreditgivarens ombud. Om kreditgivaren t.ex. anställer en sådan person för beviljande av krediter som inte har den kännedom om kreditverksamhet som krävs för uppgifterna, ska kreditgivaren sörja för att personen blir ordentligt insatt i sina uppgifter.

Om kreditgivaren försummar sina skyldigheter enligt paragrafen, kan följden enligt den föreslagna 11 § vara en varning eller i sista hand att verksamheten förbjuds för viss tid.

10 §. Tillsyn och tillsynsmyndighetens rätt att få uppgifter. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om tillsyn. Enligt förslaget ska tillsynen skötas av Regionförvaltningsverket i Södra Finland.

I 2 mom. föreskrivs om kreditgivarens skyldighet att trots sekretessbestämmelserna på begäran ge regionförvaltningsverket de handlingar och uppgifter som behövs för övervakningen. Trots att handlingarna och uppgifterna alltså innehåller t.ex. sådana affärs- eller yrkeshemligheter eller personliga uppgifter om kreditgivarens kund som kreditgivaren inte annars får röja för utomstående, ska handlingarna och uppgifterna lämnas till regionförvaltningsverket om de behövs för övervakningen. Bestämmelsen är vanlig i näringsrättslig lagstiftning.

För att regionförvaltningsverket ska kunna utreda kreditgivarens tillförlitlighet ska verket ha rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få de uppgifter som är nödvändiga. Bestämmelser om regionförvaltningsverkets rätt att få dessa uppgifter finns i 3 mom. Däremot kan sådana uppgifter ur straffregistret som behövs för utredande av kreditgivarens tillförlitlighet lämnas till regionförvaltningsverket med stöd av 4 a § i straffregisterlagen (770/1993).

11 §. Tvångsmedel. Enligt 1 mom. ska regionförvaltningsverket förbjuda tillhandahållande av konsumentkrediter som sker utan registrering i strid med denna lag. Vanligen meddelas förbudet den sammanslutning eller näringsidkare som är verksam som kreditgivare. Av särskilda skäl kan regionförvaltningsverket också meddela förbudet så att det gäller en anställd hos en kreditgivare eller någon annan som agerar för en sådan rörelses räkning. Ett förbud som meddelas en person

kan vara befogat t.ex. när det är uppenbart att den sammanslutning som tillhandahåller konsumentkrediter varken kommer att efterleva förbudet eller klarar av att betala det vite som förenas med beslutet om förbud. På samma sätt kan man bedöma en situation där det finns skäl att tro att ett förbud som meddelats kreditgivaren kommer att kringgå genom att den förbjudna verksamheten fortsätter i ett nytt företag.

I 2 mom. finns bestämmelser om de tvångsmedel som står till regionförvaltningsverkets förfogande mot kreditgivare som införts i registret. Regionförvaltningsverket kan uppmana en kreditgivare att fullgöra sin skyldighet inom utsatt tid, om kreditgivaren har försummat sin skyldighet enligt 7 § 3 mom. att anmäla ändringar i de införda uppgifterna eller sin skyldighet enligt 10 § 2 mom. att lämna information till regionförvaltningsverket. Dessutom kan regionförvaltningsverket ge kreditgivaren en varning om kreditgivaren eller, om kreditgivaren är en juridisk person, den högsta ledningen försummar skyldigheten enligt 9 § att se till att god kreditgivningssed iakttas i verksamheten och att verksamheten också i övrigt bedrivs i enlighet med lag. En kreditgivare kan också få en varning om kreditgivaren inte sörjer för att de personer som deltar i verksamheten har tillräcklig yrkeskompetens för uppgiften.

Om försummelserna är allvarliga eller om de upprepas trots uppmaning eller varning, får regionförvaltningsverket förbjuda kreditgivarens verksamhet helt eller delvis för viss tid. I allvarliga fall av försummelse kan regionförvaltningsverket alltså genast meddela kreditgivaren ett verksamhetsförbud för viss tid. Verksamhetsförbudet får gälla högst sex månader.

Beroende på försummelseernas art och omfattning kan regionförvaltningsverket förbjuda kreditgivarens verksamhet helt eller delvis, t.ex. tillhandahållandet av konsumentkrediter vid ett visst verksamhetsställe eller vid verksamhetsställen som är belägna inom en viss kommun. Det är också möjligt att regionförvaltningsverket meddelar beslutet om förbud endast till vissa typer av krediter, t.ex. krediter som beviljas på ansökningar som kommit som textmeddelande, om försummelserna endast gäller denna verksamhets-

form. Eftersom lagen endast omfattar tillhandahållande av konsumentkrediter, är det klart att registermyndigheten inte kan begränsa tillhandahållandet av krediter till andra än konsumenter.

I 3 mom. upprepas för tydlighetens skull att regionförvaltningsverket med stöd av 20 § i lagen om regionförvaltningsverken (896/2009) har rätt att förena en uppmaning eller ett förbud med vite. Enligt paragrafen har regionförvaltningsverket rätt, men inte skyldighet, att förelägga vite. I 3 mom. föreskrivs också att regionförvaltningsverket ska förena ett förbud som avses i 1 mom. med vite, om detta inte av något särskilt skäl är onödigt. Eftersom avsikten med förbudet är att avbryta ett sådant tillhandahållande av konsumentkrediter som strider mot bestämmelserna i lagen, är det också motiverat att föreskriva att förbudet ska iakttas efter en så kort tidsfrist som möjligt. Vanligen kan man utgå från att den som olovligen tillhandahåller konsumentkrediter endast får vidta sådana åtgärder som behövs för avslutande av verksamheten efter det att ett förbud har meddelats.

Enligt hänvisningsbestämmelsen i momentet finns bestämmelser om vite i övrigt i viteslagen (1113/1990). Hänvisningen gäller också vitesbeloppet. Enligt 8 § i viteslagen ska vitesbeloppet bestämmas med beaktande av huvudförpliktelsens art och omfattning, den förpliktades betalningsförmåga och övriga omständigheter som inverkar på saken. Vitesbeloppet påverkas således åtminstone av omfattningen av kreditgivningsverksamheten och omsättningens storlek samt av kreditgivarens inställning till uppmaningar som tillsynsmyndigheten tidigare har meddelat med stöd av den föreslagna lagen.

I 23 § i viteslagen finns bestämmelser om delgivning av förbud som förenats med vite. Förfarande med mottagningsbevis är antagligen det mest ändamålsenliga delgivningssättet. Regionförvaltningsverket kan i sitt beslut förelägga kreditgivaren en tidsfrist inom vilken kreditgivaren ska genomföra de ändringar som krävs i beslutet om förbud.

Bestämmelser om kreditgivarbrott finns separat i 13 § i den föreslagna lagen.

12 §. Avregistrering. Enligt 1 mom. 1 punkten ska regionförvaltningsverket avre-

gistrera en kreditgivare om kreditgivaren har upphört med sin verksamhet. Detsamma gäller enligt 2 punkten en kreditgivare som inte längre uppfyller förutsättningarna för registrering enligt 4 § 1 mom. 1—3 punkten. Avregistreringen omfattar t.ex. en kreditgivare vars hemort har ändrats till en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, med undantag för om kreditgivaren får ett separat tillstånd av Patent- och registerstyrelsen att trots det utöva näring i Finland. Avregistreringen omfattar också en kreditgivare som genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff för ett brott som kan anses visa att personen i fråga är uppenbart olämplig för att tillhandahålla konsumentkrediter.

En kreditgivare ska enligt 3 punkten också avregistreras om kreditgivaren tillhandahåller konsumentkrediter som ombud för någon annan. Att fungera som ombud för någon annan är enligt 4 § 2 mom. också ett hinder för registrering.

Enligt 4 punkten ska regionförvaltningsverket avregistrera en kreditgivare om förutsättningarna för registrering i 4 § 1 mom. 4 punkten inte längre uppfylls, och kreditgivaren inte inom den tidsfrist som regionförvaltningsverket har angett i sin uppmaning har anmält nya personer som uppfyller kraven på kännedom om kreditverksamhet.

Enligt 5 punkten ska en kreditgivare avregistreras också när kreditgivaren redan tidigare har meddelats ett verksamhetsförbud för viss tid enligt 11 § 2 mom., men det i kreditgivarens eller dess högsta lednings verksamhet fortsätter att förekomma allvarliga eller upprepade försummelse också efter det att kreditgivaren har fått återuppta sin verksamhet.

I 2 mom. finns bestämmelser om rätten för Regionförvaltningsverket i Södra Finland att i samband med avregistreringen utfärda bestämmelser om hur verksamheten ska avslutas. Det kan vara nödvändigt att utfärda bestämmelser t.ex. när kreditgivaren har gått i konkurs eller när kreditgivaren har avregistrerats på grund av lagstridigheter. Syftet med momentet är närmast att säkerställa konsumenternas, dvs. låntagarnas ställning.

13 §. Straffbestämmelser. Enligt förslaget ska den som uppsåtligt utan registrering

tillhandahåller konsumentkrediter dömas för kreditgivarbrott enligt 1 mom., om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag. Straffhotet är böter eller fängelse i högst sex månader.

Om regionförvaltningsverket har förenat det förbud som meddelats med stöd av 11 § 1 mom. med vite, föreslås för undvikande av överlappning i 2 mom. en bestämmelse enligt vilken den som bryter mot förbudet inte kan dömas till straff för samma gärning.

14 §. Sökande av ändring i beslut av regionförvaltningsverket. Enligt hänvisningsbestämmelsen i 1 mom. finns bestämmelser om sökande av ändring i beslut av regionförvaltningsverket i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Enligt 2 mom. ska ett beslut av regionförvaltningsverket om avregistrering och om verksamhetsförbud för viss tid iaktas även om ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. En avregistrering grundar sig vanligen på att kreditgivaren inte längre uppfyller förutsättningarna för registrering eller på att kreditgivaren fortgående och allvarligt har förfarit lagstridigt. Också ett verksamhetsförbud för viss tid grundar sig på allvarliga försummelse. Det är därför inte tillbörligt att kreditgivaren ska kunna fortsätta tillhandahålla konsumentkrediter under besvärprocessen, som ofta pågår rentav en lång tid. Konsumenternas rättskydd kan anses förutsätta att beslutet om avregistrering eller om verksamhetsförbud för viss tid ska genomföras utan dröjsmål.

15 §. Ikraftträdande. Paragrafens 1 mom. innehåller en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse.

Enligt 2 mom. får Regionförvaltningsverket i Södra Finland ta upp en registeranmälan till behandling innan denna lag träder i kraft, och den som har gjort anmälan får införas i kreditgivarregistret när denna lag träder i kraft. Avsikten med bestämmelsen är att undvika en anhopning av registeranmälningar vid tidpunkten för lagens ikraftträdande.

16 §. Övergångsbestämmelser. Enligt paragrafen får den som när denna lag träder i kraft utövar verksamhet som enligt denna lag förutsätter registrering fortsätta med sin verksamhet till dess beslut om införande i registret har fattats eller beslut om förvägrande

av detta har fattats. En förutsättning för fortsättande av verksamheten är emellertid att den registeranmälan som avses i 3 § 2 mom. har gjorts inom sex månader från ikraftträdandet. Avsikten med bestämmelsen är att bereda dem som tillhandahåller konsumentkrediter tillräckligt med tid att sköta registreringen utan att verksamheten behöver avbrytas.

1.3 Lagen om pantlåneinrättningar

1 kap. Allmänna stadganden

3 a §. I paragrafen finns bestämmelser om lagens tvingande natur. Avtalsvillkor som avviker från bestämmelserna i lagen till nackdel för låntagaren är utan verkan.

14 a §. I paragrafen finns bestämmelser om informationsskyldigheten när det gäller reklam för pantlån. För närvarande tillämpas 7 kap. 5 § i konsumentskyddslagen på marknadsföring av pantlån, men enligt förslaget ska bestämmelserna i fråga om pantlån överföras till lagen om pantlåneinrättningar med den ändringen att bestämmelserna om marknadsföring av pantlån även i fortsättningen i stort sett ska överensstämma med bestämmelserna om marknadsföring av andra konsumentkrediter.

I enlighet med 7 kap. 8 § i det första lagförslaget ska med reklam för lån avses det samma som med allmän marknadsföring, dvs. marknadsföring som t.ex. sker med hjälp av massmedier eller därmed jämförbara sätt samt annan marknadsföring som riktas till allmänheten, såsom reklamtidningar, marknadsföring på nätet eller reklam som fästs i affärernas skyltfönster.

I 1 mom. finns bestämmelser om information som ska lämnas i reklam när av reklamen framgår låneräntan, någon annan sifferuppgift som beskriver lånekostnaden, t.ex. handläggningskostnader eller skötselkostnader för lånet, eller någon annan information om villkoren i låneavtalet, t.ex. lånetiden. Om någon av de uppgifter som avses ovan framgår av reklamen, ska i reklamen också anges den effektiva räntan för lånet. Av reklamen ska dessutom framgå låneräntan, övriga kostnader för lånet och pantsättningen, lånebeloppet och låneavtalets löptid. Av re-

klamen ska också framgå lånebeloppet och lånekostnaderna sammanlagt.

Eftersom den informationsskyldighet som avses i bestämmelsen endast gäller situationer där det av reklamen för pantlån framgår någon information om villkoren i låneavtalet kan det för tydlighetens skull konstateras att ett omnämnande av möjligheten till pantlån inte innebär att alla de uppgifter som nämns i bestämmelsen måste lämnas samtidigt. Det samma gäller ett omnämnande av förmånligt pantlån eller förmånliga pantlåneavgifter.

Enligt 2 mom. ska den effektiva räntan och övrig information enligt 1 mom. motsvara de lånevillkor som pantlåneinrättningen vanligen erbjuder. Momentet motsvarar i fråga om sitt sakinhåll 7 kap. 6 § 2 mom. i den gällande konsumentskyddslagen.

14 b §. I paragrafen finns en allmän bestämmelse om pantlåneinrättningens förfarande, enligt vilken pantlåneinrättningen ska handla ansvarsfullt vid kreditgivningen. Skyldigheten gäller alla faser av låneförbindelsen, allt från marknadsföring till tecknande av låneavtal och lösandet av eventuella problem.

Den föreslagna bestämmelsen omfattar alla former av olämpliga påtryckningar och otillbörliga förfaringssätt och den kompletterar i fråga om krediter de bestämmelser i 2 kap. i konsumentskyddslagen som gäller marknadsföring samt förfaranden i kundrelationer, de bestämmelser i 3 kap. i konsumentskyddslagen som gäller avtalsvillkor samt övriga bestämmelser i lagen om pantlåneinrättningar.

Det primära syftet med bestämmelsen om ansvarsfullt förfarande vid kreditgivning är att förebygga otillbörliga förfaringssätt i kreditgivningen, framhäva pantlåneinrättningens skyldighet att handla öppet och ärligt vid kreditgivningen samt också i tillräcklig mån beakta låntagarens intresse och ekonomiska säkerhet. Till sin karaktär är bestämmelsen en flexibel norm, och vid tillämpningen av den ska man vid behov beakta också nya och ändrade förfaringssätt. Det är därför varken möjligt eller ändamålsenligt att i detalj fastställa innehållet i bestämmelsen, med undantag för paragrafens specialbestämmelse om marknadsföring av lån, enligt vilken pantlåneinrättningen inte får marknadsföra ett lån så att marknadsföringen tydligt bidrar till att

försämra låntagarens förmåga att noggrant överväga krediten. Det är viktigt att låntagaren kan överväga krediten i lugn och ro, utan olämpliga påtryckningar eller lockelser. Som ett ansvarsfullt förfarande kan inte anses t.ex. att marknadsföra lånet som en bekymmersfri lösning på en persons ekonomiska problem.

15 a §. I 1 mom. föreskrivs om den information som ska ges den som ansöker om lån innan låneavtalet ingås. Bestämmelsen motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll 7 kap. 11 § 1 mom. i den gällande konsumentskyddslagen.

Den som ansöker om lån ska få information om lånebeloppet, låneräntan och övriga kostnader för lånet och pantsättningen. Den som ansöker om lån ska även få information om dagen när lånet förfaller och om övriga lånevillkor. Den som ansöker om lån ska vidare få information om rätten att återbetala lånet i förtid och hur en eventuell kompensation för detta bestäms samt information om den effektiva räntan.

Enligt 2 mom. ska pantlåneinrättningen på begäran av den som ansöker om lån lämna uppgifterna enligt 1 mom. skriftligen eller i annan varaktig form, dvs. elektroniskt på ett sådant sätt att uppgifterna kan bevaras och återges i oförändrad form.

18 §. Paragrafens 1 mom. motsvarar 14 a § i den gällande lagen om pantlåneinrättningar.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 18 § i den gällande lagen om pantlåneinrättningar.

19 §. Paragrafens 1 mom. motsvarar den gällande lagen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar i övrigt gällande lag, men det föreslås att hänvisningen till konsumentskyddslagen slopas.

Paragrafens 3 mom. motsvarar den gällande lagen.

1.4 Lag om avbetalningsköp

1 a §. Paragrafen är ny. Gällande 1 a § blir 1 b §. I paragrafen lämnas sådant avbetalningsköp där säljaren är en näringsidkare och köparen en konsument utanför tillämpningsområdet för lagen. På sådant avbetalningsköp tillämpas i fortsättningen konsumentskyddslagen.

1 b §. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 4 § 2 mom. i handels- och industrimi-

nisteriets beslut om blanketter och prisanonsering vid avbetalningsköp (875/1986). Det föreslås att beslutet upphävs i sin helhet. De bestämmelser i momentet som gäller uppgifter som ska anges i marknadsföringen är emellertid till sitt innehåll sådana att de fortfarande betraktas som nödvändiga. Därför behöver denna reglering lyftas upp till lagnivå.

1 c §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om avbetalningsavtalets form. Momentet motsvarar i sak 1 a § 1 mom. i den gällande lagen, med undantag för kravet på att avbetalningsavtalet ska upprättas på en särskild blankett.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om den information som ska lämnas i ett avbetalningsavtal. Informationen är i huvudsak densamma som ska lämnas enligt 1 § i handels- och industriministeriets beslut om avbetalningsköp.

Avsikten är att närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avtalet ska utfärdas genom förordning av statsrådet. I paragrafens 3 mom. föreslås därför ett bemyndigande om detta. Dessutom bestäms det i momentet att säljaren inte har rätt att på grund av avbetalningsköp hos köparen ta ut ränta eller avgifter som det inte har överenskommit om i avbetalningsavtalet, om inget annat följer av bestämmelserna om försumelse av köparens betalningsskyldighet i lagen om avbetalningsköp. En motsvarande bestämmelse finns i 1 a § 2 mom. i den gällande lagen om avbetalningsköp.

Det kan finnas flera köpare i ett avbetalningsköp. Det är också möjligt att en konsument och en näringsidkare samtidigt är köpare. Eftersom bestämmelserna om ingående av ett avbetalningsavtal är olika beroende på om det rör sig om avbetalningsköp mellan en näringsidkare och en konsument eller något annat slag av avbetalningsköp, måste man avgöra vilka bestämmelser i lagen som ska följas när det finns flera köpare och åtminstone en av dem är konsument. Enligt paragrafens 4 mom. ska i sådana fall bestämmelserna i konsumentskyddslagens 7 kap. iakttas vid ingåendet av avbetalningsavtalet.

4 §. Paragrafens 1 mom. motsvarar i övrigt gällande 1 mom., men eftersom lagens tillämpningsområde har begränsats stryks hän-

visningen till 7 kap. 17 § i konsumentskyddslagen ur momentet.

Paragrafens 2 mom. motsvarar den gällande lagen.

9 §. Paragrafens 1 mom. motsvarar i övrigt i sak den gällande lagen, men eftersom lagens tillämpningsområde har begränsats stryks hänvisningen till 7 kap. 10 och 11 § i konsumentskyddslagen ur momentet. För tydlighetens skull bör det dessutom påpekas att det av det föreslagna 1 c § 4 mom. följer att om köparna är flera och åtminstone en av dem är konsument, ska i fråga om rätten att söka handräckning iaktas vad som bestäms i 7 kap. i konsumentskyddslagen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar i övrigt den gällande lagen, men eftersom lagens tillämpningsområde har begränsats stryks hänvisningen till 7 kap. 17 § 3 mom. i konsumentskyddslagen ur momentet.

Paragrafens 3 mom. motsvarar i sak gällande lag, men hänvisningen till utsökningsslagen ersätts med en hänvisning till utsökningssbalken.

10 §. Paragrafens 1 mom. motsvarar i övrigt den gällande lagen, men eftersom lagens tillämpningsområde har begränsats stryks hänvisningen till 7 kap. 16 § 1 och 2 mom. i konsumentskyddslagen ur momentet.

Paragrafens 2 mom. motsvarar den gällande lagen.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. upphävs som obehövligt.

1.5 Strafflagen

30 kap. Om näringsbrott

3 §. *Konsumentkreditbrott.* Paragrafen motsvarar gällande lag, men hänvisningen till 7 kap. i konsumentskyddslagen har uppdaterats. Vidare har man på finska gjort terminologiska ändringar i paragrafen, eftersom termen "kulutusluotto" (konsumtionskredit) i enlighet med det första lagförslaget föreslås bli ändrad till "kuluttajaluotto" (konsumentkredit).

1.6 Kreditupplysningslagen

29 §. *Information till registrerade.* Paragrafens 1 mom. motsvarar den gällande lagen.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs det om skyldighet för den som använder uppgifter i kreditupplysningsregistret att informera den registrerade om detta. Genom de föreslagna ändringarna genomförs bl.a. artikel 9.2 i konsumentkreditdirektivet.

En ändamålsenlig nationell lagstiftning kräver att det bestäms separat om förhandsinformation och om efterhandsinformation. Endast bestämmelserna om efterhandsinformation baserar sig på konsumentkreditdirektivet. Eftersom direktivet inte gäller förhandsinformation finns det heller inget hinder för att reglera detta på nationell nivå.

Enligt det föreslagna momentet ska den som använder kreditupplysningar se till att den registrerade på förhand kan få information om att personkreditupplysningarna används. Genom ordalydelsen har man strävat efter att inte utvidga informationsskyldigheten utöver det som avsågs när kreditupplysningslagen stiftades. Informationen kan alltså fortfarande lämnas på olika sätt antingen muntligen eller skriftligen exempelvis i marknadsföringen, i samband med en anställningsintervju eller på en kreditansökan.

Liksom i artikel 9.2 i konsumentkreditdirektivet föreslås bestämmelser om att ifall ansökan om kredit förkastas utifrån personkreditupplysningar som erhållits ur registret, ska den som inbegär uppgifterna, d.v.s. kreditgivaren, genast efter beslutet underrätta den registrerade om användningen av kreditupplysningarna. Samtidigt ska den registrerade underrättas om det kreditupplysningsregister som uppgifterna har hämtats ur. Avsikten med bestämmelsen är att den registrerade om den så önskar ska kunna kontakta den registeransvarige och kontrollera sina egna kreditupplysningar.

Enligt artikel 9.3 i direktivet ska uppgifter emellertid inte lämnas om utlämnandet av sådan information är förbjudet enligt gemenskapslagstiftningen eller strider mot allmän ordning och säkerhet. Med gemenskapslagstiftning avses i bestämmelsen den lagstiftning som hänför sig till förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Uppgifter som har anknytning till penningtvätt registreras inte i Finland i kreditupplysningsregistret. Därför har denna bestämmelse ingen relevans i Finland.

Liksom för närvarande ska informations-skyldigheten inte tillämpas på uppgifter om i vilka företag den registrerade verkar eller har verkat som ansvarsperson (företagskopplingar).

1.7 Handelsbalken

10 kap. Om pant

2 §. I paragrafen föreslås ett nytt 4 mom. enligt vilket också pantägarrens intresse ska beaktas när pant säljs. Paragrafens gällande 4 mom. blir 5 mom.

Det nya momentet motsvarar i och för sig det gällande rättsläget, eftersom det redan i gällande 4 mom. bestäms att bestämmelserna i 4 och 8—10 § i försäljningslagen i tillämpliga delar ska iakttas vid försäljning av pant. Skyldigheten att beakta pantägarrens intresse följer av 8 § 1 mom. i försäljningslagen. Eftersom frågan är viktig är det emellertid motiverat att föreskriva om denna skyldighet uttryckligen i handelsbalkens 10 kap. 2 §, som gäller realisering av pant, i stället för att frågan såsom är fallet i dag endast regleras i försäljningslagen, som det hänvisas till i handelsbalken. De hänvisningar som nu blir 5 mom., d.v.s. hänvisningen till bestämmelserna i försäljningslagen som huvudsakligen gäller förfarandet vid försäljning av egendom och hänvisningen till de bestämmelser i konkurslagen som ska iakttas i fall av pantägarrens konkurs, kvarstår med oförändrad ordalydelse.

Också paragrafens 1—3 mom., i vilka det föreskrivs om de allmänna villkoren för realisering av pant, kvarstår oförändrade. Enligt 1 mom. får en borgenär som innehar lös egendom som är handfången pant och som har lämnats som säkerhet för en fordran sälja panten och ta ut sin fordran ur köpesumman om 1) fordran har förfallit till betalning, 2) pantägarren, sedan fordran förfallit, har underrättats om att panten säljs inom en viss tid men minst en månad efter underrättelsen, och 3) den tid som har angivits i underrättelsen har löpt ut utan att fordran har betalats. Enligt 2 mom. får panten emellertid säljas trots bestämmelserna i 1 mom., om väsentlig skada uppenbarligen skulle uppstå till följd av att

panten minskar i värde ifall bestämmelserna i 1 mom. iakttas. I 3 mom. finns det särskilda bestämmelser som gäller situationer där panten består av aktier som berättigar till besittning av en lägenhet som enbart eller huvudsakligen används som bostad för pantägarren. I detta fall ska pantägarren beredas en tid för betalning av fordran om minst två månader räknat från underrättelsen. Den sistnämnda tidsfristen kan inte förkortas genom avtal, och man får inte heller avvika från bestämmelserna i 1 mom. till skada för den som äger sådana aktier. I övrigt är paragrafen dispositiv, d.v.s. man får bl.a. genom avtal avvika från de ovan nämnda villkoren för realisering av pant, och genom avtal får man exempelvis helt åsidosätta bestämmelserna om underrättelse enligt 1 mom.

När de allmänna villkoren för realisering som anförts ovan uppfylls är utgångspunkten den, att panthavaren har rätt att sälja panten och ta ut sin fordran ur köpesumman. Där emot har panthavaren i normala fall ingen skyldighet att sälja panten, utan har prövningsrätt i detta avseende. Panthavaren har i regel också prövningsrätt när det gäller sättet på vilket egendomen säljs: i lagen föreskrivs inte något specifikt eller ens primärt försäljningssätt. Panten kan alltså säljas på auktion (se även 8 § 2 mom. i försäljningslagen) men också på något annat sätt, exempelvis genom att pantsatta bostadsaktier överläts till en fastighetsförmedlare för försäljning. I pantsättningsvillkoren kan tas in bestämmelser om försäljningssättet. Exempelvis i de standardvillkor som bankerna använder bestäms det i regel att panten kan realiseras på det sätt som banken anser vara ändamålsenligt.

Det som sågs ovan innebär emellertid inte att panthavaren skulle ha fri prövningsrätt vid realisering av pant. Skyldigheten att också beakta pantägarrens intresse vid försäljningen av en pant medför att pantborgenären i samband med realiseringen inte kan nöja sig med att se till att få en prestation för sin egen fordran, utan han måste fästa särskild vikt vid försäljningsresultatet med tanke på pantägarren. Målet måste vara det bästa möjliga försäljningsresultatet med beaktande av å ena sidan försäljningspriset och å andra sidan försäljningskostnaderna, som tas ut ur försäljningspriset (se 10 § 1 mom. i försälj-

ningslagen). I varje enskilt fall beror det bästa försäljningssättet på omständigheterna, bl.a. på pantegendomens art och kvalitet samt platsen och tidpunkten för försäljningen (se även RP 1/1988 rd s. 16).

Vid bedömningen av panthavarens skyldigheter gentemot pantägaren är det också värt att beakta det som bestäms i handelsbalkens 10 kap. 3 § om panthavarens plikt att vårda panten väl. Det är också skäl att uppmärksamma bestämmelsen i 36 § i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/1929, rättshandlingslagen), enligt vilken ett villkor i en rättshandling kan jämkas eller lämnas utan avseende om dess tillämpning skulle leda till oskälighet.

I synnerhet när det gäller tidpunkten för försäljningen kan det konstateras att även om de ovan nämnda allmänna förutsättningarna för försäljning av pant skulle vara uppfyllda kan omständigheterna i ett enskilt fall vara sådana att tillgodoseendet av pantägarrens rimliga intresse förutsätter att försäljningen av panten skjuts upp till en senare tidpunkt. Detta kan vara fallet exempelvis om det är uppenbart att pantegendomens realiseringsvärde kommer att öka i väsentlig grad och det inte heller är oskäligt med tanke på borgenären att denne får prestationen på sin fordran senare. För att panthavarens skyldighet att skjuta upp försäljningen ska aktualiseras krävs emellertid en mycket exceptionell situation. En preliminär, objektiv bedömning ska visa att man sannolikt genom att skjuta upp realiseringen kan få ett avgjort högre pris för det pantsatta föremålet. Prisstegringen ska bl.a. täcka de dröjsmålsräntor som löper på fordran under väntetiden samt eventuella förvaringskostnader. I en sådan situation får uppskovet inte heller vara oskäligt långt.

Ibland kan det hända att det tvärtom strider mot pantägarrens intresse att panten inte säljs eller att försäljningen skjuts upp. Även om panthavaren allmänt taget inte har skyldighet att realisera en pant har en sådan skyldighet ansetts inträda i vissa fall. Skyldigheten kan aktualiseras exempelvis om det är uppenbart att det till följd av att försäljningen skjuts upp skulle uppstå en väsentlig skada på grund av att pantens värde sjunker. I en sådan situation, där panthavaren har rätt att sälja panten trots bestämmelserna i den föreslagna para-

grafens 1 och 3 mom. (se paragrafens 2 mom. samt RP 1/1988 rd s. 10), torde panthavaren i ett typfall också vara skyldig att sälja panten, om det på grund av värdened-sättningen skulle uppstå skada för pantägaren — vilket ofta är fallet. En sådan situation kan närmast uppstå i fråga om pantegendom som lätt fördärvas eller vars värde varierar kraftigt. I fråga om bostadsaktier, som i praktiken hör till den mest betydande kategorin handfångna panter, torde sådana situationer vara exceptionella. Ett exempel på en exceptionell situation är när prisnivån för bostäder på en viss ort sjunker betydligt t.ex. på grund av en lokalt svår ekonomisk situation (se RP 1/1988 rd s. 10). Å andra sidan kan man i dessa fall genom snabb pantförsäljning t.o.m. nå ett optimalt slutresultat. Om prisnivån på en ort redan har rasat, exempelvis på grund av att det företag som har varit den främsta sysselsättaren i området lägger ned sin verksamhet, kan det vara motiverat att tillfälligt skjuta upp realiseringen av panten. Man bör emellertid beakta att bostädernas realpriser inte på alla orter nödvändigtvis någonsin eller åtminstone inom en förutsägbar framtid kommer att återgå till den tidigare nivån.

Panthavaren har ansetts ha skyldighet att sälja panten också när pantegendomens värde är betydligt större än den fordran som tryggas av panten, och det är viktigt att pantägaren kan få ekonomisk nytta av pantegendomens övervärde i denna situation. Som stöd för att panthavaren i en sådan situation inte får låta bli att realisera panten har man i rättslitteraturen dessutom hänvisat till bestämmelsen om förbud mot villkor om förverkande av pant i 37 § i rättshandlingslagen. På motsvarande sätt kan den omständigheten att panten inte realiseras eller att försäljningen skjuts upp vara oskälig med tanke på pantägaren, om denne i syfte att betala en skuld som förfallit och för att exempelvis undvika ytterligare påföljder på grund av dröjsmål med betalningen själv begär att panten säljs. Risk för oskälighet föreligger åtminstone om det är klart att panthavaren skulle få full betalning för sin fordran om panten såldes omedelbart.

I lagen om finansiella säkerheter (11/2004) finns särskilda bestämmelser som har företräde framom de allmänna bestämmelserna

om pantsättning av lös egendom i 10 kap. i handelsbalken. Till dem hör bestämmelserna om användningen av börsvärdepapper och vissa andra finansiella instrument samt kontopengar som säkerhet när säkerhetsställaren är en centralbank, ett kreditinstitut eller något annat institut som definieras i lagen eller när säkerhetsställaren är en annan juridisk person och säkerhetstagaren är ett ovan nämnt institut. Den allmänna skyldighet att beakta pantägarrens intresse som föreslås i denna proposition gäller i sig också pantsättning som omfattas av lagen om finansiella säkerheter i de fall där panträtten görs gällande genom att panten säljs. Av bestämmelserna i lagen om finansiella säkerheter kan emellertid följa att vissa detaljer i skyldigheten måste bedömas på ett sätt som avviker från de allmänna principer som anges ovan. I lagen om finansiella säkerheter föreskrivs det bl.a. uttryckligen att panthavaren har rätt att sälja de pantsatta värdepappren utan dröjsmål och utan föregående meddelande, om parterna inte har avtalat om annat.

Om panthavaren uppsåtligt eller av oaktsamhet underlåter att beakta pantägarrens intresse är han enligt handelsbalkens 10 kap. 7 § skyldig att ersätta den skada som underlåtelsen har orsakat. I sista hand rör det sig alltså om aktsamhetsplikt gentemot pantägaren. I bankernas pantsättningsvillkor finns också ofta ett omnämnande om att banken har skyldighet att vara omsorgsfull vid realiseringen av en pant.

Eftersom panthavarens ansvar inträder vid oaktsamhet aktualiseras ansvaret inte enbart genom att man i efterhand visar att panthavaren genom att förfara på ett annat sätt hade kunnat få ett bättre försäljningsresultat. Man måste också kunna visa att panthavarens förfarande vid realiseringen av panten har varit vårdslöst med tanke på den information som fanns att tillgå vid tidpunkten för förfarandet. I detta hänseende bör det beaktas att det ofta är mycket svårt att förutse exempelvis den framtida prisutvecklingen i fråga om pantegendomen.

Det föreslagna 4 mom. gäller endast panthavarens skyldighet att beakta pantägarrens intresse. Också andra parter kan emellertid ha sådana rättigheter som gäller pantegendomen som medför att deras intresse bör be-

aktas vid försäljningen av panten. Skyldighet att beakta andra parterns intresse följer också i fortsättningen av 4 § och 8 § 1 mom. i försäljningslagen, till vilken det hänvisas i den bestämmelse i den föreslagna paragrafen som nu blir 5 mom. Ett typexempel på en sådan annan part vars intressen också bör beaktas vid realisering av pant är efterpanttagaren.

1.8 Lag om gränsöverskridande förbudsförfarande

1 §. Tillämpningsområde. I paragrafen föreslås tekniska ändringar till följd av preciseringar i den förteckning som utgör bilaga till direktivet om förbudsföreläggande. En godkänd inrättning har rätt att inleda ett förbudsförfarande endast när ett direktiv eller artiklar i ett direktiv som nämns i bilagan har överträtts.

2 §. Utländska myndigheters och organisationers rätt att anhängiggöra ärenden i Finland. I 2 mom. görs en teknisk förändring till följd av att direktivet om sändningsverksamhet för television 89/552/EEG har reviderats.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Till propositionen fogas utkast till statsrådsförfordningar om information som ska lämnas till en konsument om ett kreditavtal och om information som ska lämnas i ett avbetalningsavtal samt justitieministeriets förordning om hur den effektiva räntan ska beräknas och om de antaganden som ska användas för detta.

I statsrådets förordning om information som ska lämnas till en konsument om ett kreditavtal utfärdas bestämmelser om den förhandsinformation som ska ges till konsumenten samt om de uppgifter som ska lämnas i ett kreditavtal. I förordningen föreslås också bestämmelser om den information som måste finnas i ett avbetalningsavtal mellan en näringsidkare och en konsument för att handräckning vid behov ska kunna sökas med stöd av det. Vidare genomförs i bilagorna till förordningen bilaga II till konsumtionsdirektivet som innehåller blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation"

(bilaga 1 till förordningen), samt bilaga III till direktivets som innehåller blanketten ”Europeisk konsumentkreditinformation” (bilaga 2 till förordningen).

I statsrådets förordning om information som ska lämnas i ett avbetalningsavtal föreslås bestämmelser om information som ska lämnas i andra avbetalningsavtal än sådana som ingås mellan näringsidkare och konsument. Regleringen är nationell och motsvarar i fråga om sitt sakinnehåll i huvudsak det som bestäms om i handels- och industriministeriets beslut om blanketter och prisannonsering vid avbetalningsköp.

Genom justitieministeriets förordning om hur den effektiva räntan ska beräknas och om de antaganden som ska användas för detta genomförs artikel 19.1 och 19.3—5 i konsumentkreditdirektivet. Genom bilagan till förordningen genomförs bilaga I till direktivet som inbegriper formeln för beräkning av den effektiva räntan samt de ytterligare antaganden som används vid beräkningen av den effektiva räntan. Avsikten är att de ytterligare antagandena ska kompletteras med antaganden som gäller bostadskrediter och studielån. Antagandena kan kompletteras på detta sätt eftersom varken bostadskrediter eller studielån omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Finansinspektionen kan vidare med stöd av det föreslagna 29 § 2 mom. i det första lagförslaget utfärda närmare föreskrifter om hur den förlust ska beräknas som kreditgivaren lider till följd av en eventuell lägre räntenivå vid den förtida återbetalningen av en bostadskredit. Finansinspektionen anses vara den mest naturliga myndigheten att utfärda föreskrifter eftersom bostadskrediter i praktiken endast beviljas av kreditinstitut som övervakas av Finansinspektionen. Avsikten är att Finansinspektionens föreskrifter ska innehålla detaljerade bestämmelser av teknisk natur om hur förlusten ska beräknas. På så sätt blir kreditgivarnas kompensationspraxis så enhetlig som möjlig.

3 Ikraftträdande

Medlemsstaterna ska tillämpa bestämmelserna om genomförande av direktivet från

och med den 11 juni 2010. Därför behöver de föreslagna lagarna träda i kraft så snart som möjligt efter att de har godkänts och stadfästs. Eftersom kreditgivarna och myndigheterna ska hinna anpassa sin verksamhet så att den motsvarar kraven enligt den nya lagstiftningen föreslås en övergångstid på cirka tre månader mellan stadfästelsen och ikraftträdandet av lagarna.

Ändringarna i de avtalsrättsliga bestämmelserna inverkar i regel endast på avtal som ingås efter att lagen har trätt i kraft. För genomförande av artikel 30.2 i direktivet är det emellertid nödvändigt att vissa bestämmelser tillämpas också på avtal om fortlöpande kredit som ingåtts innan lagen om ändring av konsumentskyddslagen träder i kraft. Till dem hör bestämmelserna om kreditgivarens skyldighet att informera om ändringar i räntan och om överföring av kreditavtal, konsumentens och kreditgivarens rätt att säga upp ett avtal om fortlöpande kredit, kreditgivarens rätt att dra in konsumentens rätt till en fortlöpande kredit och bestämmelserna om informationsskyldighet beträffande brukskonton i vissa fall. Bestämmelserna om skyldighet att informera om överlåtelse av ett kreditavtal ska enligt förslaget också tillämpas på avtal om engångskrediter som ingåtts före lagens ikraftträdande, trots att något sådant inte förutsätts enligt direktivet.

Vidare anses det vara motiverat att på de kreditavtal som ingåtts före lagen om ändring av konsumentskyddslagen har trätt i kraft tillämpa paragrafen om god kreditgivningssed i fråga om förfarandena under den tid som kreditförhållandet pågår och därefter. Enligt förslaget ska dessutom bestämmelsen om kreditgivarens skyldighet att kontrollera konsumentens kreditvärdighet om kreditbeloppet eller kreditgränsen senare höjs tillämpas på dessa avtal. På avtal om engångskrediter ska också tillämpas bestämmelsen om konsumentens rätt till en amorteringstabell på begäran. I fråga om det ovan nämnda rör det sig om rent nationell reglering.

I avsnitt 4 i detaljmotiveringen granskas betydelsen av den reglering som är avsedd att tillämpas retroaktivt när det gäller de grundläggande fri- och rättigheterna.

I detaljmotiveringen till det andra lagförslaget redogörs det för ikraftträdandet av och

övergångsbestämmelserna i lagen om registrering av vissa kreditgivare.

4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Enligt det andra lagförslaget i propositionen ska tillhandahållandet av konsumentkrediter bli en näring som kräver registrering. Att registrering ska vara ett villkor för näringsverksamheten innebär att man ingriper i näringsfriheten enligt 18 § 1 mom. i grundlagen. Därför måste förslaget bedömas utifrån denna synvinkel.

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis behandlat förhållandet mellan tillstånd och näringsfrihet bl.a. i utlåtandena GrUU 33/2005 rd, GrUU 16/2003 rd och GrUU 67/2002 rd. Utskottet har betraktat näringsfriheten som huvudregel, men har ansett att den i undantagsfall kan villkoras. En registreringsplikt likt den föreslagna har konstitutionellt jämförts med tillståndsplikt (GrUU 15/2008 rd, GrUU 45/2001 rd och GrUU 24/2000 rd). Bestämmelser om registreringen måste alltid utfärdas genom en lag som uppfyller de allmänna förutsättningarna för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska få begränsas. Vad gäller innehållet har utskottet ansett det vara viktigt att bestämmelserna om villkoren för registrering och registrerings beständighet är så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar. I detta hänseende spelar det en viss roll i vilken utsträckning myndigheternas befogenheter bestäms utifrån bunden prövning respektive ändamålsenlighetsprövning (GrUU 15/2008 rd och GrUU 33/2005 rd).

Registrering av kreditgivare som tillhandahåller konsumentkrediter anses vara nödvändigt för att garantera kreditgivarnas kompetens och tillförlitlighet, för att underlätta tillsynsmyndighetens övervakning och för att förhindra att kreditverksamhet används i brottsligt syfte, exempelvis för penningtvätt. Av dessa orsaker kan det anses att det finns ett tungt vägande samhälleligt behov av att kräva registrering som ett villkor för tillhandahållande av konsumentkrediter. De före-

slagna villkoren för registrering är exakta och noggrant avgränsade. Registreringen ska inte vara bunden till någon ändamålsenlighetsprövning, utan var och en som gör en registreranmälan ska antecknas i registret om förutsättningarna enligt lagen uppfylls. Det ska också gå att söka ändring i regionförvaltningsverkets beslut om avslag på en ansökan om registrering.

I lagförslagets 12 § föreslås bestämmelser om förutsättningar för avregistrering. Grundlagsutskottet har betraktat avregistrering som en myndighetsåtgärd som ingriper kraftfullare i individens rättsliga ställning än avslag på en ansökan om registrering. Enligt utskottet kräver proportionaliteten därför att möjligheten till avregistrering binds vid allvariga eller väsentliga förseelser eller försummelser och vid att eventuella anmärkningar och varningar till den registrerade inte har lett till korrigering av uppenbara brister i verksamheten. Dessa krav har beaktats i lagförslaget.

Enligt övergångsbestämmelsen i det första lagförslaget i propositionen ska en del av bestämmelserna om konsumentkrediter också tillämpas på avtal om kreditavtal som ingåtts före lagens ikraftträdande. Den föreslagna lagen har alltså till vissa delar retroaktiv verkan på redan gällande avtalsförhållanden. Därför bör förslaget bedömas enligt grundlagens 15 § som gäller egendomsskyddet.

Grundlagsutskottet har av hävd ansett att rättsförhållandena kan förtydligas och kompletteras genom lag, bara inget väsentligt nytt innehåll införs i den materiella rätten (GrUU 5/2002 rd och GrUU 28/1994 rd). De bestämmelser som föreslås bli tilläpade på avtal som ingåtts före lagens ikraftträdande gäller närmast kreditgivarens informationskyldighet under den tid som avtalsförhållandet pågår, samt avslutande av avtalet. Att dessa bestämmelser tillämpas också på avtal som ingåtts före lagens ikraftträdande anses vara nödvändigt i syfte att trygga likabehandlingen av konsumenter och öka rättssäkerheten. Att regleringen inskränker eller ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna är alltså godtagbart och motiveras av vägande samhälleliga behov. Regleringen är också proportionell, eftersom den inte inför något väsentligt nytt innehåll i den materiella rätten.

Av de skäl som anförts uppfyller lagförslagen grundlagens krav och lagarna kan antas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om ändring av konsumentskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i konsumentskyddslagen av den 20 januari 1978 (38/1978) 11 kap., sådant det lyder jämte ändringar, samt
ändras 6 a kap. 12 § och 7 kap., sådana de lyder, 6 a kap. 12 § i lag 29/2005 och 7 kap. jämte ändringar, som följer:

6 a kap.

**Distansförsäljning av finansiella tjänster
och finansiella instrument**

12 §

Ångerrätt

Konsumenten har rätt att frånträda ett avtal genom att meddela detta till näringsidkaren inom 14 dagar efter det att avtalet ingåtts eller efter den senare tidpunkt vid vilken konsumenten har fått förhandsinformationen och avtalsvillkoren i varaktig form.

Vad som i 1 mom. och 14—16 § föreskrivs om att frånträda avtal tillämpas inte på konsumentkrediter och inte heller på försäkringar. På konsumentkrediter tillämpas inte heller 13 § 1 mom. Bestämmelser om konsumentens rätt att frånträda ett konsumentkreditavtal och betala konsumentkrediten i förtid finns i 7 kap. Bestämmelser om försäkringstagarens rätt att frånträda eller säga upp ett försäkringsavtal finns i lagen om försäkringsavtal (543/1994).

Trots det som föreskrivs i 2 mom. tillämpas 1 mom., 14—16 § och 13 § 1 mom. på krediter som lämnas av pantlåneinrättningar.

7 kap.

Konsumentkrediter*Allmänna bestämmelser*

1 §

Tillämpningsområde

I kapitlet föreskrivs om konsumentkrediter. Med konsumentkredit avses en sådan kredit som en näringsidkare (*kreditgivaren*) enligt avtal lämnar eller lovar att lämna en konsument som lån, betalningsanstånd eller som något annat motsvarande ekonomiskt arrangemang.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i kapitlet likställs med konsumentkrediter hyresavtal och andra avtal som ger konsumenten besittningen till en vara, om varans kontantpris och kreditkostnaderna enligt avtalsvillkoren ska betalas under hyresperioden eller om det framgår av villkoren att konsumenten kan bli ägare till varan på annat sätt när avtalet går ut.

Vid tillämpningen av 40 § likställs en identifikator som berättigar till att använda ett konto, en annan finansiell tjänst eller ett fi-

nansiellt instrument med en identifikator som berättigar till att använda en fortlöpande kredit. Bestämmelserna om kreditgivaren tillämpas i dessa fall på den näringsidkare som har ingått avtalet om identifikatorn med konsumenten.

Bestämmelserna i kapitlet tillämpas inte på

- 1) konsumentkrediter där ingen ränta eller andra avgifter tas ut,

- 2) krediter som bygger på ett avtal enligt vilket konsumenten har rätt att i poster betala priset på en nyttighet som levereras fortlöpande under avtalets löptid,

- 3) krediter som lämnas av pantlåneinrättningar,

- 4) krediter som lämnas med stöd av lagen om social kreditgivning (1133/2002).

2 §

Begränsningar i fråga om tillämpningen på krediter som är knutna till brukskonton och i fråga om avtal om betalningsarrangemang

På konsumentkrediter som är knutna till brukskonton och som enligt avtalsvillkoren har en kredittid på högst tre månader eller där kreditbeloppet ska återbetalas efter anfordran tillämpas inte 3 §, 8 § 1 mom. 3—5 punkten eller 3 mom., 9—12 §, 13 § 2 mom. 2 punkten, 17, 18, 20—23 §, 24 § 2—4 mom., 25, 27—32, 36—39 och 47 §.

På konsumentkrediter som kreditgivaren beviljar genom att medge att saldot eller kreditgränsen på ett brukskonto överskrider trots att detta inte uttryckligen har överenskomits mellan parterna tillämpas endast 5—7, 47, 50 och 51 §.

På avtal om betalningsarrangemang som ingås till följd av att en konsument har betalningssvårigheter och vars villkor inte är oförmånligare för konsumenten än det ursprungliga kreditavtalet tillämpas inte 9—12 §.

3 §

Begränsningar i fråga om tillämpningen i vissa andra fall

Bestämmelserna i 9—11 §, 13 § 2 mom. 3 punkten samt 14 och 17 § tillämpas inte på

konsumentkrediter där kredittiden är högst tre månader, där ingen ränta tas ut och där de övriga kreditkostnaderna omräknade till effektiv ränta inte överstiger det räntebelopp som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). På fortlöpande krediter tillämpas dock 14 och 17 §.

Bestämmelserna i 15 och 16 § i kapitlet tillämpas inte på nyttighetsbundna engångskrediter. Kapitlets 20, 21 och 28 § tillämpas inte på bostadskrediter, utom i sådana fall där krediterna bjuds ut genom distansförsäljning eller hemförsäljning.

Bestämmelserna i 18 och 39 § i kapitlet tillämpas endast på nyttighetsbundna krediter och 36—38 § endast på sådan nyttighetsbunden kredit som lämnas för köp av en vara.

4 §

Förhållande till betaltjänstlagen

Bestämmelserna i 24, 30, 31 och 40 tillämpas inte på kreditavtal som hör till tillämpningsrådet för betaltjänstlagen (/20).

På rätten att förhindra användning av betalningsinstrument enligt betaltjänstlagen tillämpas i stället för 32 § i detta kapitel 57 § i betaltjänstlagen.

5 §

Bestämmelsernas tvingande natur

Avtalsvillkor som avviker från bestämmelserna i kapitlet till nackdel för konsumenten är utan verkan.

6 §

Kreditkostnader och effektiv ränta

Med *kreditkostnad* avses i detta kapitel summan av räntor, kostnader och andra avgifter som är kända för kreditgivaren och som konsumenten ska betala med anledning av konsumentkreditförhållandet; kostnaderna för försäkringar och andra kompletterande tjänster som är knutna till kreditavtalet räknas också med i kreditkostnaderna, om ett avtal om en kompletterande tjänst är en för-

utsättning för att krediten ska lämnas på de marknadsförda villkoren.

Som kreditkostnad räknas inte

1) kostnader för den försäkring som krävs för bostadskrediter för att trygga säkerhetens värde,

2) kostnader för det konto som används för skötseln av krediten, om öppnandet av kontot är frivilligt och kostnaderna har specificerats i avtalet,

3) avgifter som konsumenten måste betala till följd av ett eventuellt avtalsbrott,

4) notariatsavgifter.

Med *effektiv ränta* avses i detta kapitel den räntesats som erhålls när kreditkostnaderna med beaktande av amorteringarna omräknas till årlig ränta på kreditbeloppet. Närmare bestämmelser om hur den effektiva räntan ska beräknas och om de antaganden som ska användas för detta utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

7 §

Övriga definitioner

I kapitlet avses med

1) *fortlöpande kredit* en konsumentkredit som fortlöpande tillhandahålls för konsumenten upp till en på förhand överenskommen kreditgräns utan särskilt kreditbeslut av kreditgivaren,

2) *engångskredit* annan konsumentkredit än fortlöpande kredit,

3) *nyttighetsbunden kredit* en konsumentkredit för förvärv av en konsumtionsnyttighet som säljaren eller den som utför en tjänst lämnar konsumenten eller som lämnas av någon annan näringsidkare enligt avtal som denne ingått med säljaren eller den som utför tjänsten eller arrangemang som denne vidtagit och som gäller kreditgivning till konsumenter,

4) *bostadskredit* en konsumentkredit för förvärv av aktier eller andelar i sammanslutningar som ger rätt att besitta bostadslägenhet eller förvärva en bostadsfastighet, eller för förvärv av ett bostadshus som är beläget på ett område som besitts med stöd av nyttjanderätt, eller för grundlig renovering av en bostadslägenhet, bostadsfastighet eller ett bostadshus, och där aktierna eller andelarna el-

ler fastigheten eller nyttjanderätten lämnas som säkerhet för krediten,

5) *avbetalningsköp* avtal om köp av varor enligt vilket priset betalas i poster av vilka en eller flera förfaller till betalning efter det att varan har överlåtits till konsumenten (*köparen*), och genom vilket näringsidkaren (*försäljaren*) förbehåller sig antingen rätten att återta varan om köparen försummar sin skyldighet enligt avtalet eller äganderätten till varan, till dess att priset i sin helhet, eller åtminstone en viss del även av de poster som förfaller till betalning efter att varan har överlåtits, har betalats,

6) *kreditförmedlare* en annan näringsidkare än kreditgivaren som presenterar eller tillhandahåller kreditavtal för konsumenter och som på annat sätt bistår konsumenter vid ingåendet av kreditavtal eller som ingår kreditavtal med konsumenter för kreditgivarens räkning,

7) *lämnande av information i varaktig form* lämnande av information till konsumenten personligen antingen skriftligen eller på elektronisk väg så att konsumenten kan bevara och återge informationen i oförändrad form.

Informationsskyldighet

8 §

Information som ska lämnas i reklam för konsumentkrediter

I reklam för konsumentkrediter ska den effektiva räntan anges, om räntan för krediten, någon annan sifferuppgift som beskriver kreditkostnaden eller någon annan information om villkoren i kreditavtalet framgår av reklamen. I detta fall ska dessutom följande information framgå av reklamen:

1) krediträntan och övriga kreditkostnader,

2) kreditbeloppet eller kreditgränsen,

3) kreditavtalets löptid,

4) kontantpriset på nyttigheten och eventuell handpenning, om det är fråga om reklam för krediter för finansiering av en bestämd nyttighet,

5) kreditbeloppet och kostnaderna för krediten sammanlagt och antalet avbetalningar.

Den effektiva räntan och övrig information enligt 1 mom. ska motsvara de kreditvillkor som kreditgivaren vanligen erbjuder.

När en kredit kan lämnas på de villkor som anges i reklamen endast om konsumenten ingår ett avtal om försäkring eller någon annan kompletterande tjänst och kostnaderna för en sådan kompletterande tjänst inte går att bestämma på förhand, ska detta villkor anges i reklamen tillsammans med den effektiva räntan.

9 §

Information som ska lämnas innan ett kreditavtal ingås

Utöver vad som bestäms om informations-skyldighet någon annanstans i lag ska kreditgivaren och kreditförmedlaren i god tid innan ett kreditavtal ingås, på blanketten ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation” i varaktig form ge konsumenten information om följande:

- 1) kreditgivaren,
- 2) typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten,
- 3) nyttigheten som krediten avser,
- 4) påföljderna vid avtalsbrott,
- 5) konsumentens lagbestämda rättigheter.

I fråga om bostadskrediter och nyttighetsbundna engångskrediter på högst 100 euro kan förhandsinformation ges i någon annan varaktigt form än på blanketten. Närmare bestämmelser om förhandsinformationen och blanketten utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Förhandsinformation vid telefonförsäljning

Utöver det som föreskrivs om förhandsinformation vid distansförsäljning i 6 a kap. 10 § 1 mom. och 10 § 2 mom. punkterna 1 och 3—6 ska kreditgivaren och kreditförmedlaren vid telefonförsäljning ge konsumenten information om den typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten samt om den nytta som krediten avser. Närmare bestämmelser

om den information som ska lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Vissa andra bestämmelser om skyldigheten att lämna förhandsinformation

Om ett avtal på konsumentens begäran ingås per telefon eller genom ett annat medel för distanskommunikation som inte gör det möjligt att överlämna blanketten ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation” i varaktig form innan avtalet ingås, ska blanketten ges till konsumenten utan dröjsmål och i varaktig form efter det att avtalet har ingåtts. På motsvarande sätt ska i fråga om bostadskrediter och nyttighetsbundna engångskrediter på högst 100 euro förhandsinformation ges utan dröjsmål på blanketten eller i annan varaktig form efter det att avtalet har ingåtts, om avtalet på konsumentens begäran ingås per telefon eller genom ett annat medel för distanskommunikation som inte gör det möjligt att ge förhandsinformationen i varaktig form innan avtalet ingås.

Konsumenten ska dessutom på begäran och utan avgift få ett utkast till kreditavtal. Bestämmelser om hur avtalsvillkor ska lämnas vid distansförsäljning finns i 6 a kap.

12 §

Undantag som gäller dem som har kreditförmedling som bisyssla

Bestämmelserna i 9—11 § om en kreditförmedlares skyldighet att ge konsumenten information gäller inte en sådan säljare eller tjänsteleverantör som arbetar som kreditförmedlare vid sidan av sin huvudsyssla.

Kreditgivarens skyldighet att handla ansvarsfullt

13 §

God kreditgivningssed

Kreditgivaren ska handla ansvarsfullt vid kreditgivningen.

Det förutsätts särskilt att kreditgivaren

1) inte marknadsför en kredit så att marknadsföringen tydligt bidrar till att försämlra konsumentens förmåga att noggrant överväga krediten,

2) inte använder kreditgivningen som ett huvudsakligt argument vid marknadsföringen av andra konsumtionsnyttigheter,

3) ger konsumenten en sådan tillräcklig och klar utredning innan kreditavtalet tecknas som gör det möjligt för konsumenten att bedöma om krediten är lämplig för hans eller hennes behov och ekonomiska situation,

4) i händelse av försenad betalning ger konsumenten information och råd för att förhindra att betalningssvårigheter uppstår eller förvärras och informerar om hur situationer med betalningsoförmåga kan skötas samt att kreditgivaren förhåller sig ansvarsfullt till betalningsarrangemang.

Bestämmelserna i 1 mom. och 2 mom. 1—3 punkten tillämpas också på kreditförmedlare. Bestämmelsen i 2 mom. 3 punkten gäller dock inte en sådan säljare eller tjänsteleverantör som arbetar som kreditförmedlare vid sidan av sin huvudsyssla.

14 §

Skyldighet att pröva en konsuments kreditvärdighet

Innan ett kreditavtal ingås ska kreditgivaren bedöma om konsumenten har förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter enligt kreditavtalet (*konsumentens kreditvärdighet*). Prövningen ska grundas på tillräckliga uppgifter med hänsyn till kreditbeloppet och övriga omständigheter.

Om parterna senare kommer överens om att höja kreditbeloppet eller kreditgränsen, ska kreditgivaren försäkra sig om att informationen om konsumenten är aktuell och, om kreditbeloppet eller kreditgränsen höjs betydligt, bedöma konsumentens kreditvärdighet på nytt innan avtal ingås om höjningen.

15 §

Kontroll av kreditsökandens identitet

Innan ett avtal om konsumentkredit ingås ska kreditgivaren noggrant kontrollera den sökandes identitet. Om identiteten kontrolleras elektroniskt, ska kreditgivaren använda en identifieringsmetod som uppfyller kraven i 8 § i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009).

Om kreditgivaren redan tidigare har kontrollerat konsumentens identitet på det sätt som avses i 1 mom. får identiteten också kontrolleras med hjälp av den personliga identifikator som skapades för konsumenten efter den inledande identifieringen.

Dessutom gäller i fråga om kundkontroll bestämmelserna i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008).

16 §

Skyldighet att bevara uppgifterna om identitetskontroll

Om inget annat följer av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska kreditgivaren bevara de uppgifter som utgjort grund för kontrollen av den kreditsökande konsumentens identitet i fem år från det att krediten i dess helhet förfallit till betalning. Om oenighet uppstår kring ett kreditavtal ska kontrolluppgifterna dock bevaras till dess parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.

Ingående av kreditavtal och överlämnande av medel

17 §

Ingående av kreditavtal

Ett kreditavtal ska ingås skriftligen och konsumenten ska få ett exemplar av avtalet. Ett avtal får också ingås på elektronisk väg på ett sådant sätt att konsumenten kan bevara och återge avtalet i oförändrad form.

Följande information ska lämnas i ett konsumentkreditavtal:

- 1) uppgifter om parterna i kreditavtalet,
- 2) uppgifter om de omständigheter som avses i 9 §,
- 3) övriga avtalsvillkor,
- 4) uppgifter om villkoren för utövandet av ångerrätten,
- 5) uppgifter om uppsägning eller annan avslutning av kreditavtalet,
- 6) uppgifter om rättsmedel och tillsynsmyndighet.

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avtalet utfärdas genom förordning av statsrådet. Ränta och avgifter som grundar sig på kreditförhållandet får inte tas ut hos konsumenten, om det inte har överenskommit i det avtal som anges i 1 mom.

18 §

Förbud mot att ta emot en löpande förbindelse av konsumenten

För en fordran som grundar sig på en konsumentkredit får kreditgivaren inte av konsumenten ta emot en växelförbindelse eller en annan förbindelse vars överlåtelse eller pantsättning inskränker konsumentens rätt att på grund av köp eller avtal om tjänst göra invändningar gentemot den som i god tro har fått förbindelsen i sin besittning. Kreditgivaren får inte heller ta emot en sådan förbindelse av den som lever i gemensamt hushåll med konsumenten.

Bestämmelsen i 1 mom. gäller inte en egen växel som har utställts av en bank.

Den som i strid med 1 mom. tar emot en växel eller en löpande förbindelse får inte åberopa denna. Galdenärens rätt att framställa invändningar gentemot en förvärvare regleras särskilt.

19 §

Begränsning som gäller tidpunkten för överlåtande av medel

Om en konsumentkredit söks och beviljas mellan klockan 23 och 7, får de med stöd av avtalet om konsumentkredit beviljade medlen betalas ut till konsumenten först efter klock-

an 7. Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas inte på en höjning av kreditgränsen för en fortlöpande kredit.

Utövande av ångerrätt

20 §

Ångerrätt

Konsumenten har rätt att frånträda ett konsumentkreditavtal genom att meddela detta till kreditgivaren i varaktig form inom 14 dagar räknat från det att avtalet ingicks eller från den senare tidpunkt då konsumenten fick ett skriftligt eller elektroniskt exemplar av kreditavtalet med den information som avses i 17 eller 45 §.

Om konsumenten frånträder avtalet får räntan på krediten krävas i ersättning av konsumenten för den tid som han eller hon kunnat förfoga över krediten. Kreditgivaren har också rätt till ersättning av konsumenten för avgifter som kreditgivaren eventuellt har inbetalat till myndigheterna på grund av att kreditavtalet ingåtts och som inte återbetalas. Ränta och avgifter får dock inte utkrävas om kreditgivaren inte på förhand har informerat konsumenten om betalningsskyldigheten eller räntan och avgifterna eller, i det fall att räntan inte har kunnat meddelas på förhand, om grunderna för fastställandet av räntan.

Konsumenten ska utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från det att meddelandet om utövandet av ångerrätten avsändes återlämna till kreditgivaren de medel som konsumenten har tagit emot i enlighet med kreditavtalet. För att ångerrätten inte ska upphöra att gälla ska konsumenten dessutom betala ersättning enligt 2 mom. Konsumenten får dock låta bli att fullgöra sin betalningsskyldighet tills kreditgivaren har fullgjort sin motsvarande skyldighet.

21 §

Accessoriska avtal som inte är bindande

Om en kreditgivare tillhandahåller möjligheter till accessoriska tjänster i ett avtal som anknyter till ett konsumentkreditavtal, är ett sådant avtal inte bindande gentemot konsu-

menten när han eller hon utövar sin ångerrätt i fråga om kreditavtalet. Ett accessoriskt avtal är inte heller bindande gentemot konsumenten i sådana fall där en tredje part tillhandahåller en accessorisk tjänst på grund av en överenskommelse eller andra arrangemang mellan kreditgivaren och den tredje parten.

Om konsumenten önskar att det accessorka avtalet ska fortsätta att gälla trots att kreditavtalet frånträtts, ska konsumenten underrätta kreditgivaren om detta inom 30 dagar från det att meddelandet om utövandet av ångerrätten avsändes.

22 §

Särskilda bestämmelser som gäller distansförsäljning och hemförsäljning

I stället för en ersättning enligt 20 § 2 mom. har kreditgivaren rätt att som ersättning kräva den effektiva räntan för krediten för den tid som konsumenten har kunnat förfoga över krediten, om konsumenten vid distansförsäljning frånträder

1) ett bostadskreditavtal eller ett kreditavtal där säkerheten utgörs av en fastställd inteckning i bostadsfastigheten, av aktier i ett bostadsaktiebolag eller annat bolag som avses i 2 § i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) eller motsvarande andelar i en annan sammanslutning, av en bostadsrätt eller av motsvarande säkerhet i en stat som hör till Europeiska ekonomiska området,

2) ett kreditavtal där krediten är under 200 euro eller över 75 000 euro,

3) ett kreditavtal som är knutet till ett brukskonto och där kredittiden enligt avtalsvillkoren är högst en månad,

4) ett kreditavtal där kredittiden enligt avtalsvillkoren är högst tre månader, där ränta inte tas ut och där de övriga kreditkostnaderna inte överstiger den ränta som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen när de omräknas till effektiv ränta,

5) ett kreditavtal där en arbetsgivare som bisyssla ger sin arbetstagare räntefri kredit eller kredit med en effektiv ränta som är lägre än den rådande marknadsräntan,

6) ett kreditavtal där ett företag för investeringstjänster eller ett kreditinstitut ger sina kunder kredit för investeringar.

I de fall som avses i 1 mom. ska kreditgivaren utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från det att meddelandet om utövandet av ångerrätten togs emot återlämna till konsumenten samtliga prestationer som kreditgivaren har fått med stöd av avtalet. Den effektiva räntan för krediten får dock avdras från dessa belopp.

För att ångerrätten inte ska återgå ska konsumenten utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från det att meddelandet om utövandet av ångerrätten avsändes återlämna till kreditgivaren de medel som konsumenten fått med stöd av kreditavtalet. Konsumenten får dock låta bli att fullgöra sin återlämningskyldighet tills kreditgivaren har fullgjort sin motsvarande skyldighet.

Bestämmelser om konsumentens rätt att vid hemförsäljning frånträda ett kreditavtal som avses i 1 mom. finns i 6 kap.

Konsumentens rätt till information medan kreditavtalet gäller

23 §

Konsumentens rätt till en amorteringstabell på begäran

Om ett konsumentkreditavtal har ingåtts för en viss tid och skulden enligt avtalsvillkoren ska skötas genom avbetalningar, ska kreditgivaren medan avtalsförhållandet fortgår utan avgift ge konsumenten en amorteringstabell alltid när denne begär en sådan. Om det är fråga om en bostadskredit och konsumenten ber att få amorteringstabellen oftare än en gång om året har kreditgivaren dock rätt till en skälig ersättning för kostnaderna för tabellen.

Av amorteringstabellen ska framgå de betalningar som ska göras samt under vilka tidsperioder och på vilka villkor dessa belopp ska betalas. Varje delbetalning ska specificeras så att amortering av kapitalet, ränta och övriga avgifter framgår. Om det enligt villkoren i kreditavtalet är möjligt att räntebeloppet eller övriga avgifter förändras, ska det dess-

utom anges att uppgifterna i tabellen är giltiga endast till dess att sådana ändringar görs.

24 §

Ändringar av ränta och avgifter

I avtalsvillkoren för en konsumentkredit får det anges att räntan på krediten förändras enligt ändringarna av den referensränta som specificerats i avtalet. Den referensränta som tillämpas ska finnas att tillgå i offentligheten och den ska bygga på faktorer som är oberoende av kreditgivarens ensidiga bestämmanderätt. Ränteändringar ska göras jämlikt och utan att konsumenterna diskrimineras.

Konsumenten ska i varaktig form underrättas om ränteändringar. I samband med meddelandet ska också delbetalningens storlek efter ränteändringen anges och, om betalningarnas antal och frekvens ändras, aktuella uppgifter om detta. I fråga om bostadskrediter ska konsumenten få aktuell information om sista betalningsdag i stället för om antalet betalningar.

Informationen enligt 2 mom. ska ges konsumenten innan ändringen träder i kraft. Om informationen om ny referensränta offentliggörs på vederbörligt sätt och finns att tillgå hos kreditgivaren, får informationen ges till konsumenten med jämna mellanrum enligt vad som överenskommits i avtalet, dock minst en gång om året.

De avgifter som tas ut på basis av kreditavtalet kan ändras endast på de grunder som preciseras i avtalet. På informationen om ändringar i avgifterna ska bestämmelserna om ränteändringar enligt 2 och 3 mom. tillämpas.

25 §

Skyldighet att informera om överföring av kreditavtal

Om en kreditgivare har överfört sina rättigheter enligt kreditavtalet eller om kreditavtalet överförs på tredje part, ska konsumenten underrättas om överlåtelsen. Någon informationsskyldighet föreligger dock inte om den ursprungliga kreditgivaren efter överföringen

företräder den nya kreditgivaren gentemot konsumenten.

Vid tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel jämföras med en kreditgivare den på vilken kreditgivarens rättigheter enligt konsumentkreditavtalet har överförts.

Återbetalning av en kredit och avslutande av ett kreditavtal

26 §

Avräkning

Konsumenten har rätt att bestämma från vilken fordran hans betalning ska avräknas, om samma kreditgivare har flera fordringar på honom eller henne.

27 §

Konsumentens rätt att betala en konsumentkredit innan den förfaller till betalning

Konsumenten har rätt att betala sin konsumentkredit eller en del av den före förfallodagen.

Om konsumenten betalar krediten eller en del av den i förtid, ska från den återstående delen avdras den del av kreditkostnaderna som gäller den outnyttjade kredittiden. Kreditgivaren får emellertid i sin helhet ta ut de faktiska kostnader för uppläggningskostnaden som preciseras i kreditavtalet.

28 §

Kreditgivarens rätt till kompensation för återbetalning i förtid

Kreditgivaren har rätt till kompensation från konsumenten när konsumenten betalar en kredit eller en del av en kredit i förtid, om räntan för krediten inte har bundits till referensränta (*fast ränta*).

Beloppet av kompensationen får inte överstiga en procent av det återbetalda kreditbeloppet eller, om det vid tiden för den förtida betalningen återstår mindre än ett år tills kreditavtalet löper ut, en halv procent av

det återbetalda kreditbeloppet. Som kompensation får dock endast krävas ut ränta för tiden mellan den förtida återbetalningen och den tid då kreditavtalet upphör att gälla.

Någon rätt till kompensation föreligger dock inte om

1) det av krediten har betalats högst 10 000 euro i förtid under det senaste året,

2) återbetalningen sker med stöd av utbetalad låneskyddsförsäkring, eller

3) den kredit som ska återbetalas gäller ett kreditavtal som är knutet till ett brukskonto.

29 §

Rätt till kompensation i fråga om bostadskrediter

Kreditgivaren får kräva ut kompensation vid förtida betalning av bostadskredit om krediten är större än 20 000 euro och räntan är fast eller den period för vilken referensräntan bestäms är minst tre år.

Som kompensation får kreditgivaren kräva ut högst ett belopp som motsvarar den förlust som uppkommer till följd av sänkningen av räntenivån under den kreditperiod som återstår och för vilken fast ränta löper eller under den period för vilken referensränta har fastställts. Finansinspektionen utfärdar närmare föreskrifter om förlustberäkningen.

30 §

Uppsägning av ett avtal om fortlöpande kredit

I sådana fall där parterna inte har kommit överens om någon uppsägningstid får konsumenten säga upp sitt avtal om fortlöpande kredit när som helst under avtalsförhållandet och med omedelbar verkan. För konsumenten får en uppsägningstid på mer än en månad inte avtalas.

Kreditgivaren får säga upp ett avtal om fortlöpande kredit på de villkor som anges i kreditavtalet. För kreditgivaren får en uppsägningstid som är kortare än två månader inte avtalas. Meddelandet om uppsägning ska lämnas till konsumenten i varaktig form.

31 §

Kostnader som tas ut vid uppsägning

Kreditgivaren får inte ta ut någon avgift av konsumenten för uppsägning av ett avtal om fortlöpande kredit. Kostnader som regelbundet tas ut med anledning av kreditavtalet ska betalas av konsumenten endast till den del som gäller tiden före uppsägningen. Om konsumenten har betalat sådana kostnader på förhand, ska kreditgivaren återbetala den del av dem som gäller tiden efter uppsägningen.

32 §

Kreditgivarens rätt att dra in konsumentens rätt att utnyttja en fortlöpande kredit

Det är möjligt att i villkoren i ett kreditavtal ange de skäl på vilka kreditgivaren har rätt att dra in konsumentens rätt att utnyttja en fortlöpande kredit. Skälen ska vara förenliga med god kreditgivningssed.

Kreditgivaren ska med angivande av skäl meddela konsumenten i varaktig form och på förhand att rätten att utnyttja krediten upphör. Om det för att förhindra eller begränsa missbruk eller skador är nödvändigt att rätten att utnyttja krediten upphör med omedelbar verkan, får meddelandet lämnas utan dröjsmål efter indragningen.

Något meddelande får inte lämnas om det är förbjudet enligt en bestämmelse på något annat ställe i lag.

33 §

Påföljder vid konsumentens avtalsbrott

Om kreditgivaren enligt avtalet har rätt att kräva in betalning av en post som inte förfallit till betalning, att återta den sålda varan eller att göra någon annan särskild påföljd gällande till följd av att konsumenten är i dröjsmål med betalningen eller på grund av något annat avtalsbrott, får kreditgivaren åberopa denna rätt om betalningen är minst en månad försenad och fortfarande obetald. Är det fråga om en engångskredit krävs det dessutom att beloppet av den försenade betalningen är minst tio procent eller, om det i beloppet in-

går flera än en betalningspost, minst fem procent av kreditens ursprungliga belopp eller avser kreditgivarens hela kvarvarande fordran. Är det fråga om en kredit som lämnats för finansiering av köpet av en viss nytthet ska de ovan nämnda procentuella beloppen beräknas på kreditpriset. Kreditgivaren får återropa den ovan nämnda rätten också om konsumenten gör sig skyldig till något annat väsentligt avtalsbrott.

Trots bestämmelserna om beloppet vid försenad betalning i 1 mom. har kreditgivaren rätt att göra en överenskommen påföljd gällande om dröjsmålet är minst sex månader och en betydande del av beloppet fortfarande är obetalt.

34 §

Sociala hinder för prestation

Kreditgivaren har inte rätt att göra en påföljd enligt 33 § gällande om det är fråga om dröjsmål med betalningen på grund av konsumentens sjukdom, arbetslöshet eller någon annan jämförbar omständighet som inte beror av honom eller henne, utom när detta skulle vara uppenbart oskäligt gentemot kreditgivaren med hänsyn till dröjsmålets längd och andra omständigheter.

35 §

Tidigareläggande av förfallodag

Om kreditgivaren kräver in betalning av poster som inte förfallit, ska vid uträkning av kreditgivarens fordran från dessa betalningar avdras den del av kreditkostnaderna som hänför sig till den outnyttjade kredittiden. Kreditgivaren får emellertid i sin helhet ta ut de faktiska kostnader för uppläggnings av krediten som preciseras i kreditavtalet. Den outnyttjade kredittiden räknas från det att kravet på återbetalning blir gällande.

Tidigareläggandet av förfallodag får göras gällande tidigast fyra veckor eller, om konsumenten tidigare har fått anmärkning om dröjsmålet eller något annat avtalsbrott, tidigast två veckor efter det att ett meddelande om kravet på återbetalning lämnats eller sänts till konsumenten. Om konsumenten

inom denna tid betalar det försenade beloppet eller rättar till ett annat avtalsbrott, förfaller tidigareläggandet.

36 §

Uppgörelse

Om kreditgivaren återtar varan, ska uppgörelse företas mellan kreditgivaren och konsumenten.

Vid uppgörelsen ska konsumenten tillgodoräknas varans värde vid återtagandet. Värdet bestäms efter vad säljaren kan antas få ut genom att på lämpligt sätt sälja varan, som vid behov iståndsatts i skälig utsträckning. När värdet bestäms ska det kontantpris beaktas som anges i avtalet samt även tiden som varan har varit i konsumentens besittning och hur varan har vårdats.

Kreditgivaren ska tillgodoräknas

1) den obetalda delen av krediten med avdrag enligt 35 § 1 mom.,

2) ränta på de betalningar som förfallit till betalning,

3) de nödvändiga kostnader och betalningar för återtagande av varan som kreditgivaren måste erlagga för att få varan i sin besittning,

4) kreditgivarens fordran för sådant istånd-sättande eller underhåll av varan som medför att han har retentionsrätt i varan.

Om det vid uppgörelsen konstateras att varans värde är högre än det belopp som ska tillgodoräknas kreditgivaren, har kreditgivaren inte rätt att återfå varan, om kreditgivaren inte betalar mellanskillnaden till konsumenten eller, i sådana fall där en utmätningsman har gjort värderingen, deponerar mellanskillnaden hos denne. Om varans värde är mindre än det belopp som ska räknas kreditgivaren till godo, har kreditgivaren inte rätt att utöver varan kräva mer än denna mellanskillnad.

Betalar konsumenten på en gång det belopp som enligt 3 mom. ska räknas kreditgivaren till godo, får han eller hon behålla varan. Om konsumenten inte använder sig av denna sin rätt och kreditgivaren tar tillbaka varan, har köparen rätt att inom 14 dagar återlösa varan genom att till kreditgivaren betala det belopp som varan värderats till när den återtogs samt den eventuella mellanskillnad som kreditgivaren har rätt att kräva enligt 4 mom.

37 §

Handräckning

För att återta en vara har kreditgivaren rätt att söka handräckning hos en utmätningsman, om avbetalningsavtalet har gjorts upp på det sätt som avses i 17 § 1 mom. och avtalet innehåller följande:

- 1) uppgifter om parterna i kreditavtalet,
- 2) uppgifter om den vara som krediten avser och om leveransen,
- 3) uppgifter om den typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten,
- 4) övriga avtalsvillkor,
- 5) uppgifter om villkoren för utövandet av ångerrätten,
- 6) uppgifter om uppsägning eller annat avslutande av kreditavtalet,
- 7) uppgifter om påföljderna vid avtalsbrott,
- 8) uppgifter om konsumentens lagbestämda rättigheter,
- 9) uppgifter om den behöriga myndigheten vid avbetalningsuppgörelse,
- 10) uppgifter om rättsmedel och tillsynsmyndighet.

Handräckning ska sökas hos utmätningsmannen på den ort där varan finns eller på konsumentens bostadsort eller hemort. Ansökan ska göras skriftligen och de belopp enligt 36 § 3 mom. som kreditgivaren kräver ska framgå på blanketten. Avbetalningsavtalet ska fogas till ansökan.

Handräckning ska lämnas endast om det är uppenbart att kreditgivaren har den rätt att återta varan som anges i 33 och 34 §. Handräckning får inte lämnas om konsumenten gör det sannolikt att han eller hon har rätt att hålla inne betalningen för varan på grund av säljarens avtalsbrott.

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avbetalningsavtalet utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 §

Vissa andra bestämmelser om avbetalningsköp

På uppgörelse, lämnande av handräckning och utmätning av vara på grund av annan

fordran än fordran på grund av avbetalningsköp tillämpas dessutom bestämmelserna i 9 § 3 mom. och 11—19 § i lagen om avbetalningsköp (91/1966).

Ansvarsbestämmelser

39 §

Solidariskt ansvar för kreditgivaren och säljaren eller tjänsteleverantören

En konsument som på grund av avtalsbrott har rätt att hålla inne betalningen eller att få återbetalning på priset, skadestånd eller annan penningprestation av säljaren eller tjänsteleverantören har denna rätt också gentemot sådan kreditgivare som har finansierat köpet eller tjänsten. Kreditgivaren är dock inte skyldig att betala konsumenten mer än vad kreditgivaren har fått av konsumenten i form av betalning.

Om säljaren återtar en vara eller om köpet återgår på annat sätt enligt avtal mellan säljaren och konsumenten, får konsumenten åberopa en uppgörelse till följd av återtagning av varan eller hävning av köpet också gentemot den kreditgivare som finansierat köpet. Konsumenten har dock inte denna rätt om

1) kreditgivaren i tid och på ett tydligt sätt har meddelat konsumenten att säljaren inte har någon rätt att återta varan eller någon annan rätt att disponera över avtalet och, om föremålet för köpet är en vara som enligt lag ska registreras, kreditgivaren är antecknad som ägare i registret, eller

2) kreditgivaren på annat sätt kan visa att konsumenten kände till säljarens begränsade rättigheter.

40 §

Konsumentens ansvar för obehörig användning av kreditkort eller annan identifikator som möjliggör användning av fortlöpande kredit

En konsument som har ingått ett avtal om fortlöpande kredit med en kreditgivare svarar för obehörig användning av kreditkort eller annan identifikator som berättigar till att använda krediten endast om

1) konsumenten själv eller någon annan innehavare av identifikatorn har överlåtit identifikatorn till någon obehörig,

2) vårdslöshet hos konsumenten eller någon annan innehavare av identifikatorn har lett till att identifikatorn försvunnit, har kommit i någon obehörig persons besittning eller har använts på ett obehörigt sätt, eller

3) konsumenten eller någon annan innehavare av identifikatorn har försummat att utan onödigt dröjsmål efter upptäckten anmäla hos kreditgivaren att identifikatorn har försvunnit, kommit i någon obehörig persons besittning eller har använts på ett obehörigt sätt.

I de fall som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten svarar konsumenten för obehörig användning av identifikatorn till ett belopp om högst 150 euro. Denna begränsning tillämpas dock inte om han eller hon har förfarit med uppsåt eller grov oaktksamhet.

Konsumenten svarar däremot inte för obehörig användning av identifikatorn

1) till den del som identifikatorn har använts efter det att kreditgivaren har underrättats om att identifikatorn har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen, eller

2) om kreditgivaren har försummat att se till att innehavaren av identifikatorn har möjlighet att uppfylla sin anmälningsplikt enligt 1 mom. 3 punkten, eller

3) om säljaren eller tjänsteleverantören eller någon som i egenskap av representant för en sådan har tagit emot identifikatorn inte på behörigt sätt har försäkrat sig om innehavarens rätt att använda sig av denna.

Trots bestämmelserna i 3 mom. är konsumenten ansvarig för obehörig användning av en identifikator om han eller hon uppsåtligen gjort en oriktig anmälan eller handlat bedrägligt på annat sätt.

Bestämmelser om olika typer av krediter

41 §

Förhandsinformation

För konsumentkrediter som är knutna till brukskonton och som enligt avtalsvillkoren har en kredittid på högst tre månader eller där

kreditbeloppet ska återbetalas efter anfordran, ska kreditgivaren och kreditförmedlaren dessutom, utöver vad som på något annat ställe i lag bestäms om att lämna information, innan ett kreditavtal ingås ge konsumenten information om följande:

1) kreditgivaren,

2) den typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten,

3) påföljderna vid avtalsbrott,

4) konsumentens lagbestämda rättigheter.

Bestämmelserna i 1 mom. om den information som ska lämnas innan avtal ingås tillämpas också om kreditgivaren till följd av konsumentens betalningssvårigheter ingår ett sådant avtal om betalningsarrangemang med konsumenten som i fråga om villkoren inte är oförmånligare för konsumenten än det ursprungliga kreditavtalet.

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet.

42 §

När förhandsinformation lämnas per telefon

Om en konsument per telefon ansöker om att omedelbart få tillgång till en kredit som avses i 41 § 1 mom., ska konsumenten få den information som föreskrivs i 6 a kap. 10 § 1 mom. och 2 mom. 1 och 3—6 punkten och information om typen av kredit och om återbetalningen. Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas också om konsumenten per telefon ansöker om att få ingå ett sådant avtal om betalningsarrangemang som avses i 41 § 2 mom.

43 §

När förhandsinformation lämnas i varaktig form

Förhandsinformation enligt 41 § ska lämnas till konsumenten i god tid innan avtalet ingås, på blanketten "Europeisk konsumentkreditinformation" som gäller olika typer av

kredit eller i någon annan varaktig form enligt kreditgivarens eller kreditförmedlarens val. Närmare bestämmelser om blanketten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om ett avtal på konsumentens begäran ingås per telefon eller genom ett annat medel för distanskommunikation som inte gör det möjligt att lämna förhandsinformationen i varaktig form innan avtalet ingås, ska kreditgivaren lämna uppgifterna enligt 45 § utan dröjsmål och i varaktig form.

Konsumenten ska dessutom på begäran och utan avgift få ett utkast till kreditavtal.

44 §

Undantag som gäller dem som har kreditförmedling som bisyssla

Bestämmelserna i 41—43 § om en kreditförmedlares skyldighet att ge konsumenten information gäller dock inte en sådan säljare eller tjänsteleverantör som arbetar som kreditförmedlare vid sidan av sin huvudsyssla.

45 §

Kreditavtal som är knutna till brukskonton

Kreditavtal som är knutna till brukskonton och som enligt avtalsvillkoren har en kredittid på högst tre månader eller där kreditbeloppet ska återbetalas efter anfordran, ska upprättas skriftligt och konsumenten ska få ett exemplar av avtalet. Ett avtal får också ingås på elektronisk väg på ett sådant sätt att konsumenten kan bevara och återge avtalet i oförändrad form.

I avtalet ska lämnas uppgifter om

- 1) kreditavtalets parter,
- 2) den typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten,
- 3) ångerrätten.

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avtalet utfärdas genom förordning av statsrådet. Ränta och avgifter som grundar sig på kreditförhållandet får inte tas ut hos konsumenten, om det inte har överenskommit i det avtal som anges i 1 mom.

46 §

Informationsskyldighet under löptiden för kreditavtal som är knutna till brukskonton

En kreditgivare ska regelbundet och i ett kontoutdrag som lämnats i varaktig form ge konsumenten följande uppgifter om konsumentens kredit som är knuten till ett brukskonto:

- 1) tidsperioden som kontoutdraget avser,
- 2) kontotransaktioner med datum,
- 3) föregående kontoutdrags slutsaldo och datum,
- 4) det nya saldot,
- 5) betalningar som konsumenten gjort till kreditgivaren och datum för dem,
- 6) ränta och eventuella andra avgifter som tagits ut,
- 7) minsta belopp som konsumenten måste betala som amortering av skulden.

Konsumenten ska i varaktig form informeras om ändringar i räntan och andra avgifter innan ändringarna träder i kraft. Om ränteändringen är en följd av att referensräntan ändrats, får det i kreditavtalsvillkoren avtalas att informationen lämnas till konsumenten på det kontoutdrag som anges i 1 mom., under förutsättning att uppgifterna om den nya referensräntan offentliggörs på behörigt sätt och dessutom är tillgängliga hos kreditgivaren.

47 §

Informationsskyldighet som gäller avtal om brukskonto

Om något kreditavtal inte har knutits till ett brukskonto men det är möjligt för den som tillhandahåller kontot att enligt prövning bevilja konsumenten kredit i vissa fall genom att tillåta att saldot överskrids, ska räntan för överskridningen anges i avtalet om brukskontot liksom också hur grunderna för räntan bestäms och övriga villkor som gäller räntan samt andra avgifter för en överskridning och villkoren för ändring av dessa avgifter. Uppgifterna ska dessutom lämnas till konsumenten regelbundet och i varaktig form.

Om konsumenten har överskridit saldot på sitt brukskonto avsevärt och detta har fortgått i mer än en månad, ska kreditgivaren

utan dröjsmål och i varaktig form underrätta konsumenten om följande:

- 1) att kontots saldo har överskridits,
 - 2) storlek av det belopp som överskrider saldot,
 - 3) den ränta som tas ut,
 - 4) övriga avgifter till följd av avtalsbrottet.
- Bestämmelserna i 1 och 2 mom. om överskridning av brukskontots saldo gäller också överskridning av kreditgränsen i ett kreditavtal som är knutet till ett brukskonto.

Vissa skyldigheter för kreditförmedlare

48 §

Information om behörighet

En kreditförmedlare ska i sin marknadsföring lämna uppgift om sin behörighet att förmedla konsumentkrediter, och särskilt ange om huruvida uppgiften sköts som ombud för en eller flera angivna kreditgivare eller som oberoende kreditförmedlare.

49 §

Avgifter som tas ut av konsumenten

Innan ett avtal om kreditförmedling ingås ska konsumenten underrättas i varaktig form om den avgift som tas ut för tjänsten.

Kreditförmedlaren har rätt till avgift av konsumenten endast om konsumenten har underrättats om avgiften enligt 1 mom. och överenskommelse om avgiften har träffats skriftligen eller elektroniskt med konsumenten på ett sådant sätt att konsumenten kan bevara och återge avtalet oförändrat.

Kreditförmedlaren ska informera kreditgivaren om avgiftens storlek för att den effektiva räntan ska kunna räknas ut.

Tillsyn

50 §

Påföljder

Kreditgivare och kreditförmedlare som bryter mot bestämmelserna i detta kapitel får,

om det med hänsyn till konsumentskyddet är nödvändigt, förbjudas att fortsätta eller upprepa sådant förfarande eller därmed jämförbart förfarande. Bestämmelser om utfärdande av förbud och förenande av förbud med vite ingår i 2 och 3 kap.

51 §

Tillsynsmyndigheter

Tillsynen över att bestämmelserna i kapitlet följs utövas av konsumentombudsmannen, Konsumentverket och underlydande regionförvaltningsverk såsom distriktsförvaltningsmyndigheter och även av Finansinspektionen när kreditgivaren ska kontrolleras av Finansinspektionen.

Tillsynsmyndigheterna ska samarbeta på lämpligt sätt. Vid tillsynen över att 15 § iaktas ger Kommunikationsverket på begäran tillsynsmyndigheten ett utlåtande om huruvida den metod för elektronisk identitetskontroll som kreditgivaren använder uppfyller kraven i 8 § i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer.

Kreditgivaren och kreditförmedlaren är skyldiga att till tillsynsmyndigheterna överlämna de handlingar som gäller konsumentkrediter och som behövs för övervakningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På avtal som ingåtts innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

På avtal som ingåtts innan denna lag träder i kraft tillämpas dock 13 § 1 mom. och 2 mom. 4 punkten, 14 § 2 mom. och 25 §.

På avtal om engångskrediter som ingåtts innan denna lag träder i kraft tillämpas dessutom 23 §.

På avtal om fortlöpande krediter som ingåtts innan denna lag träder i kraft tillämpas dessutom 24 §, 30—32 § och 46 § samt 47 § 1 mom. till den del momentet gäller regelbundna underrättelser till konsumenten i varaktig form, 2 mom. samt 3 mom. till den del momentet gäller regelbundna underrättelser

till konsumenten i varaktig form och under- dits.
rättelser om att kreditgränsen har överskri-

2.

Lag

om registrering av vissa kreditgivare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Lagen gäller näringsidkare som ger konsumentkrediter som omfattas av tillämpningsområdet för 7 kap. i konsumentskyddslagen (38/1978).

Lagen gäller inte

1) näringsidkare som Finansinspektionen utövar tillsyn över med stöd av 4 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),

2) näringsidkare som beviljar konsumentkrediter endast för finansiering av köp av konsumtionsnyttigheter som de själva säljer,

3) staten, kommunerna eller andra offentliga samfund,

4) näringsidkare som har etablerat sig i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som tillfälligt erbjuder konsumentkrediter i Finland.

2 §

Rätten att bevilja konsumentkrediter

Andra näringsidkare än de som avses i 1 § 2 mom. får bevilja konsumentkrediter endast

om de är registrerade som kreditgivare enligt denna lag.

3 §

Register över kreditgivare och registeranmälan

Regionförvaltningsverket i Södra Finland för ett register över kreditgivare (*kreditgivarregister*).

Den som har för avsikt att tillhandahålla konsumentkrediter ska för anteckning i registret göra en anmälan till regionförvaltningsverket. I registeranmälan ska ingå

1) de uppgifter som avses i 7 § 1 mom. 1 och 2 punkten,

2) en utredning över de personer som avses i 5 § 2 mom. och vilkas tillförlitlighet ska bedömas, om anmälaren är en juridisk person,

3) en utredning över anmälarens utbildning och arbetserfarenhet eller, om anmälaren är en juridisk person, en utredning över den utbildning och arbetserfarenhet som de personer har som avses i 6 §.

Anmälaren ska på begäran av regionförvaltningsverket lämna också andra uppgifter

som behövs för att bedöma huruvida förutsättningarna för registrering uppfylls.

4 §

Förutsättningar för registrering

Regionförvaltningsverket ska registrera den som gör en registeranmälan som kreditgivare, om anmälaren

- 1) har rätt att utöva näring i Finland,
- 2) inte har försatts i konkurs och, om anmälaren är en fysisk person är myndig med handlingsbehörighet som inte har begränsats,
- 3) är tillförlitlig,
- 4) har sådan kännedom om kreditverksamhet som är nödvändig med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Regionförvaltningsverket får vägra registrering, om det med beaktande av omständigheterna är uppenbart att den som gjort anmälan har för avsikt att tillhandahålla konsumentkrediter som ombud för någon annan.

5 §

Tillförlitlighet

Den som gör anmälan anses inte tillförlitlig i den mening som avses i 4 § 1 mom. 3 punkten om han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff under de fem senaste åren före en bedömning eller till bötesstraff under de tre senaste åren före bedömningen för ett brott som kan anses visa att personen i fråga är uppenbart olämplig för att tillhandahålla konsumentkrediter eller för att äga en sammanslutning eller stiftelse som tillhandahåller konsumentkrediter eller att vara styrelsemedlem eller suppleant, verkställande direktör eller ställföreträdande verkställande direktör eller på annat sätt medlem av högsta ledningen i en sådan sammanslutning eller stiftelse, eller om han eller hon annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig uppenbart olämplig för en sådan uppgift.

Om den som gör anmälan är en juridisk person gäller tillförlitlighetskravet verkställande direktören och hans eller hennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, förvaltningsrådet och jämförbara

organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen och den som direkt eller indirekt innehar minst en tiondedel av aktierna i ett aktiebolag eller den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt i en annan sammanslutning.

6 §

Kännedom om kreditverksamhet

Om den som gör anmälan är en juridisk person gäller kravet i 4 § 1 mom. 4 punkten om kännedom om kreditverksamhet den högsta ledningen. Om den som gör anmälan också bedriver annan affärsverksamhet än tillhandahållande av konsumentkrediter gäller kravet de personer som faktiskt svarar för kreditverksamheten.

7 §

Uppgifter som ska föras in i registret över kreditgivare och anmälan om ändringar

I kreditgivarregistret antecknas

1) en enskild näringsidkares fullständiga namn och personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsetid samt firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress till samtliga verksamhetsställen med kreditverksamhet,

2) en juridisk persons firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress till samtliga verksamhetsställen med kreditverksamhet,

3) fullständigt namn och personbeteckning eller, om sådana saknas, födelsetid för de personer vilkas tillförlitlighet kontrollerats i samband med handläggningen av registeranmälan,

4) fullständigt namn och personbeteckning eller, om sådana saknas, födelsetid för de personer vilkas kännedom om kreditverksamhet kontrollerats i samband med handläggningen av registeranmälan,

5) registerbeteckning och datum för registreringen,

6) varningar samt sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite och som har meddelats kreditgivaren med stöd av 11 § 2 mom.,

7) skälet till strykning ur registret samt tidpunkten då detta har skett.

I registret antecknas också uppgifter om dem som har meddelats ett förbud enligt 11 § 1 mom. att tillhandahålla konsumtionskrediter utan registrering. Dessa uppgifter och uppgifter om sanktionerna enligt 1 mom. 6 punkten ska strykas ur registret fem år efter utgången av det år då förbudet eller annan sanktion påfördes.

Kreditgivaren ska utan dröjsmål anmäla ändringar i de införda uppgifterna till regionförvaltningsverket. När verksamheten upphör ska kreditgivaren anmäla även detta till regionförvaltningsverket.

8 §

Utlämnande av uppgifter

Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får personuppgifter lämnas ut ur registret i form av utskrifter, göras allmänt tillgängliga i ett datanät eller lämnas ut på annat sätt i elektronisk form. Personbeteckningar får dock lämnas ut med stöd av denna lag endast om uppgiften lämnas i form av utskrift eller i teknisk lagringsform och mottagaren har rätt enligt 13 § i personuppgiftslagen (523/1999) eller med stöd av någon annan lag att hantera personbeteckningen.

9 §

Ledningens skyldigheter

Kreditgivaren eller, om kreditgivaren är en juridisk person, den högsta ledningen, ska se till att god kreditgivningssed iakttas i verksamheten och att verksamheten också i övrigt bedrivs i enlighet med lag. Dessutom ska de se till att de personer som deltar i verksamheten har tillräcklig yrkeskompetens för uppgiften.

10 §

Tillsyn och tillsynsmyndighetens rätt att få uppgifter

Regionförvaltningsverket i Södra Finland övervakar att denna lag följs.

Trots sekretessbestämmelserna ska en kreditgivare på begäran ge regionförvaltningsverket de handlingar och uppgifter som behövs för övervakningen.

Regionförvaltningsverket har rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få de uppgifter som är nödvändiga för att utreda tillförlitligheten i fråga om en person som avses i 4 § 1 mom. 3 punkten och 5 § 2 mom. Bestämmelser om rätten att få uppgifter ur straffregistret finns i straffregisterlagen (770/1993).

11 §

Tvångsmedel

Regionförvaltningsverket ska förbjuda tillhandahållande av konsumentkrediter som sker utan registrering i strid med denna lag. Om det finns särskilda skäl till detta, får förbudet också meddelas så att det gäller en anställd hos en kreditgivare eller någon annan som agerar för en sådan rörelses räkning.

Om en kreditgivare försummar en skyldighet som följer av 7 § 3 mom. eller 10 § 2 mom., får regionförvaltningsverket uppmana kreditgivaren att fullgöra sin skyldighet inom utsatt tid. Om kreditgivaren försummar en skyldighet som anges i 9 §, får regionförvaltningsverket ge kreditgivaren en varning. Om försummelseerna är allvarliga eller om de upprepas trots uppmaning eller varning, får regionförvaltningsverket förbjuda kreditgivarens verksamhet helt eller delvis för viss tid, dock för högst sex månader.

Regionförvaltningsverket får förena ett förbud eller en uppmaning som avses i denna paragraf med vite. Ett förbud som avses i 1 mom. ska förenas med vite, om inte detta av något särskilt skäl är onödigt. Bestämmelser om vite finns i övrigt i viteslagen (1113/1990).

12 §

Avregistrering

Regionförvaltningsverket ska avregistrera en kreditgivare om

1) kreditgivaren har upphört med sin verksamhet,

2) förutsättningarna för registrering enligt i 4 § 1 mom. 1—3 punkten inte längre uppfylls,

3) kreditgivaren tillhandahåller konsumentkrediter som ombud för någon annan,

4) förutsättningarna för registrering i 4 § 1 mom. 4 punkten inte längre uppfylls, och kreditgivaren inte inom den tidsfrist som regionförvaltningsverket har angett i sin uppmaning har anmält nya personer som uppfyller kraven på kännedom om kreditverksamhet, eller om

5) det i kreditgivarens eller dess högsta lednings verksamhet förekommer allvarliga eller upprepade försummelser och kreditgivaren redan tidigare har meddelats ett verksamhetsförbud för viss tid.

I samband med avregistreringen får regionförvaltningsverket utfärda bestämmelser om hur verksamheten ska avslutas.

13 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen utan registrering tillhandahåller konsumentkrediter ska, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *kreditgivarbrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som bryter mot ett förbud som har meddelats med stöd av 11 § och förenats med

vite får inte dömas till straff för samma gärning.

14 §

Sökande av ändring i beslut av regionförvaltningsverket

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut av regionförvaltningsverket finns i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett i denna lag avsett beslut om avregistrering och om verksamhetsförbud för viss tid ska iaktas även om ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

15 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

En registeranmälan får tas upp till behandling innan denna lag träder i kraft och den som har gjort anmälan får införas i kreditgi-varregistret när denna lag träder i kraft.

16 §

Övergångsbestämmelser

Den som när denna lag träder i kraft utövar verksamhet som enligt denna lag förutsätter registrering får fortsätta med sin verksamhet till dess beslut om införande i registret har fattats, om den registeranmälan som avses i 3 § 2 mom. görs inom sex månader från ikraftträdandet.

3.

Lag**om ändring av lagen om pantlåneinrättningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 18 december 1992 om pantlåneinrättningar (1353/1992) 14 a, 18 och 19 §, sådana de lyder i lag 769/1997, samt
fögas till lagen nya 3 a, 14 b och 15 a § som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

3 a §

Avtalsvillkor som avviker från bestämmelserna i denna lag till nackdel för låntagaren är utan verkan.

14 a §

I reklam för lån ska den effektiva räntan anges, om låneräntan, någon annan sifferuppgift som beskriver lånekostnaden eller någon annan information om villkoren i låneavtalet framgår av reklamen. I detta fall ska dessutom följande information framgå av reklamen:

- 1) låneräntan och övriga kostnader för lånet och pantsättningen,
- 2) lånebeloppet,
- 3) låneavtalets löptid,
- 4) lånebeloppet och lånekostnaderna sammanlagt.

Den effektiva räntan och övrig information enligt 1 mom. ska motsvara de lånevillkor som pantlåneinrättningen vanligen erbjuder. Bestämmelser om hur den effektiva räntan ska beräknas och om de antaganden som ska användas för detta utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

14 b §

Pantlåneinrättningen ska handla ansvarsfullt vid kreditgivningen. Det förutsätts särskilt att inrättningen inte marknadsför ett lån så att marknadsföringen tydligt bidrar till att

försämra låntagarens förmåga att noggrant överväga krediten.

15 a §

Pantlåneinrättningen ska ge den som ansöker om lån följande uppgifter innan låneavtalet ingås:

- 1) lånebeloppet,
- 2) låneräntan och övriga kostnader för lånet och pantsättningen,
- 3) dagen när lånet förfaller,
- 4) övriga lånevillkor,
- 5) rätten enligt 19 § att återbetala lånet i förtid och hur en eventuell kompensation bestäms,
- 6) den effektiva räntan.

På begäran av den som ansöker om lån ska pantlåneinrättningen lämna uppgifterna skriftligen eller i annan varaktig form.

18 §

En pantlåneinrättning har rätt att för beviljade lån utöver ränta ta ut ersättningar som motsvarar kostnaderna för långivningen och pantsättningen. Den på pantkvittot antecknade räntan och beloppet av de ersättningar som motsvarar de övriga lånekostnaderna får inte under lånetiden ändras till låntagarens nackdel.

En pantlåneinrättning får inte på förhand ta ut ränta eller någon annan ersättning för lånekostnader.

19 §

Lånetiden ska vara högst ett år.

Innehavaren av pantkvittot har rätt att lösa ut panten innan lånet förfaller genom att be-

tala lånekapitalet samt räntan och andra överenskomna lånekostnader för den tid som hänförs till den kredittid som låntagaren utnyttjat. Varje påbörjad månad efter lånetidens begynnelse räknas som en hel månad.

Ett lån får förnyas. Ett nytt pantkvitto eller ett annat skriftligt avtal om förnyande ska

upprättas mellan pantlåneinrättningen och innehavaren av pantkvittot.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På avtal som ingåtts innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

4.

Lag

om ändring av lagen om avbetalningsköp

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 18 februari 1966 om avbetalningsköp (91/1966) 2 § 3 mom., 3 § 4 mom., 5 § 4 mom., 8 § 2 mom. och 19 a §, sådana de lyder, 2 § 3 mom., 3 § 4 mom., 5 § 4 mom. och 8 § 2 mom. i lag 386/1986 samt 19 a § i lag 893/1972,

ändras 1 a, 4, 9 och 10 §, sådana de lyder, 1 a § i nämnda lag 893/1972 och i lag 86/1993, 4 § delvis ändrad i nämnda lag 386/1986, 9 § i nämnda lagar 386/1986 och 86/1993 samt i lag 687/2003 och 10 § i nämnda lag 386/1986, samt

fogas till lagen nya 1 b och 1 c § som följer:

1 a §

Lagen gäller inte avbetalningsköp där säljaren är en näringsidkare och köparen en konsument.

1 b §

Om priset på gods som marknadsförs med avbetalningsvillkor anges ska samtidigt också anges kontantpriset, avbetalningspriset, antalet betalningsposter samt betalningstidens längd. Om näringsidkaren marknadsför gods med olika villkor, kan uppgifterna lämnas som exempel på de avbetalningsvillkor som näringsidkaren vanligen erbjuder.

Att möjligheten till avbetalning nämns anses inte som sådan marknadsföring av gods på avbetalningsvillkor som avses i 1 mom.

1 c §

Avbetalningsavtalet ska upprättas skriftligt, det ska dateras samt undertecknas av säljaren eller av en företrädare för säljaren samt av köparen. Köparen ska få ett exemplar av avtalet.

Följande information ska lämnas i ett avbetalningsavtal:

- 1) uppgifter om avtalsparterna,
- 2) uppgifter om föremålet för köpet och om leveransen,
- 3) uppgifter om priset och om betalningen och betalningsvillkoren,
- 4) uppgifter om den behöriga myndigheten vid avbetalningsuppgörelse.

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avbetalningsavtalet utfär-

das genom förordning av statsrådet. Säljaren har inte rätt att på grund av avbetalningsköp hos köparen ta ut ränta eller avgifter som det inte har överenskommit om i det avtal som avses i 1 mom., om inget annat följer av bestämmelserna i denna lag om försummelse av köparens betalningsskyldighet.

Om köparna är flera till antalet och åtminstone en av dem är konsument ska bestämmelserna i 7 kap. i konsumentskyddslagen iakttas vid ingåendet av avtalet.

4 §

Om det vid uppgörelsen har konstaterats att godsets värde överstiger det belopp som enligt 3 § ska räknas säljaren till godo, har säljaren inte rätt att återfå godset om säljaren inte betalar överskottet till köparen eller, om värderingen av godset har gjorts av en utmättningsman, deponerar överskottet hos denne.

Är godsets värde mindre än det belopp som ska räknas säljaren till godo har säljaren inte rätt att utöver godset utkräva mer än skillnaden mellan dessa.

9 §

Om avtalet har ingåtts i enlighet med 1 c § 1 och 2 mom. får säljaren för att återfå godset ansöka om handräckning hos utmättningsmannen på den ort där godset finns eller på köparens bostadsort eller hemort.

Ansökan om handräckning ska göras skriftligen. I den ska uppges hur stor del av avbetalningspriset som är obetald samt, om säljaren gör anspråk på ränta, gottgörelse för försäkringspremie eller ersättning som avses i 3 § 2 mom. 5 punkten, hur stort belopp anspråket gäller. Till ansökan ska fogas avtalet i original tillsammans med en styrkt kopia.

I fråga om handräckning av utmättningsmannen gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om meddelande om anhängighet samt förhandsmeddelande och kallelse i 3 kap. 33 och 34 § i utsökningsbalken (705/2007).

10 §

Handräckning får ges endast om det är uppenbart att betalningen har fördröjts på det sätt som anges i 2 § 1 mom. eller om köparen på annat sätt har åsidosatt en förpliktelse vars uppfyllande är av väsentlig betydelse för säljaren.

Handräckning får inte ges om köparen gör troligt att han på grund av avtalsstridig prestation av säljaren har rätt att hålla inne köpeskillingen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På avtal som ingåtts innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

5.

Lag**om ändring av 30 kap. 3 § i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 30 kap. 3 §, sådan den lyder i lag 515/1999, som följer:

30 kap.

Om näringsbrott

3 §

Konsumentkreditbrott

ran som grundar sig på konsumentkredit, i strid med förbudet i 7 kap. 18 § i konsument-skyddslagen (38/1978), tar emot en växelförbindelse eller annan förbindelse eller för in-drivning av en konsumentfordran använder tratta, ska för *konsumentkreditbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som i näringsverksamhet av en kon-sument eller av någon som lever i gemen-samt hushåll med konsumenten för en ford-

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag**om ändring av 29 § i kreditupplysningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kreditupplysningslagen av den 11 maj 2007 (527/2007) 29 § som följer:

29 §

Information till registrerade

En fysisk person om vilken en första an-teckning görs i ett kreditupplysningsregister ska informeras om detta och om registrerades rätt att yrka rättelse samt om vilken betydelse betalningen av en fordran har för anteckning-

arna i kreditupplysningsregistret. Sådan in-formation behöver dock inte ges när det är fråga om registrering av uppgifter om före-tagskopplingar.

Den som förvärvar personkreditupplys-ningar om en registrerad för att använda dem vid beviljande av kredit eller i sådant syfte som anges i 19 § 2 mom. 4—6 punkten, ska se till att den registrerade på förhand kan få

information om att personkreditupplysningarna används och om det register som anlitas. Om ansökan om kredit förkastas utifrån personkreditupplysningar som erhållits ur registret, ska den som inbegärt uppgifterna dessutom genast efter beslutet underrätta den registrerade om användningen av kreditupplysningarna samt om det register som uppgif-

terna har hämtats ur. Information behöver inte ges när det är fråga om att förvärva uppgifter om företagskopplingar eller om ett företags ansvarspersoner i syfte att bedöma ett företags förmåga att sköta sina åtaganden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 10 kap. 2 § i handelsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 10 kap. 2 § i handelsbalken, sådan paragrafen lyder i lag 687/1988 och 127/2004, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

10 kap.

se beaktas.

Om pant

2 §

När pant säljs ska också pantägarrens intres-

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag**om ändring av 1 och 2 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 21 december 2000 om gränsöverskridande förbudsförfarande (1189/2000) 1 § och 2 § 2 mom., sådana de lyder, 1 § delvis ändrad i lagarna 31/2005 och 1167/2009 samt 2 § 2 mom. i lag 789/2009, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om

1) utländska myndigheters och organisationers rätt att i Finland anhängiggöra ett sådant förbudsföreläggande som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen, nedan *direktivet om förbudsföreläggande*, om verksamhet som har sitt ursprung i Finland strider mot nedan i 2 mom. nämnda direktiv eller artiklar i direktiven sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig på verksamheten,

2) finländska myndigheters och föreningars rätt att anhängiggöra förbudsföreläggande i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *EES-stat*, om verksamhet som har sitt ursprung i staten i fråga strider mot nedan i 2 mom. nämnda direktiv eller artiklar i direktiven sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig på verksamheten.

Direktiv och artiklar i direktiven som avses i 1 mom. är

1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot

konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder),

2) rådets direktiv 85/577/EEG för att skydda konsumenten i de fall då avtal ingås utanför fasta affärslokaler,

3) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG,

4) artiklarna 19—26 i rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, sådana de lyder i direktiv 2007/65/EG,

5) rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang,

6) artiklarna 86—100 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel,

7) rådets direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal,

8) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/47/EG om skydd för köparna vad avser vissa aspekter i avtal om nyttjanderätten till fast egendom på tidsdelningsbasis,

9) Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG om konsumentskydd vid distansavtal,

10) Europaparlamentets och rådets direktiv 99/44/EG om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier,

11) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel"),

12) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG,

13) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

2 §

Utländska myndigheters och organisationers rätt att anhängiggöra ärenden i Finland

—————
Ett yrkande som avses i 1 mom. handläggs av marknadsdomstolen. Yrkanden som gäller förbjudande av verksamhet som strider mot artikel 21 i det direktiv som nämns i 1 § 2 mom. 4 punkten eller det direktiv som nämns i momentets 6 punkt handläggs dock av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet så som föreskrivs i läkemedelslagen (395/1987) och förbjudande av verksamhet som strider mot artikel 7 i det direktiv som nämns i momentets 5 punkt av Konsumentverket så som föreskrivs i lagen om paketreserörelser (939/2008).
—————

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
—————

Helsingfors den 30 mars 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

3.

Lag**om ändring av lagen om pantlåneinrättningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 18 december 1992 om pantlåneinrättningar (1353/1992) 14 a, 18 och 19 §, sådana de lyder i lag 769/1997, samt
fogas till lagen nya 3 a, 14 b och 15 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

Allmänna stadganden

3 a §

Avtalsvillkor som avviker från bestämmelserna i denna lag till nackdel för låntagaren är utan verkan.

14 a §

En pantlåneinrättning har rätt att för beviljade lån utöver ränta uppbära ersättningar som motsvarar kostnaderna för långivningen och pantsättningen. Den enligt 17 § 1 mom. på pantkvittot antecknade räntan och beloppet av de ersättningar som motsvarar de övriga lånekostnaderna får inte under lånetiden ändras till låntagarens nackdel.

14 a §

I reklam för lån ska den effektiva räntan anges, om låneräntan, någon annan sifferuppgift som beskriver lånekostnaden eller någon annan information om villkoren i låneavtalet framgår av reklamen. I detta fall ska dessutom följande information framgå av reklamen:

- 1) låneräntan och övriga kostnader för lånet och pantsättningen,*
- 2) lånebeloppet,*
- 3) låneavtalets löptid,*
- 4) lånebeloppet och lånekostnaderna sammanlagt.*

Den effektiva räntan och övrig information enligt 1 mom. ska motsvara de lånevillkor

som pantlåneinrättningen vanligen erbjuder. Bestämmelser om hur den effektiva räntan ska beräknas och om de antaganden som ska användas för detta utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

14 b §

Pantlåneinrättningen ska handla ansvarsfullt vid kreditgivningen. Det förutsätts särskilt att inrättningen inte marknadsför ett lån så att marknadsföringen tydligt bidrar till att försämra låntagarens förmåga att noggrant överväga krediten.

15 a §

Pantlåneinrättningen ska ge den som ansöker om lån följande uppgifter innan låneavtalet ingås:

- 1) lånebeloppet,*
- 2) låneräntan och övriga kostnader för lånet och pantsättningen,*
- 3) dagen när lånet förfaller,*
- 4) övriga lånevillkor,*
- 5) rätten enligt 19 § att återbetala lånet i förtid och hur en eventuell kompensation bestäms,*
- 6) den effektiva räntan.*

På begäran av den som ansöker om lån ska pantlåneinrättningen lämna uppgifterna skriftligen eller i annan varaktig form.

18 §

En pantlåneinrättning får inte på förhand uppbära ränta eller någon annan ersättning för lånekostnader.

19 §

Lånetiden skall vara högst ett år.
Innehavaren av pantkvittot har rätt att lösa ut panten innan lånet förfaller genom att beta-

18 §

En pantlåneinrättning har rätt att för beviljade lån utöver ränta ta ut ersättningar som motsvarar kostnaderna för långivningen och pantsättningen. Den på pantkvittot antecknade räntan och beloppet av de ersättningar som motsvarar de övriga lånekostnaderna får inte under lånetiden ändras till låntagarens nackdel.

En pantlåneinrättning får inte på förhand ta ut ränta eller någon annan ersättning för lånekostnader.

19 §

Lånetiden ska vara högst ett år.
Innehavaren av pantkvittot har rätt att lösa ut panten innan lånet förfaller genom att be-

la lånekapitalet, räntan och andra överenskomna lånekostnader. Därvid får räntan och de andra lånekostnaderna utan hinder av 7 kap. 12 § 2 mom. konsumentskyddslagen (38/1978) räknas så att varje påbörjad månad efter lånetidens begynnelse dag räknas som en hel månad.

Ett lån kan förnyas. Ett nytt pantkvitto eller ett annat skriftligt avtal skall upprättas mellan pantlåneinrättningen och innehavaren av pantkvittot.

tala lånekapitalet *samt* räntan och andra överenskomna lånekostnader *för den tid som hänför sig till den kredittid som låntagaren utnyttjat*. Varje påbörjad månad efter lånetidens begynnelse dag räknas som en hel månad.

Ett lån får förnyas. Ett nytt pantkvitto eller ett annat skriftligt avtal *om förnyande* ska upprättas mellan pantlåneinrättningen och innehavaren av pantkvittot.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På avtal som ingåtts innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

4.

Lag**om ändring av lagen om avbetalningsköp**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 18 februari 1966 om avbetalningsköp (91/1966) 2 § 3 mom., 3 § 4 mom., 5 § 4 mom., 8 § 2 mom. och 19 a §, sådana de lyder, 2 § 3 mom., 3 § 4 mom., 5 § 4 mom. och 8 § 2 mom. i lag 386/1986 samt 19 a § i lag 893/1972,

ändras 1 a, 4, 9 och 10 §, sådana de lyder, 1 a § i nämnda lag 893/1972 och i lag 86/1993, 4 § delvis ändrad i nämnda lag 386/1986, 9 § i nämnda lagar 386/1986 och 86/1993 samt i lag 687/2003 och 10 § i nämnda lag 386/1986, samt

fogas till lagen nya 1 b och 1 c § som följer:

Gällande lydelse

1 a §

Angående avbetalningsköp skall på särskild blankett uppgöras daterat skriftligt avtal, vilket skall undertecknas av säljaren eller av en företrädare för honom samt av köparen. Avtalet skall uppgöras i två exemplar, ett för köparen och ett för säljaren. I avtalet skall jämte övriga köpevillkor även angivas godsets kontantpris.

Vid avbetalningsköp äger säljaren, såvida annat ej följer av denna lags stadganden om försummelse av köparens betalningsskyldighet, icke rätt att av köparen kräva särskild betalning av ränta, gottgörelse eller ersättning, såframt dennas markbelopp och grund icke är angivna i det ovan i 1 mom. avsedda avtalet.

Vid avbetalningsköp mellan näringsidkare och konsument skall dessutom iakttas 7 kap. 10 och 11 § konsumentskyddslagen.

Föreslagen lydelse

1 a §

Lagen gäller inte avbetalningsköp där säljaren är en näringsidkare och köparen en konsument.

1 b §

Om priset på gods som marknadsförs med avbetalningsvillkor anges ska samtidigt också anges kontantpriset, avbetalningspriset, antalet betalningsposter samt betalningstidens längd. Om näringsidkaren marknadsför gods med olika villkor, kan uppgifterna lämnas som exempel på de avbetalningsvillkor som näringsidkaren vanligen erbjuder.

Att möjligheten till avbetalning nämns an-

ses inte som sådan marknadsföring av gods på avbetalningsvillkor som avses i 1 mom.

1 c §

Avbetalningsavtalet ska upprättas skriftligt, det ska dateras samt undertecknas av säljaren eller av en företrädare för säljaren samt av köparen. Köparen ska få ett exemplar av avtalet.

Följande information ska lämnas i ett avbetalningsavtal:

- 1) uppgifter om avtalsparterna,*
- 2) uppgifter om föremålet för köpet och om leveransen,*
- 3) uppgifter om priset och om betalningen och betalningsvillkoren,*
- 4) uppgifter om den behöriga myndigheten vid avbetalningsuppgörelse.*

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avbetalningsavtalet utfärdas genom förordning av statsrådet. Säljaren har inte rätt att på grund av avbetalningsköp hos köparen ta ut ränta eller avgifter som det inte har överenskommit om i det avtal som avses i 1 mom., om inget annat följer av bestämmelserna i denna lag om försummelse av köparens betalningsskyldighet.

Om köparna är flera till antalet och åtminstone en av dem är konsument ska bestämmelserna i 7 kap. i konsumentskyddslagen iakttas vid ingåendet av avtalet.

2 §

Vid avbetalningsköp mellan näringsidkare och konsument skall iakttas vad som stadgas i 7 kap. 16 § 1 och 2 mom. konsumentskyddslagen.

(upphävs)

3 §

Vid avbetalningsköp mellan näringsidkare och konsument skall iakttas vad som stadgas i 7 kap. 17 § konsumentskyddslagen.

(upphävs)

4 §

Har det vid uppgörelsen konstaterats att godsets värde överstiger det belopp som en-

4 §

Om det vid uppgörelsen har konstaterats att godsets värde överstiger det belopp som en-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ligt 3 § eller, vid avbetalningsköp mellan näringsidkare och konsument, enligt 7 kap. 17 § konsumentskyddslagen skall räknas säljaren till godo, har säljaren inte rätt att återfå godset, såvida han inte betalar överskottet till köparen eller, om värderingen av godset gjorts av utmätningsman, hos denne deponerar överskottet.

Är godsets värde mindre än det belopp, som skall räknas säljaren till godo, äger säljaren icke utöver godset utkräva mer än skillnaden mellan dessa.

ligt 3 § ska räknas säljaren till godo, har säljaren inte rätt att återfå godset om säljaren inte betalar överskottet till köparen eller, om värderingen av godset har gjorts av en utmätningsman, deponerar överskottet hos denne.

Är godsets värde mindre än det belopp som ska räknas säljaren till godo har säljaren inte rätt att utöver godset utkräva mer än skillnaden mellan dessa.

5 §

Vid avbetalningsköp mellan näringsidkare och konsument skall i stället för stadgandena i 1 och 3 mom. iakttas vad som stadgas i 7 kap. 12 och 17 §§ konsumentskyddslagen.

(upphävs)

8 §

Vid avbetalningsköp mellan näringsidkare och konsument skall iakttas vad som stadgas i 7 kap. 16 § 3 mom. konsumentskyddslagen.

(upphävs)

9 §

Har avtal ingåtts i enlighet med 1 a § 1 mom. har säljaren rätt att hos utmätningsmannen på den ort där köparen bor eller godset finns ansöka om handräckning för att återfå godset. Om avtalet gäller mellan näringsidkare och konsument, skall det också uppfylla kraven i 7 kap. 10 och 11 §§ konsumentskyddslagen.

Ansökan om handräckning skall göras skriftligen. I den skall uppges hur stor del av avbetalningspriset som är obetald samt, om säljaren gör anspråk på ränta, gottgörelse för försäkringspremie eller ersättning som avses i 3 § 2 mom. 5 punkten, hur stort belopp anspråket gäller. Om det är fråga om avtal mellan näringsidkare och konsument, skall i ansökan dock uppges de belopp enligt 7 kap. 17 § 3 mom. konsumentskyddslagen som säljaren kräver. Till ansökan skall fogas avtalet i original jämte styrkt kopia därav.

I fråga om handräckning av utmätningsmannen gäller i tillämpliga delar vad som i

9 §

Om avtalet har ingåtts i enlighet med 1 c § 1 och 2 mom. får säljaren för att återfå godset ansöka om handräckning hos utmätningsmannen på den ort där godset finns eller på köparens bostadsort eller hemort.

Ansökan om handräckning ska göras skriftligen. I den ska uppges hur stor del av avbetalningspriset som är obetald samt, om säljaren gör anspråk på ränta, gottgörelse för försäkringspremie eller ersättning som avses i 3 § 2 mom. 5 punkten, hur stort belopp anspråket gäller. Till ansökan ska fogas avtalet i original tillsammans med en styrkt kopia.

I fråga om handräckning av utmätningsmannen gäller i tillämpliga delar vad som be-

3 kap. 33 och 34 § utsökningslagen (37/1895) bestäms om meddelande om anhängighet samt förhandsmeddelande och kallelse.

stäms om meddelande om anhängighet samt förhandsmeddelande och kallelse i 3 kap. 33 och 34 § i utsökningsbalken (705/2007).

10 §

Handräckning får ges endast om det är uppenbart att betalningen har fördröjts på det sätt som stadgas i 2 § 1 mom. eller, *då avtalet gäller mellan näringsidkare och konsument, på det sätt som stadgas i 7 kap. 16 § 1 och 2 mom. konsumentskyddslagen, eller om det är uppenbart att köparen på annat sätt har åsidosatt en förpliktelse vars uppfyllande är av väsentlig betydelse för säljaren.*

Handräckning får dock inte ges, om köparen gör troligt att han på grund av avtalsstridig prestation av säljaren har rätt att hålla köpeskillingen inne.

För köparen, hans make och oförsörjda barn eller adoptivbarn nödvändiga gång- och sängkläder må icke återtagas.

10 §

Handräckning får ges endast om det är uppenbart att betalningen har fördröjts på det sätt som *anges* i 2 § 1 mom. eller om köparen på annat sätt har åsidosatt en förpliktelse vars uppfyllande är av väsentlig betydelse för säljaren.

Handräckning får inte ges om köparen gör troligt att han på grund av avtalsstridig prestation av säljaren har rätt att hålla inne köpeskillingen.

19 a §

Handels- och industriministeriet skall genom beslut utfärda närmare bestämmelser om de blanketter som vid avbetalningsköp skall användas av säljaren. Ministeriet skall likaså genom beslut utfärda nödiga bestämmelser om vad säljare skall iakttaga vid prisannonsering då han bjuder ut gods på avbetalningsvillkor. Säljare är, om ministeriet så bestämmer, skyldig att för övervakningen av verkställigheten av denna lag lämna ministeriet eller annan myndighet uppgifter om ingångna avbetalningsköp.

Säljare, vilken icke iakttagit bestämmelserna i beslut, som utfärdats med stöd av 1 mom., eller vilken utan giltigt skäl uraktlåtit att inom utsatt tid tillställa myndighet krävda uppgifter, skall dömas till böter. Har säljare icke följt ministeriets föreskrift om lämnande av uppgifter, kan länsstyrelsen på begäran av ministeriet genom föreläggande av vite tvinga honom att fullgöra sin skyldighet, såframt icke vid domstol straff yrkats för vederbörande med anledning av nämnda försummelse och det i samband därmed yrkats att han ålägges lämna de uppgifter han försummat att giva.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

På avtal som ingåtts innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

5.

Lag**om ändring av 30 kap. 3 § i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 30 kap. 3 §, sådan den lyder i lag 515/1999, som följer:

Gällande lydelse

30 kap.

Om näringsbrott

3 §

Konsumentkreditbrott

Den som i näringsverksamhet av en konsument eller av någon som lever i gemensamt hushåll med honom för en fordran som grundar sig på konsumentkredit, i strid med förbudet i 7 kap. 14 § konsumentskyddslagen, tar emot en växelförbindelse eller annan förbindelse eller för indrivning av en konsumentfordran använder tratta, skall för *konsumentkreditbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Föreslagen lydelse

30 kap.

Om näringsbrott

3 §

Konsumentkreditbrott

Den som i näringsverksamhet av en konsument eller av någon som lever i gemensamt hushåll med *konsumenten* för en fordran som grundar sig på konsumentkredit, i strid med förbudet i 7 kap. 18 § i konsumentskyddslagen (38/1978), tar emot en växelförbindelse eller annan förbindelse eller för indrivning av en konsumentfordran använder tratta, ska för *konsumentkreditbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den
 20 .

6.

Lag**om ändring av 29 § i kreditupplysningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kreditupplysningslagen av den 11 maj 2007 (527/2007) 29 § som följer:

Gällande lydelse

29 §

Information till registrerade

En fysisk person om vilken en första anteckning görs i ett kreditupplysningsregister skall informeras om detta och om registrerades rätt att yrka rättelse samt om vilken betydelse betalningen av en fordran har för anteckningarna i kreditupplysningsregistret. Sådan information behöver dock inte ges när det är fråga om registrering av uppgifter om företagskopplingar.

Den som förvärvar personkreditupplysningar om en registrerad för att använda dem vid beviljande av kredit eller i sådant syfte som anges i 19 § 2 mom. 4—6 punkten, skall informera den registrerade om användningen av personkreditupplysningarna samt om det register som uppgifterna hämtas eller har hämtats ur. Information behöver inte ges när det är fråga om att förvärva uppgifter om företagskopplingar eller om ett företags ansvarspersoner i syfte att bedöma ett företags förmåga att sköta sina åtaganden.

Föreslagen lydelse

29 §

Information till registrerade

En fysisk person om vilken en första anteckning görs i ett kreditupplysningsregister ska informeras om detta och om registrerades rätt att yrka rättelse samt om vilken betydelse betalningen av en fordran har för anteckningarna i kreditupplysningsregistret. Sådan information behöver dock inte ges när det är fråga om registrering av uppgifter om företagskopplingar.

Den som förvärvar personkreditupplysningar om en registrerad för att använda dem vid beviljande av kredit eller i sådant syfte som anges i 19 § 2 mom. 4—6 punkten, ska se till att den registrerade på förhand kan få information om att personkreditupplysningarna används och om det register som anlitas. Om ansökan om kredit förkastas utifrån personkreditupplysningar som erhållits ur registret, ska den som inbegärt uppgifterna dessutom genast efter beslutet underrätta den registrerade om användningen av kreditupplysningarna samt om det register som uppgifterna har hämtats ur. Information behöver inte ges när det är fråga om att förvärva uppgifter om företagskopplingar eller om ett företags ansvarspersoner i syfte att bedöma ett företags förmåga att sköta sina åtaganden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag**om ändring av 10 kap. 2 § i handelsbalken**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 10 kap. 2 § i handelsbalken, sådan paragrafen lyder i lag 687/1988 och 127/2004,
ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

Om pant

2 §

*När pant säljs ska också pantägar-
ens intresse beaktas.*

Denna lag träder i kraft den
20 .

8.

Lag**om ändring av 1 och 2 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 december 2000 om gränsöverskridande förbudsförfarande (1189/2000) 1 § och 2 § 2 mom., sådana de lyder, 1 § delvis ändrad i lagarna 31/2005 och 1167/2009 samt 2 § 2 mom. i lag 789/2009, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om

- 1) utländska myndigheters och organisationers rätt att i Finland anhängiggöra ett sådant förbudsföreläggande som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/27/EG om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen, nedan *direktivet om förbudsföreläggande*, om verksamhet som har sitt ursprung i Finland strider mot nedan i 2 mom. nämnda direktiv sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig på verksamheten,
- 2) finländska myndigheters och föreningars rätt att anhängiggöra förbudsföreläggande i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *EES-stat*, om verksamhet som har sitt ursprung i staten i fråga strider mot nedan i 2 mom. nämnda direktiv sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig på verksamheten.

Direktiv som avses i 1 mom. är

- 1) rådets direktiv 84/450/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om vilseledande reklam,

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om

- 1) utländska myndigheters och organisationers rätt att i Finland anhängiggöra ett sådant förbudsföreläggande som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen, nedan *direktivet om förbudsföreläggande*, om verksamhet som har sitt ursprung i Finland strider mot nedan i 2 mom. nämnda direktiv *eller artiklar i direktiven* sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig på verksamheten,
- 2) finländska myndigheters och föreningars rätt att anhängiggöra förbudsföreläggande i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *EES-stat*, om verksamhet som har sitt ursprung i staten i fråga strider mot nedan i 2 mom. nämnda direktiv *eller artiklar i direktiven* sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig på verksamheten.

Direktiv *och artiklar i direktiven* som avses i 1 mom. är

- 1) *Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning*

2) rådets direktiv 85/577/EEG för att skydda konsumenten i de fall då avtal ingås utanför fasta affärslokaler,

3) rådets direktiv 87/102/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter,

4) rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, artiklarna 10—21,

5) rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang,

6) rådets direktiv 92/28/EEG om marknadsföring av humanläkemedel,

7) rådets direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal,

8) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/47/EG om skydd för köparna vad avser vissa aspekter i avtal om nyttjanderätten till fast egendom på tidsdelningsbasis,

9) Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG om konsumentskydd vid distansavtal,

10) Europaparlamentets och rådets direktiv 99/44/EG om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier,

11) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel"),

12) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG,

13) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

(EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder),

2) rådets direktiv 85/577/EEG för att skydda konsumenten i de fall då avtal ingås utanför fasta affärslokaler,

3) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG,

4) artiklarna 19—26 i rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, sådana de lyder i direktiv 2007/65/EG,

5) rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang,

6) artiklarna 86—100 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel,

7) rådets direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal,

8) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/47/EG om skydd för köparna vad avser vissa aspekter i avtal om nyttjanderätten till fast egendom på tidsdelningsbasis,

9) Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG om konsumentskydd vid distansavtal,

10) Europaparlamentets och rådets direktiv 99/44/EG om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier,

11) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel"),

12) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG,

13) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

*Utländska myndigheters och organisationers
rätt att anhängiggöra ärenden i Finland*

Ett yrkande som avses i 1 mom. handläggs av marknadsdomstolen. Yrkanden som gäller förbjudande av verksamhet som strider mot artikel 14 i det direktiv som nämns i 1 § 2 mom. 4 punkten eller det direktiv som nämns i momentets 6 punkt handläggs dock av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet så som föreskrivs i läkemedelslagen (395/1987) och förbjudande av verksamhet som strider mot artikel 7 i det direktiv som nämns i momentets 5 punkt av Konsumentverket så som föreskrivs i lagen om paketreserörelser (939/2008).

2 §

*Utländska myndigheters och organisationers
rätt att anhängiggöra ärenden i Finland*

Ett yrkande som avses i 1 mom. handläggs av marknadsdomstolen. Yrkanden som gäller förbjudande av verksamhet som strider mot *artikel 21* i det direktiv som nämns i 1 § 2 mom. 4 punkten eller det direktiv som nämns i momentets 6 punkt handläggs dock av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet så som föreskrivs i läkemedelslagen (395/1987) och förbjudande av verksamhet som strider mot artikel 7 i det direktiv som nämns i momentets 5 punkt av Konsumentverket så som föreskrivs i lagen om paketreserörelser (939/2008).

Denna lag träder i kraft den
20 .

Statsrådets förordning

om den information som ska lämnas till en konsument om ett kreditavtal

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från justitieministeriet, föreskrivs med stöd av 7 kap. 9 § 2 mom., 10 §, 17 § 3 mom., 37 § 4 mom., 41 § 3 mom., 42 §, 43 § 1 mom. och 45 § 3 mom. i konsumentskyddslagen av den 20 januari 1978 (38/1978), sådana de lyder i lag xxx/20xx, som följer:

1 §

Information som ska lämnas innan ett kreditavtal ingås

Kreditgivare och kreditförmedlare, med undantag av de säljare eller tjänsteleverantörer som vid sidan av sin huvudsyssla även förmedlar krediter, ska i god tid innan ett kreditavtal ingås ge konsumenten den information som avses i punkterna 1—4 i bilaga 1 till denna förordning. Vid distansförsäljning av krediter ska även den information som avses i bilagans 5 punkt lämnas till konsumenten för att kravet på information i 6 a kap. 6—9 § i konsumentskyddslagen (38/1978) ska uppfyllas. Eventuell övrig information till konsumenten ska lämnas i en särskild handling.

2 §

Förhandsinformation vid telefonförsäljning

Vid telefonförsäljning ska kreditgivare och kreditförmedlare, med undantag av de säljare eller tjänsteleverantörer som vid sidan av sin huvudsyssla även förmedlar krediter, ge konsumenten åtminstone följande information för att informationskravet i 6 a kap. 10 § 2 mom. 2 punkten i konsumentskyddslagen ska uppfyllas:

1) kreditbeloppet eller övre kreditgräns och de villkor som gäller för att konsumenten ska få lyfta krediten,

2) kreditavtalets löptid,

3) nyttigheten och dess kontantpris när det är fråga om en kredit som marknadsförs för finansiering av köp av en bestämd nyttighet,

4) räntan, grunderna för räntesättningen och övriga villkor som gäller räntan,

5) den effektiva räntan samt kreditbeloppet och kostnaderna för krediten sammanlagt framställt med hjälp av ett representativt exempel,

6) avbetalningarnas storlek, antal och periodicitet.

3 §

Information som ska lämnas innan kreditavtal om krediter som är knutna till brukskonton och avtal om betalningsarrangemang ingås

När det är fråga om krediter som är knutna till brukskonton och där kredittiden enligt avtalsvillkoren är högst tre månader eller där krediten ska återbetalas på uppmaning, ska kreditgivarna och kreditförmedlarna, med undantag av de säljare eller tjänsteleverantörer som vid sidan av sin huvudsyssla även förmedlar krediter, i god tid innan ett kreditavtal ingås ge konsumenten den information som avses i punkterna 1—4 i förordningens bilaga 2.

Om det är fråga om avtal om betalningsarrangemang till följd av konsumentens betalningssvårigheter där avtalsvillkoren inte är oförmånligare för konsumenten än det ursprungliga kreditavtalet, ska kreditgivarna och kreditförmedlarna, med undantag av de säljare eller tjänsteleverantörer som vid sidan

av sin huvudsyssla även förmedlar krediter, i god tid innan avtalet om betalningsarrangemang ingås ge konsumenten den information som avses i punkterna 1—5 i förordningens bilaga 2, med undantag av kreditgivarens eventuella rätt enligt punkt 2 att när som helst kräva att hela krediten ska återbetalas.

Vid distansförsäljning av krediter ska även informationen i punkt 6 i bilaga 2 lämnas till konsumenten för att informationskravet i 6 a kap. 6—9 § i konsumentskyddslagen ska uppfyllas.

4 §

Lämnande av förhandsinformation per telefon om vissa typer av kredit

Om en konsument i telefon begär att omedelbart få tillgång till en kredit som är knuten till ett brukskonto och som enligt avtalsvillkoren har en kredittid på högst tre månader eller där krediten ska betalas tillbaka på uppmaning, ska konsumenten få åtminstone följande uppgifter för att kravet i 6 a kap. 10 § 2 mom. 2 punkten i konsumentskyddslagen ska uppfyllas:

- 1) det totala kreditbeloppet,
- 2) räntan, gällande villkor för räntan, referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga räntan, de avgifter som är tillämpliga från det att kreditavtalet ingås och, i förekommande fall, de villkor som gäller för ändring av avgifterna,
- 3) den effektiva räntan med hjälp av representativa exempel som innehåller alla de antaganden utifrån vilka denna räntesats har beräknats,
- 4) en upplysning om att kreditgivaren när som helst kan kräva att hela kreditbeloppet betalas tillbaka.

Bestämmelserna om förhandsinformation i 1 mom. 1—3 punkten tillämpas också om kreditgivaren till följd av konsumentens betalningssvårigheter ingår ett sådant betalningsarrangemang med konsumenten där villkoren inte är oförmånligare för konsumenten än det ursprungliga kreditavtalet. I sådana fall ska konsumenten i god tid innan avtalet om betalningsarrangemang ingås också få information om kreditavtalets löptid.

5 §

Information som ska finnas i ett konsumentkreditavtal

Följande information ska lämnas i ett konsumentkreditavtal:

- 1) parternas namn och besöksadresser och motsvarande uppgifter om en eventuell kreditförmedlare,
- 2) typ av kredit,
- 3) kreditbeloppet eller övre kreditgräns och de villkor som gäller för att konsumenten ska få lyfta krediten,
- 4) kreditavtalets löptid,
- 5) nyttigheten och dess kontantpris när det är fråga om en kredit som marknadsförs för finansiering av köp av en bestämd nytthet,
- 6) räntan, grunderna för räntesättningen och övriga villkor som gäller räntan,
- 7) det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten, den effektiva räntan och alla de antaganden utifrån vilka denna räntesats har beräknats vid tidpunkten för ingåendet av kreditavtalet,
- 8) avbetalningarnas storlek, antal och periodicitet,
- 9) kontoskötselavgift, avgifter för utnyttjande av betalningsmedlet och andra eventuella avgifter till följd av kreditavtalet samt på vilka villkor dessa avgifter får ändras,
- 10) eventuella kostnader som konsumenten måste betala till en notarie vid ingående av kreditavtalet,
- 11) om en förutsättning för att krediten beviljas på marknadsförda villkor är att konsumenten ingår ett avtal om en försäkring eller en kompletterande tjänst, en upplysning om denna förutsättning och eventuella säkerheter som kommer att krävas,
- 12) upplysning om rätten att återbetala krediten i förtid och om kreditgivarens eventuella rätt till ersättning för detta jämte ersättningsgrunderna, samt anvisningar som gäller utnyttjande av den förtida återbetalningsrätten,
- 13) dröjsmålsräntan och reglerna för ändring av den samt eventuella andra avgifter som tas ut vid avtalsbrott,
- 14) varning om påföljderna vid betalningsförsummelse,

15) upplysning om konsumentens rätt att på begäran och utan avgift få en amorteringstabell när som helst under kreditavtalets löptid, om det är fråga om ett kreditavtal som ingåtts för en bestämd tid och där skuldkapitalet ska amorteras i delar,

16) en förteckning över betalningsperioder och betalningsvillkor för räntor och avgifter, om dessa ska betalas utan amortering av skuldkapitalet,

17) upplysning om ångerrätten eller om att ångerrätt inte finns enligt lag,

18) ångerfristen, upplysning om konsumentens skyldighet att återlämna de medel som han eller hon fått med stöd av kreditavtalet och att betala ränta för den tid som de stått till konsumentens förfogande, det räntebelopp som ska betalas per dag och andra villkor och anvisningar som gäller utnyttjande av ångerrätten,

19) upplysning om återgång av kombinerat kreditavtal enligt 6 kap. 24 § och 10 kap. 12 § i konsumentskyddslagen i det fall att konsumenten frånträder ett avtal som ingåtts vid hemförsäljning eller distansförsäljning eller ett köp av tidsandelsbostad,

20) upplysning om konsumentens rätt enligt 7 kap. 39 § i konsumentskyddslagen att kräva gottgörelse även av kreditgivaren på grund av avtalsbrott av säljaren eller den som utfört tjänsten, om det är fråga om en nyttighetsbunden kredit,

21) upplysning om parternas rätt att säga upp eller häva kreditavtalet,

22) eventuella andra avtalsvillkor,

23) upplysning om att konsumenten eventuellt har tillgång till rättsskyddsförfaranden utanför domstol och, om så är fallet, hur konsumenten kan använda dem,

24) kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheterna.

I avtal om bostadskredit gäller i stället för 1 mom. 15 punkten att konsumenten ska informeras om sin rätt att få en amorteringstabell när som helst på begäran, men utan avgift endast en gång om året.

Vid ett kreditavtal där konsumentens betalningar inte omedelbart medför en motsvarande amortering av det totala kreditbeloppet utan används för kapitalbildning under perioder och på villkor som anges i kreditavtalet eller i ett biavtal ska det i avtalsvillkoren

klart och tydligt anges att ett sådant kreditavtal inte utgör någon garanti för att det totala utnyttjade kreditbeloppet enligt kreditavtalet återbetalas, om inte en sådan garanti ställs.

6 §

Information som ska lämnas i ett kreditavtal som är knutet till ett brukskonto

I ett kreditavtal som är knutet till ett brukskonto och där kredittiden enligt avtalsvillkoren är högst tre månader eller där krediten ska återbetalas på uppmaning ska följande anges:

1) parternas namn och besöksadresser och motsvarande uppgifter om en eventuell kreditförmedlare,

2) typ av kredit,

3) kreditgräns och de villkor som gäller för att konsumenten ska få lyfta krediten,

4) kreditavtalets löptid,

5) räntan, grunderna för räntesättningen och övriga villkor som gäller räntan samt andra eventuella avgifter till följd av kreditavtalet samt på vilka villkor dessa avgifter får ändras,

6) den effektiva räntan med hjälp av representativa exempel som innehåller alla de antaganden utifrån vilka denna räntesats har beräknats och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten,

7) kreditgivarens eventuella rätt att när som helst kräva att hela krediten återbetalas,

8) ångerfristen och övriga villkor som gäller konsumentens ångerrätt.

7 §

Information som ska lämnas i ett avbetalningsavtal

Avbetalningsavtal ska dateras och rubriceras "Avbetalningsavtal". På avtalets första sida ska med större typsnitt än den övriga texten ges en upplysning om att äganderätten till varan inte överförs på köparen förrän hela köpesumman har betalats, eller om att försäljaren har förbehållit sig rätten att återta den sålda varan.

Följande uppgifter ska lämnas om *parterna och föremålet för köpet*:

1) köparens och säljarens namn och bösöksadress samt motsvarande uppgifter om kreditgivaren om någon annan än säljaren är kreditgivare,

2) en specifikation av köpeobjektet och eventuell tilläggsutrustning,

3) köpeobjektets leveranssätt och leveranstid samt övriga leveransvillkor,

4) kontantpriset på köpeobjektet och eventuell tilläggsutrustning jämte kontantbetalningsandelen samt kontantpriset och kreditkostnaderna sammanlagt,

Följande uppgifter ska lämnas om *krediten*:

1) kreditavtalets löptid,

2) kreditbeloppet samt avbetalningarnas storlek, antal och periodicitet,

3) räntan, grunderna för räntesättningen och övriga villkor som gäller räntan,

4) grunderna för bestämmande av övriga kreditkostnader och deras belopp, samt på vilka villkor dessa avgifter får ändras,

5) den effektiva räntan och alla de antaganden utifrån vilka denna räntesats har beräknats vid tidpunkten för ingåendet av kreditavtalet,

6) det sammanlagda belopp som köparen ska betala med stöd av kreditavtalet,

7) om en förutsättning för att krediten beviljas på marknadsförda villkor är att köparen ingår ett avtal om en försäkring eller en kompletterande tjänst, en upplysning om denna förutsättning och eventuella säkerheter som kommer att krävas,

8) eventuella andra avtalsvillkor.

Följande uppgifter ska lämnas om *avslutning av avtalet*:

1) upplysning om konsumentens ångerrätt beträffande krediten eller om att denna rätt inte finns enligt lag,

2) ångerfristen, upplysning om konsumentens skyldighet att betala kreditbeloppet och krediträntan för den utnyttjade kredittiden, det räntebelopp som ska betalas per dag och andra villkor och anvisningar som gäller utnyttjande av ångerrätten,

3) upplysning om rätten till förtida betalning och om kreditgivarens eventuella rätt till kompensation för detta jämte kompensa-

tionsgrunderna, samt anvisningar som gäller utnyttjande av rätten till förtidsåterbetalning,

4) upplysning om återgång av kombinerat kreditavtal enligt 6 kap. 24 § och 10 kap. 12 § i konsumentskyddslagen i det fall att konsumenten frånträder ett avtal som ingåtts vid hemförsäljning eller distansförsäljning eller ett köp av tidsandelsbostad,

5) upplysning om parternas rätt att säga upp eller häva kreditavtalet.

Följande uppgifter ska lämnas om *parternas övriga rättigheter och skyldigheter*:

1) upplysning om konsumentens rätt att på begäran och utan avgift få en amorteringstabell när som helst under kreditavtalets löptid,

2) dröjsmålsräntan och reglerna för ändring av den samt eventuella andra avgifter som tas ut vid avtalsbrott,

3) varning om påföljderna vid betalningsförsummelse,

4) upplysning om konsumentens rätt enligt 7 kap. 39 § i konsumentskyddslagen att kräva gottgörelse även av kreditgivaren på grund av avtalsbrott av säljaren,

5) upplysning om att när en vara återtas ska uppgörelse företas på det sätt som avses i 7 kap. 36 § i konsumentskyddslagen,

6) upplysning om att bestämmelserna i 7 kap. i konsumentskyddslagen också i övrigt tillämpas på avtalet.

Följande uppgifter ska lämnas om *rättsmedel*:

1) den behöriga myndigheten vid avbetalningsuppgörelse,

2) upplysning om att konsumenten eventuellt har tillgång till rättsskyddsförfaranden utanför domstol och, om så är fallet, hur konsumenten kan använda dem,

3) kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheterna.

8 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

*Bilaga 1***Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation****1. Kreditgivarens/kreditförmedlarens identitet och kontaktuppgifter**

Kreditgivare Adress Telefon* E-post* Fax* Webbadress*	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenten]
I tillämpliga fall Kreditförmedlare Adress Telefon* E-post* Fax* Webbadress*	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenten]

* Denna information är frivillig för kreditgivaren

Där ”i tillämpliga fall” anges ska kreditgivaren fylla i fältet om informationen är relevant för kreditprodukten eller stryka denna information eller hela raden om informationen inte är relevant för den typ av kredit som avses.

Texten inom hakparentes utgör förklarande information för kreditgivaren och ska ersättas med motsvarande uppgifter.

2. Beskrivning av huvuddragen i kreditprodukten

Typ av kredit	
Det sammanlagda kreditbeloppet Detta är den övre kreditgräns eller det totala belopp som ställs till förfogande genom kreditavtalet.	
Villkoren för kreditutnyttjandet Här anges när och hur pengarna kan lyftas	
Kreditavtalets löptid	
Avbetalningar och, i förekommande fall, i vilken ordning dessa ska fördelas	Du måste betala följande: [Belopp, antal och periodicitet för konsumentens inbetalningar] Ränta och/eller avgifter ska betalas på följande sätt:
Det totala belopp som du ska betala Detta är det lånade kapitalet plus ränta och eventuella kostnader i samband med krediten	[Summan av det samlade kreditbeloppet och den samlade kreditkostnaden]
I tillämpliga fall	

Kredit beviljas i form av betalningsans- stånd för en vara eller en tjänst eller är kopp- lad till leveranser av specifika varor eller till- handahållande av en tjänst Varans/tjänstens namn Kontantpris	
I tillämpliga fall Begärda säkerheter Detta är en beskrivning av den säkerhet som ska ställas i samband med kreditavtalet	[Typ av säkerheter]
I tillämpliga fall Avbetalningarna medför inte omedelbar amortering av kapitalet	

3. Kreditkostnader

Kreditränta eller i tillämpliga fall de olika krediträntor som gäller för kreditavtalet	[% – Fast – Rörlig (med referensindex eller referens- ränta som gäller den ursprungliga krediträn- tan) Perioder]
Effektiv ränta Detta är totalkostnaden för krediten ut- tryckt som den effektiva räntan av det sam- manlagda kreditbeloppet. Den effektiva räntan anges för att hjälpa dig att jämföra olika erbjudanden	[% Ett representativt exempel med om- nämmande av alla de antaganden som an- vänds för att beräkna räntesatsen ska ges här] [Vid beräkandet av den effektiva räntan ska kreditgivaren dessutom beakta de uppgif- ter som konsumenten eventuellt har lämnat beträffande det kreditbelopp som begärs, kre- ditavtalets löptid och andra omständigheter som gäller krediten.]
Är det, för att erhålla krediten eller för att erhålla den enligt villkoren i marknadsförin- gen, obligatoriskt att ingå avtal om - en försäkring - någon annan kompletterande tjänst Om kostnaderna för dessa tjänster inte är kända av kreditgivaren ska de inte inkluderas i den effektiva räntan.	Ja/nej [Om ja, uppge vilken typ av försäk- ring] Ja/nej [Om ja, uppge vilken typ av kom- pletterande tjänst]
Härtill hörande kostnader	
I tillämpliga fall Det krävs att man behåller ett eller flera konton för att registrera både betalnings- transaktioner och kreditutnyttjanden	
I tillämpliga fall Kostnad för att använda ett särskilt betal- ningsmedel (t.ex. ett kreditkort)	
I tillämpliga fall	

Andra kostnader i samband med kreditavtalet	
I tillämpliga fall Villkor för att ändra de ovan nämnda kostnaderna i samband med kreditavtalet	
I tillämpliga fall Skyldighet att betala notariatsavgifter	
Kostnader i samband med försenade betalningar Uteblivna betalningar kan få allvarliga konsekvenser (t.ex. tvångsförsäljning) och försvåra möjligheterna till att erhålla kredit	Du kommer att debiteras [...] (närmare uppgift om räntesatser och, i tillämpliga fall, dröjsmålsavgifter)] för uteblivna betalningar.

4. Andra viktiga rättsliga aspekter

Ängerrätt Du har rätt att frånträda kreditavtalet inom 14 kalenderdagar	Ja/nej
Förtidsåterbetalning Hela eller delar av krediten kan återbetalas i förtid när som helst I tillämpliga fall Kreditgivaren har rätt till kompensation vid förtidsåterbetalning	[Fastställande av kompensation (beräkningsmetod) i enlighet med bestämmelserna för genomförande av artikel 16 i direktiv 2008/48/EG eller, om det rör sig om en bostadskredit, enligt 29 §]
Sökning i en databas Om en kreditansökan avvisas på grundval av en sökning i en databas måste kreditgivaren genast och kostnadsfritt meddela dig resultatet av sökningen. Detta gäller inte om utlämnandet av sådan information är förbjudet enligt gemenskapslagstiftningen eller strider mot allmän ordning och säkerhet.	
Rätt att få ett utkast till ett kreditavtal Du har rätt att på begäran kostnadsfritt få en kopia av ett utkast till ett kreditavtal. Denna bestämmelse är inte tillämplig om kreditgivaren vid tidpunkten för begäran är ovillig att ingå kreditavtalet med dig I tillämpliga fall Den tid kreditgivaren är bunden av skyldigheterna som uppkommit innan avtalet ingåtts.	Denna information gäller från och med ... till och med ...

I tillämpliga fall

5. Ytterligare information som ska lämnas vid distansförsäljning av finansiella tjänster

a) Beträffande kreditgivaren	
I tillämpliga fall Kreditgivarens företrädare i den medlemsstat där du är bosatt Adress Telefon* E-post* Fax* Webbadress*	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenter]
I tillämpliga fall Registrering	[Det handelsregister i vilket kreditgivaren är införd och dennes registreringsnummer eller motsvarande medel för identifiering i det registret]
I tillämpliga fall Den berörda tillsynsmyndigheten	
b) Beträffande kreditavtalet	
I tillämpliga fall Utnyttjande av ångerrätten	[Praktiska instruktioner om utnyttjande av ångerrätten, bl.a. hur länge rätten kan utnyttjas, den adress dit underrättelsen om att ångerrätten kommer att utnyttjas ska skickas samt följderna av att inte utöva denna rätt]
I tillämpliga fall Den lagstiftning som kreditgivaren använt som grundval för att upprätta förbindelser med dig innan kreditavtalet ingicks	
I tillämpliga fall Klausul om tillämplig lagstiftning för kreditavtalet och/eller behörig domstol	[Relevant klausul anges här]
I tillämpliga fall Språkordning	Information och avtalsvillkor lämnas på [angivet språk]. Med ditt samtycke har vi för avsikt att under kreditavtalets löptid kommunicera på [specifikt/specifika språk]
c) Beträffande prövning	
Förekomst av och tillgång till en mekanism för klagomål och prövning utanför domstol	[Uppgift om huruvida det finns tillgång till en mekanism för klagomål och prövning utanför domstol för den konsument som är part i distansavtalet och hur konsumenten i så fall ska gå tillväga]

- Denna information är frivillig för kreditgivaren.

*Bilaga 2***Europeisk konsumentkreditinformation**

- 1) för kontokrediter
- 2) för konsumentkrediter som erbjuds av vissa kreditorganisationer (artikel 2.5 i direktiv 2008/48/EG)
- 3) för skuldombildning

1. Kreditgivarens/kreditförmedlarens identitet och kontaktuppgifter

Kreditgivare Adress Telefon* E-post* Fax* Webbadress*	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenten]
I tillämpliga fall Kreditförmedlare Adress Telefon* E-post* Fax* Webbadress*	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenten]

* Denna information är frivillig för kreditgivaren

Där "i tillämpliga fall" anges ska kreditgivaren fylla i fältet om informationen är relevant för kreditprodukten eller stryka denna information eller hela raden om informationen inte är relevant för den typ av kredit som avses.

Texten inom hakparentes utgör förklarande information för kreditgivaren och ska ersättas med motsvarande uppgifter.

2. Beskrivning av huvuddragen i kreditprodukten

Typ av kredit	
Det sammanlagda kreditbeloppet Detta är den övre kreditgräns eller det totala belopp som ställs till förfogande genom kreditavtalet.	
Kreditavtalets löptid	
I tillämpliga fall Återbetalning av hela kreditbeloppet kan krävas när som helst.	

3. Kreditkostnader

Kreditränta eller i tillämpliga fall de olika krediträntor som gäller för kreditavtalet	[% – Fast – Rörlig (med referensindex eller referensränta som gäller den ursprungliga krediträntan)] –
I tillämpliga fall Effektiv ränta Detta är totalkostnaden för krediten uttryckt som den effektiva räntan av det sammanlagda kreditbeloppet. Den effektiva räntan anges för att hjälpa dig att jämföra olika erbjudanden	[% Ett representativt exempel med omnämnande av alla de antaganden som används för att beräkna räntesatsen ska ges här]
I tillämpliga fall Kostnader I tillämpliga fall Villkoren för hur dessa kostnader kan ändras	[De kostnader som tillämpas från och med den dag avtalet ingås]
Kostnader i samband med försenade betalningar	Du kommer att debiteras [...] (närmare uppgift om räntesatser och, i tillämpliga fall, dröjsmålsavgifter) för uteblivna betalningar.

4. Andra viktiga rättsliga aspekter

Uppsägning av kreditavtalet	[Villkor och förfarande för att säga upp kreditavtalet]
Sökning i en databas Om en kreditansökan avvisas på grundval av en sökning i en databas måste kreditgivaren genast och kostnadsfritt meddela dig resultatet av sökningen. Detta gäller inte, om utlämnandet av sådan information är förbjudet enligt gemenskapslagstiftningen eller strider mot allmän ordning och säkerhet	
I tillämpliga fall: Den tid kreditgivaren är bunden av skyldigheterna som uppkommit innan avtalet ingåtts.	Denna information gäller från och med ... till och med ...

I tillämpliga fall

5. Ytterligare information om förhandsinformationen ges av en kreditorganisation (artikel 2.5 i direktiv 2008/48/EG) eller gäller en konsumentkredit för skuldombildning

Avbetalningar och, i förekommande fall, i vilken ordning dessa ska fördelas	Du måste betala följande: [Ett representativt exempel på en avbetal-
---	---

	ningsplan med belopp, antal och periodicitet för konsumentens inbetalningar]
Det totala belopp som du ska betala	
Förtidsåterbetalning Hela eller delar av krediten kan återbetalas i förtid när som helst I tillämpliga fall Kreditgivaren har rätt till kompensation vid förtidsåterbetalning:	[Fastställande av kompensationen (beräkningsmetod) i enlighet med bestämmelserna i 7 kap 28 §]

I tillämpliga fall

6. Ytterligare information som ska lämnas vid distansförsäljning av finansiella tjänster

a) Beträffande kreditgivaren	
I tillämpliga fall Kreditgivarens företrädare i den medlemsstat där du är bosatt Adress Telefon* E-post* Fax* Webbadress*	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenten]
I tillämpliga fall Registrering	[Det handelsregister i vilket kreditgivaren är införd och dennes registreringsnummer eller motsvarande medel för identifiering i det registret]
I tillämpliga fall Den berörda tillsynsmyndigheten	
b) Beträffande kreditavtalet	
Ångerrätt Du har rätt att frånträda kreditavtalet inom 14 kalenderdagar I tillämpliga fall Utnyttjande av ångerrätten	Ja/nej [Praktiska instruktioner om utnyttjandet av ångerrätten, bl.a. till vilken adress underrättelsen om att ångerrätten kommer att utnyttjas bör skickas samt följderna av att inte utöva denna rätt]
I tillämpliga fall Den lagstiftning som kreditgivaren använt som grundval för att upprätta förbindelser med dig innan kreditavtalet ingicks	
I tillämpliga fall Klausul om tillämplig lagstiftning för kreditavtalet och/eller behörig domstol	[Relevant klausul anges här]
I tillämpliga fall Språkordning	Information och avtalsvillkor lämnas på [angivet språk]. Med ditt samtycke har vi för avsikt att under kreditavtalets löptid kommu-

	nicera på [specifikt/specifika språk]
c) Beträffande prövning Förekomst av och tillgång till en mekanism för klagomål och prövning utanför domstol	[Uppgift om huruvida det finns tillgång till en mekanism för klagomål och prövning utanför domstol för den konsument som är part i distansavtalet och hur konsumenten i så fall ska gå tillväga]

* Denna information är frivillig för kreditgivaren

Statsrådets förordning

om information som ska lämnas i ett avbetalningsavtal

I enlighet med statsrådet beslut, fattat på föredragning från justitieministeriet, föreskrivs med stöd av 1 c § 3 mom. i lagen av den 18 februari 1966 om avbetalningsköp (91/1966), så-
dan den lyder i lag x/20 , som följer:

1 §

Avbetalningsavtal ska rubriceras ”Avbetalningsavtal”. På avtalets första sida ska med större typsnitt än den övriga texten ges en upplysning om att ägorätten till varan inte överförs på köparen förrän hela köpesumman har betalats eller om att försäljaren har förbehållit sig rätten att återta den sålda varan.

I avtalet ska dessutom anges

1) köparens och säljarens namn och bösöksadress samt motsvarande uppgifter om kreditgivaren om någon annan än säljaren är kreditgivare,

2) en specifikation av köpeobjektet och eventuell tilläggsutrustning,

3) köpeobjektets leveranssätt och leveranstid samt övriga leveransvillkor,

4) kontantpriset på köpeobjektet och den eventuella tilläggsutrustningen samt kontantbetalningsandelen och kreditkostnaderna,

5) grunderna för bestämmande av eventuell ränta och övriga kreditkostnader som ska betalas separat, beloppet samt återstoden av köpesumman,

6) kredittiden, avbetalningarnas antal, stor-

lek och förfallodagar,

7) dröjsmålsräntans belopp och den tidpunkt från vilken dröjsmålsräntan räknas,

8) att köparen har rätt att erlægga betalning före den avtalade tiden och att säljarens fordran i detta fall ska beräknas på det sätt som avses i 3 och 5 § i lagen om avbetalningsköp,

9) den behöriga myndigheten vid avbetalningsuppgörelse, samt

10) att bestämmelserna i lagen om avbetalningsköp (91/1966) också i övrigt tillämpas på avtalet.

2 §

Om tilläggsutrustning säljs i samband med avbetalningsköp ska dess pris anges separat och antecknas i avtalet.

Om lös egendom i vilken inteckning kan fastställas säljs genom avbetalningsköp ska gällande inteckningar antecknas i avtalet.

3 §

Denna förordning träder i kraft den 2010.

Förordningsutkast

Justitieministeriets förordning

om hur den effektiva räntan ska beräknas och om de antaganden som ska användas för detta

I enlighet med justitieministeriets beslut föreskrivs den 20

1 §

Beräkning av den effektiva räntan

Den effektiva räntan ska beräknas i enlighet med den matematiska formel som återges i bilaga I till förordningen.

2 §

Antaganden som ska användas vid beräkningen

Vid beräkningen av den effektiva räntan ska man utgå från antagandet att kreditavtalet gäller för den tid som avtalats och att kreditgivaren och konsumenten fullgör sina skyldigheter enligt de villkor och vid de datum som anges i kreditavtalet.

Om kreditavtal innehåller villkor som tillåter ändringar av den kreditränta och, i tillämpliga fall, de avgifter som ingår i den effektiva räntan men som är omöjliga att uppskatta när den beräknas, ska den effektiva räntan beräknas utifrån antagandet att krediträntan och övriga avgifter är fasta och gäller tills kreditavtalet löper ut.

Dessutom ska de ytterligare antaganden som anges i bilaga II användas vid beräkningen av den effektiva räntan.

3 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 2010.

I Grundläggande ekvation som anger ekvivalensen mellan kreditutnyttjande å ena sidan och återbetalningar och avgifter å den andra

I den grundläggande ekvation som används för beräkningen av den effektiva räntan sätts likhetstecken årsvis mellan det samlade nuvärdet av de utnyttjade krediterna å ena sidan och å andra sidan det samlade nuvärdet av återbetalningar och avgiftsbetalningar enligt följande:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1 + X)^{-s_l}$$

där

X är den effektiva räntan,

m är det tal som motsvarar det sista kreditutnyttjandets plats i tidsföljden,

är det tal som motsvarar ett kreditutnyttjandes plats i tidsföljden,

dvs. $1 \leq k \leq m$,

C_k är storleken på kreditutnyttjande nr k ,

t_k är tiden, uttryckt i år och delar av år, mellan datumet för det första kreditutnyttjandet och datumet för varje kreditutnyttjande, dvs. $t_1 = 0$,

m' är det tal som motsvarar den sista återbetalningens eller avgiftsbetalningens plats i tidsföljden,

1 är det tal som motsvarar en återbetalning eller avgiftsbetalning i tidsföljden,

D_l är storleken på en återbetalning eller avgiftsbetalning,

s_l är tiden, uttryckt i år och delar av år, mellan datumet för det första kreditutnyttjandet och datumet för varje återbetalning eller avgiftsbetalning.

Anmärkningar:

1) De belopp som betalas av båda parter vid olika tidpunkter är inte nödvändigtvis lika stora och behöver inte nödvändigtvis betalas med lika stora intervaller.

2) Begynnelse tidpunkt är datumet för det första kreditutnyttjandet.

3) Intervallen mellan de vid beräkningen använda tidpunkterna anges i år eller delar av år. Ett år ska anses ha 365 dagar (skottår 366 dagar), 52 veckor eller tolv jämnlånga månader. En jämnlång månad anses ha 30,41666 dagar (dvs. $365/12$), oavsett om det är skottår eller inte.

4) Resultatet av beräkningen ska uttryckas med åtminstone en decimal exakt-het. Om siffran i den följande decimalen är större än eller lika med 5, ska siffran i den första decimalen höjas med ett.

5) Ekvationen kan skrivas om med en enda summa och ett flöde (A_k) som är positivt eller negativt, dvs. utbetalat eller inbetalat under perioderna 1–k, och uttryckt i år. Detta ger följande ekvation:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-k}$$

S är den aktuella flödesbalansen. Om syftet är att se till att flödena är ekvivalenta blir värdet noll.

II

Ytterligare antaganden vid beräkningen av den effektiva räntan:

1) Om konsumenten enligt kreditavtalet har ett fritt val i fråga om kreditutnyttjande, ska det sammanlagda kreditbeloppet omedelbart anses vara till fullo utnyttjat.

2) Om kreditavtalet ger möjlighet att utnyttja krediten på olika sätt med olika avgifter eller krediträntor, ska det sammanlagda kreditbeloppet anses vara utnyttjat till högsta avgift och kreditränta som tillämpas på den vanligaste transaktionsformen inom den typen av kreditavtal.

3) Om kreditavtalet allmänt ger konsumenten ett fritt val i fråga om kreditutnyttjande men bland de olika sätten för kreditutnyttjande ålägger en begränsning med avseende på belopp och tidsperiod, ska kreditbeloppet anses vara utnyttjat vid den tidigaste av de tidpunkter som anges i kreditavtalet och enligt dessa begränsningar i kreditutnyttjandet.

4) Om ingen avbetalningsplan har fastställts ska det anses att

a) krediten lämnas för en ettårsperiod och

b) krediten ska återbetalas i tolv lika stora delbetalningar och i månatliga intervall.

5) Om en avbetalningsplan har fastställts men avbetalningsbeloppen är flexibla, ska varje återbetalningsbelopp anses vara det lägsta som anges i kreditavtalet.

6) Om inget annat anges ska krediten göras tillgänglig och återbetalningarna göras vid den tidigaste av de tidpunkter som anges i kreditavtalet, i de fall avtalet föreskriver mer än ett datum för återbetalning.

7) Om inget tak för krediten ännu har fastställts, ska taket antas vara 1 500 EUR.

8) När det gäller en kontokredit, ska hela det sammanlagda kreditbeloppet anses vara utnyttjat under kreditavtalets hela löptid. Om man inte känner till kreditavtalets löptid, ska den effektiva räntan beräknas på antagandet att kreditens löptid är tre månader.

9) Om olika räntesatser och avgifter erbjuds under en begränsad period eller för ett begränsat belopp, ska räntesatsen och avgifterna anses vara den högsta satsen/avgiften under kreditavtalets hela löptid.

10) För konsumentkreditavtal, i vilka en fast kreditränta fastställs för den inledande perioden, vid vars utgång en ny kreditränta fastställs och därefter regelbundet anpassas enligt en överenskommen indikator, ska beräkningen av den effektiva räntan utgå från antagandet att krediträntan vid utgången av perioden med den fasta krediträntan är densamma som vid den tidpunkt då den effektiva räntan beräknades, grundad på den överenskomna indikatorns värde vid den tidpunkten.

11) Vid marknadsföring av bostadslån på högst 20 år ska vid beräkningen av den effektiva räntan det typiska kreditbeloppet anses vara 75 000 euro och den typiska lånetiden 15 år. Vid marknadsföring av bostadslån på över 20 år ska det typiska kreditbeloppet anses vara 125 000 euro och den typiska lånetiden 25 år.

12) Vid beräkningen av den effektiva räntan på studielån ska det typiska kreditbeloppet anses vara 4 500 euro och den typiska lånetiden 15 år.